

Dienst voor het Strafrechtelijk beleid

**Analyse van de vragenlijsten met betrekking tot de
gemeenschappelijke omzendbrief COL 4/2006 van de
Minister van Justitie en het College van Procureurs-
generaal betreffende het strafrechtelijk beleid inzake
partnergeweld**

Karel BERTELOOT

Salih SIVRI

Marie-Rose BROUCKER

Diane REYNDERS (promotor)

Freddy GAZAN (copromotor)

December 2009

Analyse van de vragenlijsten met betrekking tot de
gemeenschappelijke omzendbrief COL 4/2006 van de Minister van
Justitie en het College van Procureurs-generaal betreffende het
strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld

December 2009

Karel Berteloot, Salih Sivri en Marie-Rose Broucker
Onder promotorschap van Diane Reynders en
copromotorschap van Freddy Gazan

Voor verduidelijkingen over de gegevens in dit rapport kan men zich wenden tot:

Dienst voor het Strafrechtelijk beleid

Hallepoortlaan 5-8 te 1060 Brussel

Tel. 02/542 74 22 of fax. 02/542 74 44

Mail: dsb@just.fgov.be en website: www.dsb-spc.be

DIENST VOOR HET STRAFRECHTELIJK BELEID

INHOUD

INLEIDING	4
1. SITUERING.....	5
1.1. NATIONALE ACTIEPLANNEN PARTNERGEWELD	5
1.2. KADERNOTA INTEGRALE VEILIGHEID	7
1.3. NATIONAAL VEILIGHEIDSPAN	8
1.4. ZONALE VEILIGHEIDSPANNEN.....	9
1.5. OVERIGE	9
2. METHODOLOGIE.....	11
2.1. ONTWERPEN VAN DE VRAGENLIJSTEN	11
2.2. VERZAMELING EN ANALYSE	13
2.3. TIJDSVERLOOP	16
3. RESULTATEN VAN DE ANALYSE	18
3.1. DEFINITIE, IDENTIFICATIE EN REGISTRATIE VAN PARTNERGEWELD	18
3.2. OPDRACHTEN VAN DE PROCUREUR DES KONINGS, DE REFERENTIEMAGISTRAAT EN DE REFERENTIEAMBTENAAR VAN DE POLITIE.....	41
3.3. UITWERKEN VAN EEN ACTIEPLAN PER ARRONDISSEMENT EN AFSLUITEN VAN SAMENWERKINGSPROTOCOLLEN	59
3.4. REGELS VOOR DE AANPAK VAN SITUATIES VAN PARTNERGEWELD	64
3.5. MAATREGELEN TEN OPZICHTE VAN HET SLACHTOFFER	76
3.6. BESCHERMING VAN DE KINDEREN	87
3.7. OPLEIDING	90
3.8. WERKINGSMIDDELEN.....	94
4. BESLUITENDE COMMENTAREN	98
BIJLAGEN	100

INLEIDING

Geweld in de privé-omgeving is één van de meest voorkomende geweldsvormen in onze samenleving. De laatste jaren gaat er zowel op nationaal vlak als op internationaal vlak heel wat meer beleidsaandacht uit naar de verschillende vormen van intrafamiliaal geweld, en in het bijzonder naar partnergeweld.

Na lange tijd vertoefd te hebben in de taboesfeer wordt het probleem van partnergeweld vandaag erkend als een publieke en beleidsmatige verantwoordelijkheid. Partnergeweld heeft niet alleen negatieve gevolgen voor de slachtoffers zelf, maar ook voor hun omgeving zoals hun kinderen. Door de aard en omvang van dit maatschappelijke probleem is er niet alleen behoefte aan preventie en algemene sensibilisering maar ook aan een eenvormige en multidisciplinaire strafrechtelijke aanpak en een adequate opvang en begeleiding van slachtoffers en daders.

Een belangrijk instrument hierbij is de omzendbrief nr. COL 4/2006 van de Minister van Justitie en het College van procureurs-generaal.¹ Deze omzendbrief trad in werking op 3 april 2006 en streeft naar een kwaliteitsvolle eerste tussenkomst en opvolging door politie met adequate doorverwijzing en afhandeling op parketniveau. Hoewel de omzendbrief zich in eerste instantie richt tot de politionele en justitiële actoren, stelt ze een multidisciplinaire aanpak voorop, waarbij alle actoren uit de gerechtelijke wereld en de medische, psychologische en sociale middens gemobiliseerd dienen te worden.

De omzendbrief voorziet in een periodieke evaluatie door het College van Procureurs-generaal met de steun van de Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid. In het kader van deze bepaling heeft de Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid bijgedragen aan de evaluatie via een schriftelijke bevraging van de belangrijkste justitiële en politionele actoren over de toepassing van de omzendbrief.

Onderhavig rapport bevat de resultaten van deze bevraging en is opgebouwd in vier delen. In het eerste deel wordt de omzendbrief gekaderd binnen de toenemende beleidsmatige aandacht en initiatieven voor de aanpak van partnergeweld. Hierbij worden de belangrijkste beleidsmatige documenten kort toegelicht. In een volgend deel wordt de methodologie van het onderzoek uitgelegd, waarbij het belangrijk is de contextualisering van de resultaten van het onderzoek voor ogen te houden. De onderzoeksresultaten worden vervolgens beschreven in het derde deel. Hierbij wordt de structuur van de omzendbrief zo nauw mogelijk opgevolgd. In het vierde deel worden tot slot algemene besluiten geformuleerd.

---

¹ Gemeenschappelijke omzendbrief nr. COL 4/2006 van de Minister van Justitie en het College van Procureurs-Generaal bij de Hoven van Beroep betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld, Brussel, 1 maart 2006.

1. SITUERING

De problematiek van intrafamiliaal geweld, met inbegrip van partnergeweld, is geen nieuw fenomeen. Toch verscheen het thema pas recentelijk op verschillende politieke agenda's. De grootste uitdaging was, en is nog steeds, het doorbreken van het taboe en het doorbreken van de muur rond de privésfeer.

De omzendbrief COL 4/06 werd uitgewerkt door een werkgroep bij het College van procureurs-generaal, bestaande uit magistraten van de parketten-generaal en van eerste aanleg en uit medewerkers van de politie en de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid (DSB). In deze werkgroep werden ook mensen die actief zijn op het gebied van hulp aan slachtoffers en die optreden tegen de daders van partnergeweld geraadpleegd.

De omzendbrieven COL 4/2006 en COL 3/2006² zijn zeker niet de enige beleidsdocumenten met richtlijnen inzake de aanpak van partnergeweld, en zijn er zelf ook pas gekomen na een groeiend bewustwordingsproces. De omzendbrief COL 4/2006 dient te worden gesitueerd in een ruimere trend tot initiatieven met betrekking tot de aanpak van partnergeweld of intrafamiliaal geweld in het algemeen. In wat volgt geven we de beleidsdocumenten weer die het belangrijkste overkoepelend werkingskader vormen voor in de aanpak van partnergeweld met implicaties voor politie en parket, waarin de omzendbrieven COL 3/06 en COL 4/06 sinds hun inwerkingtreding een noemenswaardige plaats in nemen.

Achtereenvolgens worden het Nationaal Actieplan Partnergeweld, de Kadernota Integrale Veiligheid en de Zonale Veiligheidsplannen toegelicht. Volledigheidshalve wordt er kort verwezen naar andere belangrijke lokale of arrondissementele beleidsdocumenten.

1.1. Nationale Actieplannen Partnergeweld

De Ministeriële omzendbrief COL 4/2006 verscheen in navolging van het Nationaal Actieplan Partnergeweld 2004-2007. Het is in dit kader dan ook belangrijk om het Nationaal Actieplan Partnergeweld te contextualiseren, alsook de toenemende beleidsmatige aandacht die via deze documenten geschonken wordt aan de problematiek van partnergeweld.

---

² Omzendbrief nr. COL 3/2006 van het College van Procureurs-Generaal bij de Hoven van Beroep betreffende de definitie van het intrafamiliaal geweld en de extrafamiliale kindermishandeling, de identificatie en de registratie van de dossiers door de politiediensten en de parketten, Brussel, 1 maart 2006. Deze omzendbrief streeft een permanente verbetering van relevante statistische gegevens op politie- en parketniveau m.b.t. intrafamiliaal geweld (en dus ook partnergeweld) na.

Het eerste Nationaal Actieplan tegen Geweld werd op 11 mei 2001 uitgewerkt als gevolg van de beslissing van de Interministeriële Conferentie voor gelijke kansen van 14 november 2000.³ Voor het eerst besliste de regering een gezamenlijk actieplan uit te werken inzake geweld tegen vrouwen. Alle acties in het kader van de strijd tegen geweld op vrouwen werden voor het eerst gecoördineerd en in gezamenlijk overleg vastgelegd. Het Actieplan omvatte twee krachtlijnen: het geweld binnen het gezin en de strijd tegen mensenhandel die gericht is op seksuele uitbuiting. Partnergeweld kwam er als fenomeen echter marginaal aan bod.

In 2003 werd het Nationaal Actieplan (2001-2003) geëvalueerd door het Instituut voor de Gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM) Op basis van deze evaluatie werd een nieuw Nationaal Actieplan Partnergeweld 2004-2007 uitgewerkt onder voogdij van de federale minister van Mobiliteit, Sociale Economie en Gelijke Kansen, met medewerking van de deelregeringen. Het NAP 2004-2007 concretiseerde de prioritaire acties naar één groot domein: de strijd tegen (ex)partnergeweld⁴.

Zes grote doelstellingen stonden centraal in dit NAP: sensibilisering, opleiding en vorming, preventie, opvang en bescherming van slachtoffers, repressieve en andere maatregelen, registratie en tenslotte evaluatie. Op basis van deze doelstellingen hebben de betrokken actoren initiatieven ontwikkeld om de strijd tegen het partnergeweld aan te gaan. Meerdere interministeriële conferenties werden georganiseerd om de werkzaamheden te consolideren of verder uit te diepen onder vorm van werkgroepen.

Voor justitie zijn de belangrijkste aandachtspunten:

- Verbeteren van burgerlijke maatregelen inzake partnergeweld;
- Verbeteren van vervolging van seksueel geweld door middel van een nieuwe set seksuele agressie;
- Verbeteren van de registratie van seksueel geweld;
- Verhoren van slachtoffers en organiseren van audiovisueel verhoor;
- Aanduiden van rechters in familie zaken of andere gespecialiseerde magistraten;
- Verbeteren en verruimen van de alternatieve en herstelgerichte strafvervolging;
- Uitwerken van maatregelen om het geweld een halt toe te roepen en de positie van het slachtoffer te verbeteren door een betere verzameling van bewijzen;
- Beginnen met gegevensverzameling.

De verschillende concrete maatregelen in het NAP 2004-2007 hebben veel vooruitgang mogelijk gemaakt. De Belgische staat wou zijn inspanningen voor de actieve bestrijding

---

³ Nationaal Actieplan tegen het geweld op vrouwen, Nota van de Federale Staat, Brussel, 11 mei 2001.

⁴ Nationaal Actieplan Partnergeweld 2004-2007, Goedgekeurd op Ministerraad dd. 7 mei 2004. Zie ook: Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, Werknota: Staat van de uitvoering van het Actieplan Geweld tegen Vrouwen, periode van 11 mei 2001 tot december 2003, Brussel, januari 2004.

van partnergeweld evenwel voortzetten en een adequaat antwoord bieden op de concrete gevolgen waarmee de slachtoffers geconfronteerd worden. Hiervoor werd een nieuwe Nationale Actieplan Partnergeweld (NAP 2008-2009)⁵ opgemaakt met als doelstelling het NAP 2004-2007 te versterken en te verlengen. Het NAP 2008-2009 versterkt het vorig actieplan maar gaat, in tegenstelling tot het vorige, niet uit van een opsomming van acties, maar van een globale visie.

Het NAP focust zich op vier doelstellingen:

- De versterking van de doeltreffendheid en coherentie van de acties door een goede coördinatie;
- Het duurzaam maken van de bestaande acties en de uitbreiding van de proefprojecten over het gehele grondgebied;
- De ontwikkeling van instrumenten voor professionals;
- Het sensibiliseren en informeren van het brede publiek.

Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuw geactualiseerd Nationaal Actieplan Partnergeweld, waarin tevens een uitbreiding naar genitale verminking, gedwongen huwelijken en eergerelateerd geweld zal worden opgenomen. Eind december 2009 wordt het nieuw NAP voorgelegd aan een interministeriële conferentie.⁶

1.2. Kadernota Integrale Veiligheid

De problematiek van intrafamiliaal geweld werd opgenomen in de Kadernota Integrale Veiligheid 2004-2007 als één van de criminele fenomenen die een permanent aandachtspunt dienen te vormen.⁷ Als dusdanig vormde deze kadernota de basis voor een overkoepelend, federaal veiligheidsbeleid. De volgende strategische doelstellingen inzake intrafamiliaal geweld werden bepaald:

- Sensibiliseren van de bevolking voor de ernst en de omvang van het fenomeen.
- Verhogen van de aangiftebereidheid.
- Sensibiliseren van politie en justitie voor de ernst van de problematiek.
- Verbeteren van de registratie bij politie en justitie en meer algemeen van de inzameling en interpretatie van relevante gegevens.
- Uitwerken van een eenvormig strafrechtelijk beleid. Dit impliceert dat moet worden nagegaan wanneer de weg van de hulpverlening kan worden bewandeld in een dossier en wanneer dient te worden overgegaan tot een strafrechtelijke

---

⁵ Nationaal Actieplan inzake de strijd tegen het partnergeweld 2008-2009, goedgekeurd te Brussel, 15 december 2008.

⁶ Zie o.a. de Interministeriële Conferentie van 15 december 2008 en het Federaal Regeerakkoord van 18 maart 2008.

⁷ Kadernota Integrale Veiligheid, 30-31 maart 2004, Goedgekeurd door de Ministerraad op 30 maart 2004. Intrafamiliaal geweld staat omschreven onder het algemene aandachtspunt van misdrijven tegen personen.

aanpak. Dit dient te worden uitgewerkt in een stappenplan waarin de rol van alle actoren wordt verduidelijkt. Tevens dient te worden uitgeklaard welke informatie kan gedeeld worden met wie en welke de hinderpalen zijn om informatie adequaat uit te wisselen. Bij de uitwerking van het repressief luik van het stappenplan dienen aangepaste afhandelingsmechanismen op parket- en strafuitvoeringsniveau ontwikkeld te worden.

- Verder verstevigen van de positie van het slachtoffer op alle momenten voor, tijdens en na een gerechtelijke procedure. Daarbij dient blijvend aandacht te worden besteed aan nieuwe vormen van partnerrelaties waarbinnen het geweld zich kan voordoen.

Voorstellen werden gedaan voor een ontwerp van een nieuwe Kadernota Integrale Veiligheid (2008-2011). Daarin werd de aanpak van intrafamiliaal geweld als prioritair aandachtspunt weerhouden. Naast de actuele aandacht voor partnergeweld wordt in het bijzonder aandacht gevraagd voor een aantal nieuwe geweldsfenomenen in de familiale context zoals eerwraak, eremoord en ouderenmis(be)handeling. Dit ontwerp van kadernota werd evenwel politiek niet gerealiseerd.

1.3. Nationaal Veiligheidsplan

Het Nationaal Veiligheidsplan 2008–2011 doelt op een open en veilige samenleving waarin alle mensen zich ten volle kunnen ontplooiën, in wederzijds respect voor mekaars rechten en plichten.⁸ Het plan heeft de ambitie om uit te groeien tot een belangrijk stuurinstrument voor het veiligheidsbeleid en geldt hierin als één van de fundamenteën van de samenwerking tussen politie en justitie. Voor de periode 2008–2011 heeft de regering beslist om een aantal veiligheidsfenomenen als prioriteit te beschouwen en ze projectmatig, door middel van jaarlijks geïntegreerde actieplannen, aan te pakken.

Eén van deze prioriteiten is intrafamiliaal geweld/partnergeweld, waarbij de focus ligt op een betere arrondissementele en zonale coördinatie tussen politie, justitie en welzijn. De aanpak van intrafamiliaal geweld, partnergeweld en van ouderenmis(be)handeling wordt luidens het plan onverminderd voortgezet. Politiediensten dragen daartoe bij door een snelle detectie, een correcte registratie, een kwalitatieve opvang van de slachtoffers en een gepaste doorverwijzing naar de bevoegde hulpverleningsdiensten.

Het Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2006 vormt een beleidsondersteunend document ten dienste van de realisatie van het Nationaal Veiligheidsplan 2008-2011.⁹ Intrafamiliaal

---

⁸ Nationaal Veiligheidsplan 2008-2011, goedgekeurd door de ministerraad op 1 februari 2008. In het Nationaal Veiligheidsplan 2004-2007 staat intrafamiliaal geweld nog niet omschreven als een prioritair fenomeen.

⁹ Nationaal Politieel Veiligheidsbeeld 2006, Dienst Strategische Analyse – Federale Politie, Brussel, juni 2007.

geweld wordt hierin omschreven als één van de belangrijkste veiligheidsproblemen die zich in België voordoen en die tot de verantwoordelijkheid van de politie behoren.

1.4. Zonale Veiligheidsplannen

De lokale politiediensten verzorgen de basispolitiezorg en komen tussen bij onveiligheidsproblemen die zich voordoen op het grondgebied van de 196 politiezones. Door de lokale inbedding van partnergeweld zal het vooral de lokale politie zijn die in deze problematiek tussenkomt. De Federale Politie is zelden betrokken bij de problematiek van intrafamiliaal geweld.

Voor elke lokale politiedienst geeft het zonaal veiligheidsplan die prioriteiten aan waarnaar een bijzondere politionele actie en aandacht uitgaat. Het opnemen van partnergeweld in het zonaal veiligheidsplan kan een impuls zijn voor het vrijmaken van capaciteit en voor aandachtsvestiging op de problematiek van intrafamiliaal geweld.

Een vergelijkende analyse tussen de vorige zonale veiligheidsplannen 2005-2008 en de huidige zonale veiligheidsplannen 2009-2012 leert dat partner- of intrafamiliaal geweld¹⁰ 57 keer¹¹ in de vorige plannen als prioritair aan te pakken fenomeen wordt aangeduid, terwijl nu in 72 zones¹² een speciaal actieplan voor dit fenomeen wordt opgesteld. De inwerkingtreding van de COL 3/06 en de COL 4/06 hebben de politionele aandacht voor dit fenomeen vergroot en hebben zo een impact gehad bij de prioriteitenstelling ervan in het zonaal veiligheidsplan.

1.5. Overige

De COL 4/2006 legt in zijn vijfde hoofdstuk de opmaak op van een actieplan per arrondissement en de nodige concrete samenwerkingsprotocollen met psycho-medico-sociale diensten.

Daarnaast dient er rekening gehouden met, en kan er inspiratie geput worden uit, verscheidene andere beleidsdocumenten zoals:

---

¹⁰ Intrafamiliaal geweld wordt mee in rekening gebracht omdat het als ruimere omkadering van partnergeweld wordt beschouwd.

¹¹ Bron: Directie van de relaties met de lokale politie – Federale Politie, *De zonale veiligheidsplannen 2005-2008, Statistisch rapport*, Politeia, 2005, p. 26.

¹² Bron: Analyse door de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, die de goedkeuring van de zonale veiligheidsplannen voor de Minister van Justitie voorbereidt. (Noot: 3 zonale veiligheidsplannen werden tot op heden nog niet ingediend); zie ook: jaarverslagen Comité P en Cahiers Comité P, *De politieaanpak van partnergeweld*, Brussel, Politeia, 2006.

- Omzendbrief GPI 58 betreffende politionele slachtofferbejegening in de geïntegreerde politie¹³;
- Ministerieel Besluit uit 2007 met betrekking tot de strategische veiligheids- en preventieplannen 2007-2010, op basis waarvan verschillende steden en gemeenten preventieve initiatieven hebben ontwikkeld¹⁴;
- De Vlaamse omzendbrief van 7 juli 2006 betreffende de aanpak van intrafamiliaal geweld door de Centra voor Algemeen Welzijnswerk¹⁵;
- De gids "intrafamiliaal geweld" van de Minister van Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu ten behoeve van de huisartsen. Deze gids geeft artsen richtlijnen om mishandeling vlugger op te sporen.¹⁶

Tenslotte dient er ook gewezen te worden op een tweetal wetten terzake, namelijk de wet van 1997 om geweld tegen partners tegen te gaan¹⁷ en de wet van 2003 tot toewijzing van de gezinswoning aan het slachtoffer van fysiek partnergeweld¹⁸.

---

¹³ Omzendbrief van 4 mei 2007 betreffende politionele slachtofferbejegening in de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus (GPI 58), B.S. 5 juni 2007.

¹⁴ Ministerieel besluit van 15 januari 2007 betreffende de invoering van de strategische veiligheids- en preventieplannen 2007-2010, B.S. 30 maart 2007.

¹⁵ Omzendbrief 14AC1/AWW/ME van 7 juli 2006 betreffende de versterking van de aanpak van intrafamiliaal geweld – partnergeweld, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Brussel.

¹⁶ Zie L. PAS, R. CARIS, L. DE DEKEN e.a., *Partnergeweld: aanzet tot een richtlijn voor huisartsen*, in opdracht van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu, 2004 (D/2004/2196/19).

¹⁷ Wet van 24 november 1997 strekkende om het geweld tussen partners tegen te gaan, B.S., 6 februari 1998. Deze wet voerde een 3^e lid aan art. 410 Sw. toe, hetgeen een strafverzwaring inhoudt voor partnergeweld. Gewijzigd door wet van 28 november 2000 betreffende de strafrechtelijke bescherming van minderjarigen, B.S. 17 maart 2001.

¹⁸ Wet van 28 januari 2003 tot toewijzing van de gezinswoning aan de echtgenoot of aan de wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van fysieke gewelddaden vanwege zijn partner en tot aanvulling van artikel 410 van het Strafwetboek, B.S. 12 februari 2003.

2. METHODOLOGIE

Het startpunt van de evaluatie ligt vervat in hoofdstuk X van COL 4/06: *De gemeenschappelijke omzendbrief zal worden geëvalueerd door het College van procureurs-generaal, met de steun van de Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid*. Veel inhoudelijke aanwijzingen hoe de evaluatie concreet dient te verlopen worden hierbij niet gegeven. De omzendbrief stelt enkel dat er om de twee jaar een “verslag over de toepassing van de gemeenschappelijke omzendbrief” zal worden opgemaakt en dat in de evaluatie zal worden nagegaan of de ter beschikking van de parketten, politiediensten en justitiehuizen gestelde middelen toereikend zijn voor de toepassing van het interventiemodel zoals bepaald in onderhavige gemeenschappelijke omzendbrief (materiële en menselijke capaciteit en opvangmogelijkheden voor slachtoffers en daders van partnergeweld).

In overleg met de eerder vernoemde werkgroep bij het College van Procureurs-generaal, startte de DSB met een algehele bevraging van de actoren betrokken met de uitvoering van omzendbrief COL 4/06. De methodes die uitgeschreven werden, hebben betrekking op de inhoud van de bevraging, het afbakenen van het doelpubliek, de methode tot verwerking, en de tijdspanne waarin alles dient te gebeuren. Bovendien dient gemeld dat deze analyse van de actieplannen en de analyse van de vragenlijsten doelt op een kwalitatieve evaluatie van COL 4/06. Het kwantitatieve luik van de evaluatie wordt voorzien door de statistische analisten van het College van Procureurs-generaal en vormt aldus een afzonderlijk document.

2.1. Ontwerpen van de vragenlijsten

De DSB maakte vier semi-gestructureerde vragenlijsten op voor vier sleutelfiguren uit de politieel-justitiële context in de aanpak van partnergeweld. Er werden doelgerichte vragen gesteld, maar daarbij werd ruimte gelaten voor eigen invulling. Het opmaken van de vragenlijsten gebeurde aan de hand van twee methodes. Enerzijds werden vragen uitgeschreven met de bedoeling te toetsen naar de toepassing van de richtlijnen, taken en opdrachten voor de verschillende actoren uit de omzendbrief. De respondenten werden daarenboven gevraagd naar hun opinie over de modaliteiten die in de omzendbrief zijn vervat. Naargelang de betrokken actor zullen deze vragen dus verschillen (zie *infra*). Anderzijds werden deze vragen aangevuld en aangepast aan de hand van een analyse van de arrondissementale actieplannen die eerder werd uitgevoerd door de DSB.¹⁹ Deze

---

¹⁹ A. VAN LIEMPT en B. VERMEULEN, *Evaluatie van de COL 4/2006 van de Minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal "betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld"*, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, Brussel, juni 2007.

analyse wordt hieronder kort even toegelicht. De verschillende vragenlijsten worden als bijlage bij dit rapport gevoegd.

A. ARRONDISSEMENTELE ACTIEPLANNEN

Hoofdstuk V van omzendbrief COL 4/06 schrijft voor dat de Procureur des Konings een actieplan dient uit te werken met het oog op de bestrijding van het partnergeweld in zijn arrondissement. Op basis van die arrondissementele actieplannen uit 2006 werd een eerste analyse gemaakt van de lokale aanpak van intrafamiliaal geweld. De verschillende randvoorwaarden en aanbevelingen die uit deze plannen konden worden gedistilleerd werden per arrondissement gebundeld en in notavorm overgemaakt aan het College van Procureurs-generaal.²⁰

De knelpunten die bij de analyse aan het licht kwamen, werden in een andere nota opgesomd en dienden als extra bron voor de bevragingen.²¹ Gelet op de multidisciplinaire aanpak die wordt vooropgesteld in COL 4/06, was een bijkomende lokale bevraging van de actoren noodzakelijk om na te gaan of de lokale integrale toepassing bereikt wordt. Deze bevraging moest een zicht bieden op de concrete aanpak van dossiers inzake partnergeweld en de problemen die daarmee gepaard kunnen gaan.

B. DOELPUBLIEK

Volgende vier sleutelfiguren werden bevroegd:

- Alle 27 Procureurs des Konings
- De referentiemagistraten bij elk parket van eerste aanleg (27)
- Alle 196 korpschefs van lokale politie
- De referentieambtenaren uit elke politiezone (196)

De vragenlijsten werden na goedkeuring van de werkgroep bij het College van Procureurs-generaal per brief overgemaakt aan de procureur des Konings van elk gerechtelijk arrondissement met de vraag deze verder te verspreiden binnen hun ambtsgebied. Op advies van de Vaste Commissie voor de Lokale Politie werd eveneens aan de procureur des Konings gevraagd om de vragenlijsten bestemd voor de korpschefs en referentieambtenaren binnen hun ambtsgebied te willen overmaken.

---

²⁰ A. VAN LIEMPT en B. VERMEULEN, *Evaluatie van de COL 4/2006 van de Minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal "betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld"*, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, Brussel, juni 2007.

²¹ A. VAN LIEMPT, *Nota inzake de evaluatie van de COL 4/2006 van de Minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal "betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld"*, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, Brussel, december 2007.

De bevraging van **de procureurs des Konings** heeft tot doel om na te gaan hoe de modaliteiten van de dossiers partnergeweld worden bepaald voor de magistraten en het parketsecretariaat; of de referentiemagistraat werd aangeduid en in de mogelijkheid kon worden gesteld om een - door de Hoge Raad voor Justitie ingerichte - opleiding te volgen; of er reeds moeilijkheden in de toepassing van de richtlijn werden gemeld; of het actieplan werd uitgewerkt; of de gevoerde acties ten gunste van de slachtoffers reeds op de agenda van de arrondissementale raad voor slachtofferbeleid werden geplaatst; en of er jaarlijks een verslag aan de Procureur-generaal wordt overgemaakt betreffende de toepassing van de gemeenschappelijke omzendbrief, het actieplan en de samenwerkingsprotocollen.

Omwille van een organisationele fout werd één vraag aan de procureurs des Konings in verband met de werkingsmiddelen en één vraag aan de referentiemagistraten met betrekking tot communicatie en samenwerking tussen het parket en de parketcriminologen gezin-jeugd enkel aan de gerechtelijke arrondissementen uit het Nederlandse taalgebied gezonden. Dit heeft een impact op het onderdeel (3.8) rond de werkingsmiddelen en op het onderdeel (3.2.B) rond de opdrachten van de referentieambtenaren. Het wordt desbetreffend in de tekst nog geduid. De opinie van de Franstalige procureurs des Konings en referentiemagistraten ontbreekt er helaas.

De bevraging van **de referentiemagistraten** tracht mechanismen te achterhalen inzake de kennisname van dossiers vanwege de politiediensten en inzake hun eigen optreden (de zgn. instroom); het dagelijks en administratief beheer van de dossiers; de samenwerking met de magistraten belast met jeugdbescherming; en hoe ze in het algemeen de coördinatie van de dossiers intrafamiliaal geweld organiseren.

De bevraging van **de korpschef en de referentieambtenaren** bij de politiediensten heeft tot doel na te gaan of de omzendbrief gekend is en toegepast wordt; of er voor ieder geval van partnergeweld een specifiek proces verbaal wordt opgesteld en overgemaakt aan het parket; en of de nodige maatregelen worden genomen om in voorkomend geval de afdeling Gezin-Jeugd wordt ingelicht.

2.2. Verzameling en analyse

Een grote meerderheid heeft de vragenlijst ingevuld teruggestuurd:

- Uit 20 van de 27 gerechtelijke arrondissementen ontvingen we antwoorden van zowel de procureur des Konings als de referentiemagistraat.²²
- Uit 157 van de 196 politiezones ontvingen we de antwoorden van zowel de korpschef als de referentieambtenaar.²³

---

²² De ontbrekende parketten zijn: Dinant, Kortrijk, Marche-en-Famenne, Namen, Nijvel, Oudenaarde en Veurne.

Resultaten betreffende de korpschefs en referentieambtenaren worden normalerwijze in percentages uitgedrukt. Een percentage doelt aldus op het aandeel van de responderende ambtenaren (bv. 30% komt overeen met 47 respondenten, tenzij anders aangeduid). De resultaten van procureurs des Konings en referentiemagistraten worden steeds in absolute cijfers aangeduid.

A. METHODE VAN ANALYSE

De verwerking van in totaal 354 (20 procureur des Konings, 20 referentiemagistraten, 157 korpchefs en 157 referentieambtenaren) ingevulde vragenlijsten vergt een duidelijke stapsgewijze werkstructuur om transparantie, correctheid en overzichtelijkheid niet uit het oog te verliezen. Er kunnen vier verschillende stappen gecibleerd worden:

- (1) Verzameling van de antwoorden per gerechtelijk arrondissement
- (2) Samenvatting van de antwoorden per vraag
- (3) Het bundelen van vragen per thema en per actor, alsook de antwoorden hierbij vergelijken
- (4) Het geheel verwerken tot een overzichtelijk rapport

(1.) De vragenlijsten werden in juni 2007 per post overgemaakt aan alle betrokken actoren (zie *supra*). In deze brieven werd verzocht om uiterlijk op 5 oktober 2007 de antwoorden aan de DSB toe te sturen. Echter, op die deadline ontbraken de antwoorden uit één derde van de gerechtelijke arrondissementen.²⁴ Er werd extra tijd gegeven aan de ontbrekende arrondissementen, waarna begin 2008 toch werd overgegaan tot verwerking. De eerste stap, waar uiteraard mee begonnen wordt vanaf het ogenblik dat desbetreffende antwoorden binnen sijpelden, betreft dus het verzamelen van de antwoorden. Per arrondissement werden enerzijds de antwoorden op parketniveau (procureur des Konings en referentiemagistraat) gebundeld en anderzijds de antwoorden vanuit de politie (korpchef en referentieambtenaar).

Er waren heel wat verschillen zichtbaar tussen verschillende respondenten, bijvoorbeeld wat betref de lengte of diepte van de antwoorden. Verschillen tussen arrondissementen waar de aanpak van partnergeweld al langer een prioriteit vormt – en er dus meer expertise aanwezig is – en arrondissementen waar de aanpak nog in de kinderschoenen stond, werden duidelijk zichtbaar. Alle antwoorden werden echter op voet van gelijkheid verwerkt. Uitvoerig gemotiveerde antwoorden kregen niet meer gewicht, maar in

---

²³ De ontbrekende politiezones zijn: Nijvel-Genappe, Orne-Thyle, Bernissart-Péruwelz, Brunau, Klein-Brabant, Mechelen, Bodukap, Berlaar-Nijlen, Hoegaarden-Tienen, en alle politiezones uit de arrondissementen Marche-en-Famenne, Neufchâteau, Namen, Dinant, Oudenaarde, Kortrijk en Veurne (30).

²⁴ Er werd een kort overzicht gegeven over de ingediende antwoorden en degene die ontbraken, zie A. VAN LIEMPT, *o.c.*, DSB, december 2007.

onderhavig rapport wordt er wel soms naar verwezen ter informatie of werden bepaalde analyses in citaatvorm overgenomen. Het komt de lezer toe hieraan gewenst gewicht te geven.

(2.) In tweede instantie werden alle antwoorden uit een arrondissement per vraag samengevat. Dit gebeurde in schemavorm. Hierdoor ontstonden er dus per arrondissement vier schema's – één per vragenlijst (per actor) – met daarin een overzicht van de gegeven antwoorden.

Waar mogelijk (bijvoorbeeld bij ja/nee-vragen) werd er een onderscheid gemaakt tussen positieve en negatieve antwoorden. In deze schema's werd ook meteen zichtbaar welke vragen bepaalde respondenten genegeerd hebben, of waar men net uitvoerig uitgewijd aandacht aan besteed had.

(3.) Vervolgens werden er bundels gecreëerd van vragen per thema. Door de keuze van deze thema's (bijvoorbeeld definiëring van partnergeweld, opmaak proces-verbaal, opdrachten van de procureur des Konings, ...) werd de structuur van omzendbrief COL 4/06 en dus ook van het rapport (zie *infra*) al duidelijk.

De antwoorden op desbetreffende vragen werden eveneens per thema gebundeld, vergeleken en samengevat. Het strikte onderscheid tussen verschillende arrondissementen werd hierbij al deels verlaten, waardoor er grensoverschrijdende vergelijkingen werden gemaakt.

Net als bij stap 2, werd er waar mogelijk een onderscheid gemaakt tussen positieve en negatieve antwoorden. Bijkomend werd er onderscheid gemaakt tussen verschillende soorten antwoorden: er zijn bijvoorbeeld antwoorden die de gangbare praktijk omschrijven, die bepaalde knelpunten zichtbaar maken, die verbeteringen suggereren, of een ideaal voor ogen stellen. Verschillende types antwoorden werden passend bij elkaar geplaatst, vergeleken en samengevat.

(4.) De laatste stap bestond erin de vorige stap te polijsten tot een overzichtelijk rapport. Het rapport vormt de weergave van de antwoorden van betrokken actoren, en niet de verwerking vanuit een bepaalde opinie. Het kan echter voorkomen dat bepaalde opmerkingen die bij een welbepaalde vraag werden gegeven toch elders in het rapport opgenomen werden, dit om de coherentie te verhogen.

B. STRUCTUUR VAN HET RAPPORT

Het rapport volgt zoveel mogelijk de structuur van omzendbrief COL 4/06. Dit om een directe vergelijking tussen deze analyse en de omzendbrief mogelijk te maken. Meestal verliep dit, mits kleine preciseringen, vlot. Vele vragen waren immers ook geïnspireerd op

de inhoud van COL 4/06 (zie *supra*). Tweemaal wordt er uitdrukkelijk afgeweken van de structuur van de omzendbrief:

(1.) In het hoofdstuk over de definitie, identificatie en registratie van partnergeweld²⁵ werd een onderdeel betreffende de opmaak van het proces-verbaal toegevoegd. In de omzendbrief wordt er echter ook geschreven over het proces-verbaal in de inleiding van hoofdstuk VI (p.9-10) alsook bij de richtlijnen rond verhoren (p. 11 en 12). De meeste antwoorden in verband met het proces-verbaal leunden ons inziens nauw aan bij methodes van registratie en identificatie van partnergeweld. Hierdoor werd, de coherentie indachtig, ervoor gekozen om alle opmerkingen rond het proces-verbaal, alsook betreffende de modellen in bijlage bij de COL 4/06, te bundelen in dit hoofdstuk (3.1. – *infra*).

(2.) Wat betreft de maatregelen ten opzichte van het slachtoffer, werden alle antwoorden rond slachtofferzorg gebundeld in één hoofdstuk.²⁶ Hierdoor worden opmerkingen rond bepaalde richtlijnen met betrekking tot de houding van politie en parket ten opzichte van slachtoffers of maatregelen ten gunste van slachtoffers uit de omzendbrief niet in overeenkomstig hoofdstuk in dit rapport behandeld.

Het vinden van een passende oplossing waarbij het slachtoffer van het geweld wordt ontzien, beschermd en erkend is immers één van de doelstellingen van het strafrechtelijk beleid inzake de bestrijding van het partnergeweld.

Per thema (een hoofdstuk of bij grote hoofdstukken per onderdeel) wordt er tenslotte een besluit geschreven met de belangrijkste bevindingen. Aan het einde van het rapport worden algemene besluiten geschetst en een rode draad doorheen de globale analyse getrokken.

2.3. Tijdsverloop

Om overzichtelijk te rapporteren en duidelijk het verloop van de werkzaamheden in het achterhoofd te houden, waardoor bepaalde opmerkingen in het correcte tijds kader gelezen kunnen worden, wordt hieronder een tijdslijn weergegeven.

Als indicatie van een wenselijk tijdsverloop staat er in hoofdstuk X van de omzendbrief bovendien te lezen dat er op het einde van het jaar 2007, en vervolgens om de twee jaar, een verslag zal worden opgemaakt over de toepassing van de gemeenschappelijke omzendbrief.

---

²⁵ Hoofdstuk III uit de omzendbrief COL 4/06 en hoofdstuk 3.1. in dit rapport.

²⁶ Hoofdstuk 3.5. in dit rapport, hoofdstuk VII in de omzendbrief, alsook elementen uit hoofdstuk VI van de omzendbrief.

3 april 2006	Omzendbrief COL 4/06 treedt in werking
28 november 2006	Eerste vergadering van de werkgroep tot het voorleggen van nuttige voorstellen om de omzendbrief te wijzigen of aan te vullen en om methodologie uit te werken voor de evaluatie
29 juni 2007	De vragenlijsten worden rondgestuurd – 5 oktober 2007 staat geschreven als gewenste uiterste datum van ontvangst.
December 2007	Eerste verslag over de toepassing van de gemeenschappelijke omzendbrief. ²⁷
9 juni 2008	Op een studiedag worden de eerste tussentijdse resultaten van de analyse gepresenteerd
29-30 april 2009	Op een nieuwe studiedag worden meer, doch nog steeds tussentijdse, resultaten van de analyse gepresenteerd ²⁸
15 oktober 2009	De definitieve resultaten worden gepresenteerd aan de werkgroep bij het College van Procureurs-generaal

---

²⁷ A. VAN LIEMPT, o.c., DSB, december 2007. Deze nota betreft enkel opmerkingen relevant voor kwalitatieve evaluatie. Met betrekking tot de kwantitatieve evaluatie wordt verwezen naar een presentatie van de werkgroep (met vertegenwoordiging van de Federale Politie en de statistisch analisten bij het College van PG) aan het College van Procureurs-generaal op 10 mei 2007. Daarna volgt jaarlijks een statistische analyse door deze statistische analisten.

²⁸ In de aanloop van deze studiedag werd er een tussentijds rapport opgemaakt: B. VERMEULEN en K. BERTELOOT, *Analyse van de vragenlijsten met betrekking tot de gemeenschappelijke omzendbrief COL 4/2006 van de Minister van Justitie en het College van Procureurs-generaal betreffende het strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld*, Dienst voor het Strafrechtelijk beleid, Brussel, februari 2009.

3. RESULTATEN VAN DE ANALYSE

In dit gedeelte komen de onderzoeksresultaten aan bod volgens de methoden zoals die hierboven werden geschetst. De antwoorden uit de schriftelijke vragenlijst van de DSB werden grondig geanalyseerd en de resultaten hieruit worden in de mate van het mogelijke volgens dezelfde structuur als omzendbrief COL 4/2006 hieronder weergegeven.

3.1. Definitie, identificatie en registratie van partnergeweld

A. DEFINITIE VAN PARTNERGEWELD

Zoals **hoofdstuk III** van de omzendbrief COL 4/06 aangeeft, noodzaakt het uitwerken van een strafrechtelijk beleid inzake partnergeweld het definiëren van dit begrip. COL 4/06 omschrijft de definitie van partnergeweld, alsook wat onder geweld wordt verstaan voor de toepassing van die definitie. Zowel aan de referentiemagistraten als aan de korpschefs van lokale politie werd gevraagd of ze de definitie duidelijk achten (en wat er eventueel niet duidelijk is), of de definitie al dan niet aangepast dient te worden, en of er nog bijkomende opmerkingen en/of suggesties zijn. Aan de korpschefs werd bovendien gevraagd of de definitie werkbaar en toepasbaar op het terrein is en of er operationele problemen opgedoken zijn.

a) Volgens de referentiemagistraten

Volgens alle respondenten (20) **is de definitie duidelijk**. Twee magistraten nuanceren hun antwoorden. Zij stellen dat het nuttig was geweest om de definiëring beter te structureren en te synthetiseren door rekening te houden met de definities van de COL 3/2006 en met andere begrippen waarnaar wordt verwezen in beide omzendbrieven. Eén magistraat heeft een voorstel tot definitie uitgewerkt, waarbij de begrippen van "geweld", "koppel", "samenwoning", "familie" volledig zijn uitgewerkt. De andere RM stelt zich vragen met betrekking tot enkele randgevallen, waarbij het niet duidelijk is of deze al dan niet onder de definitie vallen zoals:

- geweld tussen personen die op geen enkele manier hebben samengeleefd, noch bij elkaar ooit aan huis zijn gekomen (zoals overspelige minnaars die elkaar in rendez-vous huizen treffen);
- geweld tussen personen die niet de bedoeling hebben een affectieve relatie op te bouwen, zoals bij schijnhuwelijken;

- geweld in een zeer kortstondige relatie, bijvoorbeeld van een week. In welke mate is deze 'duurzaam' te noemen?;
- geweld tussen personen die al geruime tijd geen relatie meer hebben en bij wie het geweld los staat van hun vroegere partnerrelatie, bijvoorbeeld als betrokkenen ook zakenpartners zijn in dezelfde vennootschap en het geweld heeft betrekking op een dispuut inzake deze vennootschap;
- geweld tussen mensen die samenwonen, doch geen duurzame relatie hebben (zoals bewoners van een internaat, een klooster, een gemeenschapshuis van een sekte, etc...).

De meerderheid van de respondenten (17) is van mening dat **de definitie niet moet worden aangepast**. Volgens een magistraat is een aanpassing niet nodig aangezien men toch nooit een volledig sluitende definitie zal kunnen geven waarbij alle situaties van IFG onder vallen. Een andere RM stelt dat de definitie principieel niet dient aangepast te worden aangezien vanuit een ruimer beleid bekeken alle vormen van partnergeweld eronder kunnen vallen.

Van de magistraten die pleiten voor de aanpassing van de definitie, stelt één RM voor om punt 3.b)²⁹ uit de definitie te schrappen met het oog op het scheppen van een heldere definitie. Een andere RM pleit voor het afbakenen van de definitie door de misdrijven van niet-afgeven van kinderen (artt. 431 en 432 Sw.) en verlating van familie (art. 391*bis* Sw.) uit de definitie te schrappen. De bijzonderheid van deze misdrijven, die door hun definitie de familiale sfeer zoals beschreven in de definitie van partnergeweld te buiten gaan, wordt door huidige definitie in COL 4/2006 beknot.

b) Volgens de korpschefs van de lokale politie

Een grote meerderheid van de korpschefs (93%) vindt **de definitie duidelijk**. Een respondent stelt dat het begrip "familiale band" duidelijk is, zowel op het vlak van graad van verwantschap, als wat betreft de verwante situaties. Met uitzondering van "niet-betaling van alimentatiegeld" en situaties van "minderjarigen in gevaar", stelt de definitie volgens hem geen problemen. Indien de definitie toch problemen oplevert wordt er volgens een korpschef contact opgenomen met de Procureur des Konings.

---

²⁹ Punt 3.b) bepaalt dat voor de toepassing van de definitie (gegeven in punt 2) onder geweld niet alleen alle strafbare gedragingen die door een daad of een verzuim schade berokkenen aan de benadeelde persoon (punt 3.a) wordt verstaan maar ook alle gedragingen waarvan, hoewel ze geen misdrijf lijken te zijn, bij de politie of het parket aangifte wordt gedaan en waarvan proces-verbaal wordt opgemaakt onder tenlasteleggingscode 42L (familiaal geschil).

Ondanks deze duidelijkheid worden heel wat gelijkaardige **opmerkingen of problemen** gemeld. Elf respondenten stellen dat de definitie te ruim, te vaag is en daardoor teveel misdrijven omvat en teveel vatbaar is voor interpretatie.

Een respondent stelt dat de definitie weliswaar zoveel mogelijk situaties dient te omvatten maar dat er nu ook feiten onder vallen die er sensu stricto niet in thuishoren. Verschillende respondenten (7) vermelden hierbij als voorbeeld het "niet-respecteren van het bezoekrecht" of het "niet-betalen van onderhoudsgeld".

Volgens een respondent zijn de gevallen die geassimileerd worden met partnergeweld niet voldoende duidelijk geformuleerd. Een korpschef verwijst naar problemen in verband met de gevallen die omschreven zijn in hoofdstuk III.A, punt 3 a) van de COL – met name code 42 L "familiaal geschil". Er is te veel ruimte voor interpretatie, men moet het gezond verstand laten primeren bij het al dan niet opstellen van een PV.

Heel wat respondenten struikelen bij de **invulling van het concept**: '*duurzame affectieve en seksuele band*' en het begrip '*samenwonen*' (in de zinslede "*personen die samenwonen of samengewoond hebben en tussen wie een duurzame affectieve en seksuele band bestaat of bestaan heeft*"):

- Hoe duurzaam, ruim of rekbaar is het begrip 'duurzaam'?
- Wordt 'duurzaam' geïnterpreteerd in teken van 'langdurig'? Maar vanaf wanneer is een relatie langdurig? Sommige mannen of vrouwen hebben op enkele maanden tijd meerdere partners, die achtereenvolgens met hen samenwonen en samenleven.
- Dient de band affectief *en* seksueel te zijn? Is het woord "en" in die zinslede te interpreteren als "plus" of als "of"? Deze vereiste wordt in het bijzonder onduidelijk bij niet meer bestaande relaties.
- Moeten de voorwaarden 'samenwonen' en 'duurzame band' samen aanwezig zijn of niet?
- Wat wordt verstaan onder 'samenwonen' of 'samengewoond hebben'? En moet 'samengewoond hebben' geïnterpreteerd worden als 'voor altijd geldig', zodat geweld tussen twee personen die bv. tien jaar voorheen samen woonden nog steeds als partnergeweld wordt beschouwd? Hoe ver moet men in de tijd terugkijken als men over ex-partners spreekt?

Verschillende korpschefs betreuren dat de definitie geen onderscheid maakt naargelang de ernst van feiten van partnergeweld. *Zware* vormen van (fysiek) partnergeweld moeten gelijk behandeld worden als feiten van *familiale twist*. Het zou nuttig zijn om geweld in de lange cyclus (bijlage 2 bij omzendbrief COL 4/06) te onderscheiden van eenmalig geweld. Bovendien zou een 'eenvoudige echtelijke twist' als dusdanig beschouwd moeten worden en niet onder dezelfde noemer gecatalogeerd worden als een uit de hand gelopen geschil

met (wederzijdse) slagen en verwondingen. Er dient wel te worden ingegrepen wanneer een duidelijke evolutie waar te nemen is in de mate van het verbale geweld/fysieke dreiging. Dit houdt dan weer in dat er een doorgedreven opvolging van dossiers moet zijn, wat met de huidige werkingsmiddelen niet haalbaar is. Feiten die onder de noemer "intrafamiliaal geweld" vallen, maken nagenoeg 65% uit van alle gerechtelijke feiten. Temeer daar ook de feiten van "niet naleven bezoekrecht", "niet betalen onderhoudsgeld" ed. onder dezelfde noemer vallen.

Een korpschef stelt dat er bovendien rekening gehouden dient te worden met de emotionele impact van het gebeuren op het slachtoffer alvorens van partnergeweld te spreken omdat de tolerantiegrens sterk van persoon tot persoon varieert. Een medisch attest, waarbij niet enkel gerefereerd wordt naar fysiek (duidelijk en zichtbaar) geweld, maar ook naar de psychologische en emotionele toestand van het slachtoffer, zou hierbij een nuttig instrument zijn om de politiemensen toe te laten het feit al dan niet onder het toepassingsgebied van COL 4/2006 te brengen.

Net als de referentiemagistraat hierboven, sommen ook de korpschefs een aantal **randgevallen** op waarover er in de praktijk twijfel bestaat of zou kunnen ontstaan.³⁰ Zo is het niet volledig duidelijk wat er dient te gebeuren bij geweld tussen schijngehuwden. Quid in gevallen waarbij de relatie reeds lange tijd geleden is beëindigd en het geweld niet in rechtstreeks verband staat met die relatie. Of wat met zeer kortstondige relaties? Of met geweld tussen personen die weliswaar een duurzame seksuele relatie onderhouden, doch niet op hetzelfde adres zijn ingeschreven of verblijven? Kan de lijn ook doorgetrokken worden naar mensen die in gemeenschap leven, doch geen duurzame relatie hebben, zoals bewoners van een klooster of een sekte?

Een respondent is de mening toegedaan dat voor deze randgevallen de definitie niet noodzakelijk dient aangepast te worden omdat een definitie nooit volledig sluitend kan zijn. Toch zouden een heel aantal van de randgevallen in bijkomende richtlijnen duidelijker afgebakend kunnen worden.

Volgens een respondent dient een definitie ruim te zijn om toe te laten dat alle verschillende vormen van geweld omvat zijn en opgenomen kunnen worden in het proces-verbaal. Een andere respondent stelt hierop dat de definitie weliswaar zoveel mogelijk situaties dient te omvatten, maar dat er nu ook zaken onder vallen die er niet in thuishoren. Verschillende respondenten (7) vermelden hierbij de voorbeelden van het niet-respecteren van het bezoekrecht of het niet-betalen van onderhoudsgeld.

Een respondent vindt de definitie te beperkt en stelt voor om deze te verruimen. Hij merkt op dat er vaak sprake is van geweld tegen derden in het kader van een relatie

---

³⁰ De randgevallen worden opgesomd door de korpschefs van hetzelfde arrondissement als van de referentiemagistraat die hierboven de randgevallen vermeldt.

(bijvoorbeeld extreme jaloezie; bedreigingen ten opzichte van vrienden of familieleden van de partner) waardoor er een bedreigende sfeer naar de partner ontstaat. Ook dit is mee vervat in het proces van partnergeweld en bevordert de isolatie van het slachtoffer.

Op de vraag of de definitie **werkbaar en toepasbaar** is antwoordt 72 % van de responderende korpschefs positief. Een korpschef zegt er door de invoering van de COL 4/06 voor het eerst duidelijkheid is gekomen. De richtlijnen zoals voorzien in de COL 4/06 en de operationele vertaling ervan zijn een zeer handig werkinstrument voor het operationeel personeel. Door de richtlijn ligt de focus op het correct uitvoeren van eigen taken en niet zozeer op het oplossen van de situatie. Dit helpt politieel correct op te treden bij een problematiek die complex blijft, concludeert die korpschef.

Een aantal respondenten merken op dat de omzendbrief goed toepasbaar is op feiten van *fysisch* geweld omdat deze duidelijk zichtbaar zijn en gemakkelijk te bewijzen. Dit is volgens hen niet het geval voor feiten van *psychisch* (bv. belaging) en *economisch* (bv. niet betalen van onderhoudsgeld) geweld. In de praktijk wordt partnergeweld door de interventieploegen snel en vaak louter geassocieerd met fysiek geweld waardoor ze minder aandacht besteden aan andere vormen van partnergeweld. Sommige interveniërende agenten weten dan ook niet goed of ze al dan niet een proces-verbaal of een interventiefiche moeten opstellen (zie *infra*). Dit kan als gevolg hebben dat, afhankelijk van de zone, feiten zoals het 'niet-betalen van onderhoudsgeld' of het 'niet-respecteren van bezoekrecht', wel of niet onder partnergeweld wordt gerekend. De definitie wordt aldus te eng geïnterpreteerd en vereist volgens een korpschef een culturomslag bij de meeste 'anciens' en een striktere opvolging door de referentieambtenaar.

28 % van de responderende korpschefs achten de huidige definitie *onvoldoende* werkbaar en toepasbaar op het terrein. Er wordt gewezen op een **aantal moeilijkheden** die ondervonden worden bij de toepassing van de definitie. 21 korpschefs vinden de definitie hierdoor *niet* werkbaar.

Vaak wordt er opnieuw verwezen naar onduidelijke begrippen (zoals 'duurzaam', 'samenwonen' en 'affectieve en seksuele band' – zie *supra*), waarbij die onduidelijkheid een grote impact heeft op de werkbaarheid op het terrein.

Verschillende respondenten (14) formuleren dezelfde opmerking: ze vinden de definitie te ruim/te algemeen, hetgeen de praktische toepassing hindert. Eén van die korpschefs verwoordt het als volgt: *de definitieomschrijving is dusdanig algemeen dat elk vergrijp, hoe banaal of absurd ook, tussen partners of ex-partners, overeenkomstig de COL 4/2006 als partnergeweld dient te worden beschouwd. In realiteit betekent dit dat een goede zestig procent van de gerechtelijke feiten onder deze noemer vallen. Het grote aantal*

feiten resulteert uiteindelijk in een veralgemening van de aanpak wat juist in contrast staat met het beoogde doel van voornoemde COL.

Een andere korpschef legt uit dat zijn politiemensen elke dag, meerdere keren, tussenkomen in familiale geschillen die – indien men zich houdt aan de strikte definitie van partnergeweld – allen onder partnergeweld vallen. Dit geldt zeker voor het psychologische aspect (beledigingen, belaging, familieverlating,...). De definitie is zo ruim dat bijna alle familiale geschillen er onder vallen. Heel wat geschillen zijn echter niet ernstig. Voor die situaties is de COL volgens een respondent niet nuttig omdat ze een bijkomende werklast creëert die niet in verhouding staat tot de ernst van de feiten. Eén korpschef noemt de huidige definitie een utopie, aangezien door gebrek aan middelen en opgeleid personeel nooit in de praktijk kan omgezet worden. Volgens een andere respondent is de mix van partnergeweld en intrafamiliaal geweld zeer verwarrend.

Een respondent stelt dat de omzendbrief enkel toepasbaar en werkbaar is bij partners die hun problemen inzien en zodoende geholpen wensen te worden. Bij *echte probleemgezinnen* missen in vele gevallen zelfs de voorwaarden opgelegd door het parket hun uitwerking. Deze voorwaarden bieden dan geen oplossing waardoor de probleemsituatie onopgelost blijft en er zodoende nieuwe interventies m.b.t. partnergeweld gevraagd worden.

Gelet op bovenvernoemde onduidelijkheden en gerezen problemen in de praktijk, benadrukt 19 % van de respondenten uitdrukkelijk de **noodzakelijkheid van aanpassing van definitie**. Er worden een 40-tal **suggesties** geformuleerd die de definitie zouden kunnen verbeteren. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

- Beperken van de definitie van partnergeweld. Dit kan bv. door:
  - Opmaak van een selectieve/limitatieve opsomming van misdrijven die in de definitie omvat liggen teneinde de interpretatie zo miniem mogelijk te houden. Het zou dan kunnen gaan om de misdrijven die door het parket als partnergeweld aanzien worden, en waar het gepaste gevolg aan gegeven wordt. Hiermee kan worden voorkomen dat er voor alle feiten een uitgebreid proces-verbaal 'IFG binnen het koppel' wordt opgesteld, met een overbelasting van het parket en een niet-vervolgung als gevolg.
  - Beperken van de definitie tot fysiek geweld en psychische belaging en/of bedreiging. Dossiers inzake 'niet-betalen van onderhoudsgeld' en 'verlating van familie' apart behandelen (zoals al langer werd gedaan). Andere vormen van economisch geweld kunnen ondergebracht worden onder psychisch geweld.
  - Beperken van de definitie tot punt 2. in hoofdstuk III.A.: "*iedere vorm van fysiek, seksueel, psychisch of economisch geweld tussen echtgenoten of personen die samenwonen of samengewoond hebben en tussen wie een*

duurzame affectieve en seksuele band bestaat of bestaan heeft”, zonder de toevoeging uit punt 3.

- Weren van “geweldloze” feiten zoals de weigering van het bezoekrecht of het niet betalen van onderhoudsgeld.
- Het uitbreiden van de definitie, bijvoorbeeld:
  - Met geweld tussen personen die een duurzame affectieve en seksuele band hebben maar niet bij elkaar wonen (bv. lat-relaties, prostitutie-relaties, jongeren die nog bij hun ouders wonen, ...).
  - Door de uitdrukkelijke vermelding van “affectieve en/of seksuele band”.
  - Met geweld tegen derden in het kader van een relatie (bv. extreme jaloezie, bedreigingen ten opzichte van vrienden en familie van de partner), waardoor er een bedreigende sfeer naar de partner ontstaat.
- De definitie duidelijk(er) omschrijven/verduidelijken, meer bepaald:
  - Het begrip ‘duurzaamheid’ uitleggen (in het bijzonder voor niet meer bestaande relaties). Dient een relatie langdurig te zijn om duurzaam te zijn?
  - Hoelang in tijd blijven ex-partners onder de definitie vallen?
  - Duidelijkheid scheppen omtrent welke concrete feiten wel of niet onder partengeweld vallen.
  - Rand- en twijfelgevallen toelichten.
- De werkwijze opsplitsen en definiëren per soort geweld: fysiek, psychisch en economisch geweld afzonderlijk omschrijven. Het opstellen van een vademecum, interventiegids of draaiboek op het terrein wordt hierbij als een nuttig instrument naar voren geschoven.
- Een onderscheid maken tussen ernstige feiten en minder ernstige of triviale feiten. Dit onderscheid duidelijk omschrijven en er een verschillende werkwijze aan koppelen.

B. IDENTIFICATIE EN REGISTRATIE VAN DOSSIERS DOOR POLITIE EN PARKET

In hoofdstuk III van de omzendbrief worden aan de politiediensten en de parketten een aantal richtlijnen gegeven met betrekking tot de registratie van dossiers ‘partnergeweld’. De toepassing van deze regels werd getoetst via een aantal vragen aan de korpschefs van lokale politie en de referentiemagistraten.

a) Op het niveau van de politiediensten

Aan de korpschefs werd gevraagd of **alle gevallen van partnergeweld** als dusdanig worden **geregistreerd**, waarom dit eventueel niet gebeurt en welke maatregelen getroffen kunnen worden om de registratie te verbeteren. Er werd ook getoetst naar de toepassing van het voorschrift om de relatie tussen dader en slachtoffer aan te duiden.

1. Redenen tot niet-registreren

Indien partnergeweld eng wordt ingevuld, met name beperkt tot *fysiek* partnergeweld, geeft 77 % van de korpschefs aan dat *alle* gevallen worden geregistreerd. Indien men echter alle soorten van partnergeweld in overbeschouwing neemt, dus ook psychisch en economisch partnergeweld, vermeldt 37 % van de respondenten dat toch niet alle gevallen van partnergeweld als dusdanig worden geregistreerd.

Meerdere malen wordt gemeld dat er echter geen controle is op de interpretatie van bepaalde feiten door de vaststellers. Een korpschef schrijft dat de dispatcher meestal de eerste kwalificatie maakt (in de meldingsfiche). Indien deze kwalificatie niet juist blijkt te zijn, wordt dit meestal niet aangepast (in de interventiefiche).³¹ Zich baseren op registraties via melding- en interventiefiches geeft aldus een vertekend beeld.

Daarentegen schrijft een respondent dat elke interventie het voorwerp uitmaakt van een registratie en dat iedere intervenant heel goed weet dat elke tussenkomst bij een misdrijf het voorwerp moet uitmaken van een proces-verbaal. 85 % van de korpschefs geeft uitdrukkelijk aan dat er steeds een "spoor van tussenkomst" bewaard blijft. Men is echter niet consequent in het onderscheid tussen de verschillende mogelijke "sporen" (meldingsfiche, interventiefiche of proces-verbaal). De overige 15 % van de respondenten schrijven bovendien niet dat er niets bewaard blijft.

Definiëring en interpretatie ervan is slechts een eerste reden waarom men bepaalde feiten van partnergeweld niet als dusdanig identificeert en dus registreert. Er wordt ook gesproken van een relatieve onzichtbaarheid van psychisch en zeker economisch geweld bij interventies. Fysiek geweld is gemakkelijk te herkennen, doch de andere vormen zijn moeilijker te vatten of aan te tonen, of ze worden geminimaliseerd door de vaststellers. Een slachtoffer dat gedomineerd wordt op economisch vlak verkiest vaker te zwijgen. Zonder een eerste stap van het slachtoffer is deze situatie moeilijk, soms onmogelijk, op te sporen. Specifiek wordt verwezen naar het voorbeeld van seksueel geweld binnen het koppel. Niet alleen de interpretatie hiervan door de intervenanten is hierbij relevant, doch

---

³¹ Waarschijnlijk bedoeld men hier louter dat een kwalificatie uit een meldingsfiche over wordt genomen in een interventiefiche. Er wordt hier niet duidelijk geschreven dat de kwalificatie uit de meldingsfiche automatisch wordt overgenomen in een proces-verbaal. Overigens, een meldingsfiche en interventiefiche wordt normaliter opgesteld door de dispatching, terwijl het proces-verbaal dient opgemaakt te worden door de politieofficieren.

vooral het gebrek aan informatie dat gegeven wordt door de betrokken personen. Ongewenste intimiteiten of seksuele belaging bijvoorbeeld wordt vaak niet als seksueel partnergeweld beschouwd.

Partnergeweld wordt op het terrein nog te vaak geassocieerd met louter fysiek geweld (van mannen op vrouwen). Bovendien maken korpschefs vaak een onderscheid tussen *werkelijk* geweld en verbaal of ander geweld.

Het begrip partnergeweld, zo concludeert een korpschef, dekt zodanig veel ladingen dat het niet mogelijk is om al die feiten onder diezelfde noemer te verzamelen. Kwalificaties zoals moeilijkheden in het gezin, echtelijke twisten, ... zijn duidelijk. Maar discussies rond feitelijkheden, beschadigingen, bedreigingen, burgerlijke geschillen, ... zijn niet altijd partnergeweld. Dezelfde korpschef voegt er aan toe dat dit moeilijk aangepast of verbeterd kan worden. Hij beschouwt het als geen goede zet om alles wat als partnergeweld gezien wordt, bij de interventiefiches onder een aantal kwalificaties te brengen. De kans is groot dat het indelen van interventie- en meldingsfiches in fenomenen niet consequent toegepast zal worden, waardoor de registratie een vertekend beeld zal opleveren.

Een volgende reden tot niet-registratie is **de houding van de betrokken partijen**. Soms wil de partij(en) niet dat er iets geregistreerd wordt, en volgen de intervenanten de partij(en) hierin. Soms vraagt het slachtoffer om de aangifte op te nemen als een melding uit angst voor de dader of uit redelijke overweging om toekomstige regelingen niet te hypothekeren. Soms wenst het slachtoffer gewoon zijn hart te kunnen luchten, zonder nadelige gevolgen voor de partner.

Een korpschef geeft aan dat er vaak eerder **bemiddelend wordt opgetreden**, terwijl er juridisch gezien toch strafrechtelijke feiten gepleegd werden. Dit vormt een laatste reden tot niet-registratie: Indien de intervenanten er in geslaagd zijn de gemoederen te bedaren, worden de feiten vaak niet (als partnergeweld) geregistreerd. Om hieraan tegemoet te komen, is volgens een korpschef een permanente of periodieke aandachtsvestiging van de personeelsleden voor partnergeweld nodig. Er is meestal wel voldoende kennis over partnergeweld, maar soms ontbreekt de reflex bij de intervenanten om passend te reageren en over te gaan tot registratie.

2. Suggesties tot verbetering van de registratiesystemen

Om de registratie van partnergeweld in de toekomst te verbeteren, worden een aantal suggesties gedaan. De meeste respondenten leggen de nadruk op sensibilisatie en opleiding (zie *infra*). Zo zouden de intervenanten beter getraind kunnen worden om bijvoorbeeld ook gevallen van psychisch of economisch partnergeweld te herkennen. Verschillende korpschefs geven aan dat de diensthoofden meer geresponsabiliseerd

moeten worden en de registraties beter dienen op te volgen. De verbetering van die opvolging heeft een zeer positief effect op de registratie. Er werden een aantal voorbeelden gegeven van methodes om dit op te volgen:

- Een kwaliteitstool 'debriefing IFG' waarbij van elke aangifte IFG in een apart excell-bestand volgende gegevens worden genoteerd: het volgnummer, de week, het nummer van de meldingsfiche, interventiefiche of proces-verbaal, de datum van tussenkomst, naam betrokkenen, omschrijving probleem, het aan te raden gevolg, eventuele geweldsindicatoren en de pilootdienst voor afhandeling.
- Stelselmatige hiërarchische controle op de registratie of eventueel een controle aan de hand van steekproeven.
- Een duidelijke interne verplichting tot registratie rondsturen.

Ook voor de moeilijkheden in verband met de inschatting van de grens tussen een familiaal of echtelijk *geschil* en feiten van *partnergeweld*, en de gevolgen voor registratie hiervan, worden opleiding en bewustmaking van het personeel meestal als beste remedie aangegeven. Aanvullend dienen deze politieambtenaren over voldoende duidelijke richtlijnen te beschikken. Soms leiden lokale richtlijnen voor de intervenanten immers tot verdere onduidelijkheden in plaats van verhelderingen. Zo vermeldt bijvoorbeeld omzendbrief COL 4/06 dat er niet altijd een proces-verbaal dient opgesteld te worden (indien geen misdrijf), terwijl parketnota C76/11 van het parket van Leuven dd. 24 maart 2005 voorschrijft dat er steeds een proces-verbaal bij partnergeweld dient opgesteld te worden. Een korpschef vraagt zich af of het niet mogelijk en wenselijk is om op het voorblad van het proces-verbaal reeds aan te geven of het al dan niet om herhaling gaat, waardoor herhaalde feiten van partnergeweld meteen als ernstiger worden beschouwd.

Als suggestie wordt tevens voorgesteld om de intervenanten ook een draaiboek of vademecum betreffende de aanpak van partnergeweld mee te geven en duidelijke richtlijnen te geven aan de substituten met wachtdienst.

Tevens wordt er voorgesteld om de software zodanig aan te passen dat de opsteller er automatisch aan herinnerd wordt om het specifiek misdrijf te registreren als fenomeen "intrafamiliaal geweld".

Tenslotte stellen enkele korpschef voor om bij interventie of melding een mogelijkheid te creëren om een bepaalde categorie (zoals 'intrafamiliaal geweld') aan te duiden. Het ontbreken van zulk een mogelijkheid wordt vaker gemeld.

3. *Praktische problemen en andere opmerkingen*

Een korpschef meldt dat de tenlasteleggingscode niet voldoende specifiek is. Hierdoor worden bepaalde gevallen van partnergeweld in andere categorieën geregistreerd. Volgende voorbeelden worden hierbij vermeld. Seksueel geweld binnen het koppel komt

soms in de categorie van verkrachting; psychisch geweld in de vorm van beledigingen wordt soms in de algemene rubriek van bedreiging geplaatst; feiten worden slechts geregistreerd als familiaal geschil. Deze vormen van registratie volgen uit de interpretatie of identificatie die door de intervenanten aan de feiten worden gegeven. Hierop is zelden controle. Dit heeft uiteraard een effect op de statistieken betreffende partnergeweld.

Een andere korpschef merkt op dat het ISLP³² inzake dossiers partnergeweld aangepast zou moeten worden zodat het eenvoudiger en gebruiksvriendelijker wordt, zonder te specificeren waar en hoe. Er wordt voorgesteld om in de module interventie ISLP ook de mogelijkheid te voorzien om koppelingen te maken. Er zouden meer parameters aan toegevoegd moeten worden. Bovendien meldt een korpschef dat er wel processen-verbaal opgesteld worden, doch dat deze niet allen gecodeerd (kunnen) worden in het ISLP. Meerdere korpschefs geven aan dat de registratie in het ISLP nog verder geautomatiseerd dient te worden en dat er nu nog te veel handmatig dient te gebeuren.

Een andere korpschef stelt voor om opzoekingen in het ISLP te vereenvoudigen door een boomstructuur aan de hand van de processen-verbaal in te voeren. Bijkomend wordt door een korpschef opgemerkt dat hij onvoldoende zicht heeft op statistische gegevens van prevalentie van partnergeweld per provincie of arrondissement, met bijkomende informatie rond drug- en/of alcoholgebruik, relatiestatus, etc. ...

Bovendien wordt er aangegeven dat registratie van partnergeweld te veel verschilt van zone tot zone (verschillend gebruik van ISLP), waardoor vergelijkingen moeilijk worden. Op nationaal vlak zou er meer uniformisering moeten doorgevoerd worden inzake registratie.

Om dossiers beter te kunnen opvolgen, zo schrijft een korpschef, moeten er meer en betere automatische linken gecreëerd worden tussen verschillende registratievormen (bv. bij kantschriften op processen-verbaal en APO-dossiers). Momenteel is er in het ISLP enkel een aanduiding 'IFG' bij het opmaken van een proces-verbaal in de module 'afhandeling'. Deze aanduiding 'IFG' zou ook bij andere modules ('kantschrift' of 'APO') mogelijk moeten zijn.

Hier aan toevoegend wordt er meermaals geklaagd over zinloos of te veel administratie. Er wordt aangegeven dat in heel wat situaties de instructies in de COL niet nuttig zijn. Bepaalde familiale geschillen zijn niet ernstig, waardoor het niet nodig is om zo uitgebreid te werk te gaan. Soms wordt er erg veel werk verricht, voor weinig resultaat.

---

³² Informatie Systeem Lokale Politie

4. Relatie dader-slachtoffer

De omzendbrief stelt dat de politieambtenaar op de daartoe bestemde plaats in het proces-verbaal de relatie dader en slachtoffer aanduidt. Op de vraag of die relatie steeds wordt aangegeven, antwoord een grote meerderheid (89%) positief.

Sommigen respondenten schrijven dat de verbalisanten hieraan automatisch herinnerd worden, en daarbij ook de duur van die relatie aanduiden. In verschillende politiezones wordt deze relatie ook op het voorblad van het proces-verbaal geschreven en wordt er duidelijk toezicht op gehouden. Anderen stellen echter dat die relatie *zou* moeten aangegeven worden, maar dat er weinig zicht is op het feit of dit ook effectief gebeurt. Nog andere korpschefs vermelden dat het soms vergeten wordt.

Er worden **verschillende problemen** gemeld. Het is voor de politiediensten bij de tussenkomsst niet altijd duidelijk wie slachtoffer is en wie dader, en het ISLP maakt enige nuancering niet mogelijk. Voor de betrokkenen zelf is dit ook niet altijd duidelijk. Toch moet de politie in het proces-verbaal een dader en een slachtoffer benoemen. Deze stigmatisering kan soms tot een escalatie van geweld leiden (ten opzichte van de politie, de partner of de hulpverlening).

Er wordt ook geschreven dat voor een aantal frequent voorkomende misdrijven zoals het niet-naleven van bezoekrecht of het niet-betalen van onderhoudsgeld het niet evident is om de richtlijnen uit COL 4/06 – met name de vermelding 'IFG' op het voorblad, de relatie dader-slachtoffer en de kennisgeving aan het parket - toe te passen.

Eén zone ging statistisch na hoe vaak de relatie dader-slachtoffer werd aangegeven in hun processen-verbaal: bij gemiddeld 33 % van alle processen-verbaal met 'IFG' als blikvanger werd die relatie aangegeven. Deze steekproef betrof echter een zeer korte periode (de laatste drie weken voorafgaandelijk aan het invullen de vragenlijst).

In verband met het ISLP werden nog andere opmerkingen geformuleerd. Sommigen stellen dat men door de automatisering bij het ISLP, en de verschillende opties daar, niet kan vergeten om de relatie tussen dader en slachtoffer aan te duiden. Anderen schrijven dat het ISLP betere ondersteuning zou moeten geven aan de hand van verplichte velden. Tenslotte meent een korpschef dat de categorieën van relaties tussen dader en slachtoffer in het proces-verbaal³³ te uitgebreid zijn en dat het beter zou zijn om de categorieën te verfijnen.

---

³³ Het is onduidelijk welke categorieën bedoeld wordt. Vermoedelijk gaat het om de opties uit COL 4/06: echtgenoot, ex-echtgenoot, wettelijk samenwonend, ex-wettelijk samenwonend, partner of bijzit, en ex-partner of bijzit.

91 % van de korpschefs stelt dat de relatie dader-slachtoffer wordt aangegeven bij **de transfer naar het parket**. Daarentegen geeft 35 % van de korpschefs dat de informatie niet steeds bij het parket terecht komt wegens problemen bij deze transfer van informatie. De meeste problemen die gemeld worden, blijken technisch van aard te zijn (i.v.m. ISLP en ANG). Er wordt meerdere malen gemeld dat er moeilijkheden zijn bij de vattng in de Algemene Nationale Gegevensbank van de Federale Politie (ANG). Een apart contextveld in de databanken wordt als wenselijk beschreven. Ook een betere opleiding of sensibilisering van verbalisanten en administratieve vereenvoudiging zou oplossend kunnen werken. Een gebrekkige kennis of wil tot rapportage van de verbalisanten terzake leidt immers tot een onvolledige informering aan het parket.

Er gebeurt soms dubbele registratie, indien niet geweten is wie slachtoffer of verdachte is, of indien de relatie tussen dader en slachtoffer onduidelijk is (de betrokkenen wonen niet op hetzelfde adres bijvoorbeeld). Opnieuw wordt er een onderscheid gemaakt naargelang de ernst van de feiten: met zwaarwichtige feiten, zo meldt een korpschef, worden er geen problemen aangegeven door de verbalisanten. Maar met lichte feiten ondervindt men moeilijkheden met de kwalificatie van die feiten.

b) Op het niveau van de parketten

Naast de korpschefs van lokale politie werden ook de referentiemagistraten bevraagd over de registratiepraktijken en de inschrijving van de relatie tussen dader en slachtoffer.

1. Registratiepraktijken

Allereerst werd aan de referentiemagistraten gevraagd of **alle gevallen van partnergeweld** als dusdanig worden geregistreerd. Een grote meerderheid (17 van de 20 respondenten) antwoordt positief, maar stelt dat de registratie nog beter kan. Het openbaar ministerie van Eupen geeft aan dat zij nog steeds niet geïnformatiseerd is, zodat alle dossiers nog handmatig geïdentificeerd en geregistreerd moeten worden.

Opnieuw wordt, in gevallen van niet- of problematische registratie, vooral gewezen op problemen met andere vormen van geweld dan fysiek partnergeweld. Er wordt vaak verwezen naar het feit dat niet alle betrokken actoren de feiten erkennen als partnergeweld (dit kan bijvoorbeeld ook het administratieve personeel op het parket zijn). Feiten van familieverlating en het niet-naleven van het bezoekrecht worden bv. niet geregistreerd als partnergeweld omdat partnergeweld dan te omvangrijk zou worden. De maatregelen die door referentiemagistraten aangegeven worden om de registratie correcter te laten verlopen, hebben betrekking op een meer intensieve opleiding, het uitvoeren van controle en een verdere uitbouw van de samenwerking met andere secties (wat bijkomende middelen veronderstelt).

De omzendbrief stelt dat het absoluut noodzakelijk is dat er op het vlak van de coderingen binnen een zelfde parket **volledige eenvormigheid** heerst.

Aan de referentiemagistraten werden gevraagd of deze eenvormige codering aanwezig is. Op één respondent na, antwoorden alle respondenten positief. De referentiemagistraat die negatief geantwoord heeft, geeft aan dat dit in zijn arrondissement nog niet het geval is, omdat de gebruikte code afhankelijk is van het gepleegde misdrijf. Als oplossing stelt hij voor dat de parketmedewerkers op elk dossier partnergeweld handmatig vermelden dat het hier over IFG gaat en dat dit tevens zo in het computersysteem wordt vermeld.

Verder werd aan de referentiemagistraten gevraagd of politie en parket **een uniforme invulling** geven aan partnergeweld en of alle inkomende processen-verbaal met vermelding partnergeweld als dusdanig gekwalificeerd worden op parketniveau. Hierop antwoorden 18 referentiemagistraten positief.

Een respondent merkt op dat de registratie op het niveau van het parket sterkt afhangt van de aanwezigheid of het ontbreken van vermeldingen die in het aanvankelijk proces-verbaal moeten worden opgenomen. Indien de vermeldingen ontbreken, vullen de administratieve diensten de nodige meldingen aan op het niveau van het parket.

Er werd eveneens gevraagd of de hoofdsecretaris van het parketsecretariaat **toezicht** uitoefent op de correcte toepassing van de onderrichtingen betreffende de codering van de vermeldingen aan de hand waarvan de dossiers kunnen worden geïdentificeerd en snel naar de bevoegde magistraten gestuurd. De meeste (16/20) antwoordden hierop bevestigend. Drie respondenten geven aan dat er wel toezicht wordt uitgeoefend, doch niet door de hoofdsecretaris, maar door de secretarissen, de adjunct-secretarissen of door de magistraten. Eén referentiemagistraat stelt dat zulk toezicht eenvoudigweg niet nodig is, omdat het administratief personeel de codering perfect beheerst. Er wordt bijkomend voorgesteld dat politiediensten stelselmatiger contextuele velden coderen. Dit zou de taak van de parketmedewerkers vereenvoudigen.

De laatste referentiemagistraat tenslotte geeft aan dat in zijn parket een goed functionerend netwerk op touw werd gezet om stukken en dossiers intern te transporteren, waarbij de administratie een grote rol speelt: De processen-verbaal worden door de bode meteen voorgelegd aan de belaste magistraat of de magistraat van wacht. De processen-verbaal worden ambtshalve gecodeerd per politiezone. Ook binnenkomende stukken worden (meermaals) dagelijks rondgebracht door de interne bodendienst. De verzameling van stukken per dossier, alsook de codering ervan, is de verantwoordelijkheid van desbetreffend administratief personeel. De administratief verantwoordelijke communiceert vaak direct met betrokken politiezones of opstellers van processen-verbaal om bijkomende stukken te verzamelen. Bovendien, indien een dossier van één magistraat naar een andere wordt overgebracht, is het de taak van de administratie van de verzendende magistraat om dit correct te coderen en te registreren.

2. Relatie dader-slachtoffer

De omzendbrief bepaalt dat relatie tussen dader en slachtoffer op parketniveau in een nieuw veld wordt ingeschreven.

De meerderheid van de referentiemagistraten (16 van de 20) geeft aan dat de relatie tussen dader en slachtoffers **steeds wordt aangegeven**. Er worden verschillende redenen gegeven in de gevallen waarbij dit niet gebeurt. Zo hebben niet alle politiezones een apart veld gecreëerd voor de invulling van die relatie. Het contextveld wordt wel steeds ingevuld door de parketadministratie na de lezing van het proces-verbaal, zo vult een referentiemagistraat hier aan. Ook wordt het gebrek aan opleiding of kennis van de software aangegeven als oorzaak.

Als voorstel om hieraan te remediëren wordt verwezen naar het ontwerp van proces-verbaal waar de rubriek 'relatie dader-slachtoffer' een vaste plaats krijgt en waarbij dit veld steeds zal moeten ingevuld worden door de opsteller. Een andere referentiemagistraat schrijft dat de methode waarbij referentiemagistraten en referentieambtenaren van politie hun collega's hieromtrent aanspreken en sensibiliseren zeker vruchten af werpt. Het kan echter nog steeds beter.

C. OPMAAK VAN HET PROCES-VERBAAL

Luidens **hoofdstuk VI** van de omzendbrief (p.9-10) moet in alle gevallen van partnergeweld waarbij de aangegeven of vastgestelde gedraging als een misdrijf kan worden vastgesteld een proces-verbaal worden opgesteld. Het wordt aangeraden ook wanneer de aangegeven of vastgestelde gedraging geen misdrijf blijkt op te leveren een proces-verbaal op te stellen, of er op zijn minst een schriftelijke weerslag van te behouden.

De korpschefs van lokale politie werden inzake de opmaak van processen-verbaal (of spoor van tussenkomst) bevraagd, alsook omtrent het model van proces-verbaal dat als bijlage bij de omzendbrief is gevoegd.

a) Gebruik proces-verbaal

Volgens 87 % van de korpschefs wordt er een proces-verbaal opgesteld en doorgestuurd in **alle gevallen van partnergeweld waarbij de vastgestelde gedraging als misdrijf kan worden aangemerkt**. Meermaals wordt ook meegegeven dat toezicht wordt gehouden op de inhoud van de processen-verbaal en dat de intervenanten worden aangesproken wanneer ze geen proces-verbaal opstellen. Een korpschef deelt mee dat de

32

referentieambtenaar reeds tussengekomen is wanneer er op vraag van het slachtoffer geen proces-verbaal werd opgesteld. Een andere respondent meldt dat er na overleg soms alsnog een proces-verbaal wordt opgesteld.

Verskillende korpschefs stellen echter dat er een proces-verbaal *zou moeten* opgesteld worden, en bij gebreke hieraan de vaststellers hierop zullen aangesproken worden, doch dat dit moeilijk controleerbaar is.

Indien er fysiek geweld gepleegd is, zo geeft een korpschef duidelijk aan, wordt de verplichting om een proces-verbaal op te stellen steeds opgevolgd, ook al wenst niemand klacht in te dienen. Anderzijds, indien zulks voorkomt, wordt er vaak wel ingegaan op de wens van het slachtoffer om geen klacht in te dienen en geen proces-verbaal op te maken, of er geen gerechtelijke gevolgen aan te koppelen. Partnergeweld blijkt regelmatig als een klachtmisdrijf beschouwd te worden.

Slechts een kleine minderheid van de korpschefs geeft aan dat ook in familiale geschillen waar op het eerste zicht geen misdrijf gepleegd is, een proces-verbaal wordt opgesteld. Uit de antwoorden van de andere korpschefs kan worden afgeleid dat in de gevallen dat er geen misdrijf lijkt gepleegd te zijn, er meestal voor gekozen wordt om geen proces-verbaal op te stellen doch enkel een meldings- of interventiefiche.

Vaak is het moeilijk voor de politieambtenaar om alle delen van het verhoor te doorlopen bij een gespannen situatie, waardoor een proces-verbaal moeilijk op te maken is. Zoals hierboven reeds vermeld, is het voor intervenanten vaak moeilijk om partnergeweld als dusdanig te herkennen. Soms gebeurt de bevraging te oppervlakkig waardoor strafbare feiten niet aan het licht komen, met name indien er geen sporen zijn van slagen en verwondingen. Of indien uit het verhoor niet blijkt dat het om partners gaat.

Bijkomend vermelden verschillende korpschefs dat de richtlijnen uit COL 4/06 al goed gekend zijn bij sommige burgers (en advocaten), wat de oprechtheid van sommige klachten niet ten goede komt. Zo ligt het er soms vingerdik op dat de ene partij de andere "pest" door *misbruik* van de omzendbrief te maken. Of worden toestanden geënceneerd of uitgelokt om er toe te komen dat bijvoorbeeld de man weg moet. Toch moet er een proces-verbaal opgesteld worden.

Er werd de korpschefs in ondergeschikte orde ook gevraagd of de richtlijnen betreffende de Ambtshalve Politie Afhandeling (APO) gelden. Van de respondenten, formuleert 9% een antwoord op deze vraag. 15 korpschefs stellen dat de APO richtlijnen van toepassing zijn. Een aantal respondenten nuanceren hun antwoord: Zo wordt APO bij voorbeeld niet toegepast:

- indien de verdachte voor het parket of voor de onderzoeksrechter geleid wordt,
- indien, in geval van kennisgeving aan het parket, de dader niet opgedaagd is en de magistraat dringend over de processen-verbaal moet beschikken, of,
- indien er geen contact is geweest tussen de politie en het parket (en het proces-verbaal niet onmiddellijk werd doorgestuurd naar het parket);

Een ambtshalve politionele afhandeling is wel mogelijk:

- Indien er geen kennisgeving gebeurt aan het parket (de richtlijnen van het parket m.b.t. kennisgeving worden opgevolgd);
- Op uitdrukkelijke vraag van het parket;
- Bij niet-betalen van onderhoudsgeld, familievertaling, niet-naleven van de omgangs- en verblijfsregeling.

Ook wordt er bij APO soms geen rekening gehouden met de termijnen of wordt de termijn aangepast. 5 respondenten stellen daarentegen dat de APO-richtlijnen niet gelden.

b) Andere sporen van tussenkomst

Hieronder worden de opties en methodes weergegeven, aan de hand van de antwoorden van de korpschefs van lokale politie (96%) op de vraag of er een herinnering aan de interventie wordt bewaard indien er geen PV wordt opgemaakt.

Ook al wordt in bepaalde gevallen geen proces-verbaal opgesteld, toch worden de feiten steeds geregistreerd in het meldingssysteem van de politie. Van alle oproepen wordt **een meldingsfiche** bijgehouden in het ISLP, waarin de gegevens van betrokken partijen vermeld staan en de vastgestelde problematiek wordt weergegeven. De informatie in een meldingsfiche is uiterst beperkt. Er dient gemotiveerd te worden waarom niet overgegaan werd tot het opstellen van een proces-verbaal. Bij een volgende interventie, waarbij dan een proces-verbaal wordt opgesteld, kan men verwijzen naar de vorige melding(en).

Een korpschef beschrijft dat, naargelang de ernst van de feiten, op **vier verschillende manieren** te werk kan gegaan worden bij de vaststelling van partnergeweld. Men kan (1) een melding opstellen, hetgeen een zeer summier verslag van een tussenkomst betreft. Hiermee kan men na verloop van tijd nog weinig mee aanvangen gezien de beperkte registratie en er geen verdere opvolging gebeurt. Men kan (2) een elektronisch vereenvoudigd proces-verbaal (EVPV) opmaken, wat een sterk verkort proces-verbaal is waarin uitgeschreven verklaringen optioneel zijn. Dit wordt bewaard bij de politie. Een verdere opvolging bestaat evenmin.³⁴ Ten derde (3) kan men een dossier van ambtshalve

---

³⁴ Het blijft onduidelijk of deze korpschef in zijn zone het gebruik van een vereenvoudigd proces-verbaal toelaat in gevallen van partnergeweld, hetgeen uitdrukkelijk uitgesloten is in bijlage 3 bij omzendbrief nr. COL 8/2005 van het College van Procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep betreffende het Ambtshalve Politioneel Onderzoek (A.P.O.) en het Vereenvoudigd Proces-Verbaal (V.P.V.), Brussel, 1 juli 2005.

politieel onderzoek (APO) opstarten. Dit betreft aanvankelijk een volledig proces-verbaal, waarbij gestuurd kan worden inzake opvolging bij de betrokkenen of inzake het verzamelen van bewijsmateriaal. Alle nieuwe feiten tussen diezelfde partners worden onmiddellijk in die APO dossier gebundeld waardoor een negatieve evolutie meteen wordt opgemerkt. Ten slotte (4) kan men een klassiek proces-verbaal opstellen. Dit wordt verder opgevolgd door de parketmagistraat en de politiediensten nemen hierbij geen verdere initiatieven.

Elk van deze vier vormen, zo concludeert deze korpschef, worden door andere personen gecontroleerd met een verschillende aanpak en benadering van het fenomeen tot gevolg wat dan weer resulteert in verwarring voor de operationele diensten. Een beperking in die mogelijkheden zou hierbij soelaas brengen. Het zou volgens hem beter zijn alle feiten als APO te behandelen met uitzondering van deze waarbij de parketmagistraat werd gecontacteerd. Het lijkt hem hoe dan ook niet opportuun om gebruik te maken van 'meldingen' in het kader van de COL 4/06.

Een andere korpschef pleit, om de administratieve werklast minimaal te houden en toch een volledig beeld te hebben, voor volgend werkproces: Indien er geen misdrijf gepleegd werd, wordt er bemiddelend opgetreden door politie om de rust te herstellen. Dit wordt geregistreerd met een interventiefiche. Indien er wel een misdrijf gepleegd werd, maar dit misdrijf niet ernstig is, wordt er een vereenvoudigd proces-verbaal opgesteld en zo in het ISLP geregistreerd. Indien er een ernstig misdrijf werd gepleegd, wordt er een volledig klassiek proces-verbaal opgemaakt.

Wanneer er een tussenkomst is van de slachtofferbejegenaar, zo schrijft een korpschef, wordt er bovenop het proces-verbaal of de meldings-/interventiefiche een sociaal interventiefiche opgemaakt.

De redenen waarom politiediensten **geen proces-verbaal opmaken, doch slechts een interventiefiche**, kunnen als volgt samengevat worden:

- Het gaat om *minieme* feiten – of *kleine, lichte* gevallen – bv. een geschil tussen partners, zonder fysiek geweld. Een korpschef verstaat niet waarom er voor *echt alles* een proces-verbaal dient opgesteld te worden.
- Het betreft nog maar de eerste melding bij dat specifieke koppel. Een proces-verbaal wordt pas opgemaakt vanaf de tweede (of meerdere) registratie.
- Het geschil is reeds opgelost of de gemoederen zijn bedaard (de intervenanten treden bemiddelend op).
- De link met punt 3.b) bij de definitie in de omzendbrief is niet geheel duidelijk. In zulke gevallen laat men soms het gezond verstand primeren om al dan niet een proces-verbaal op te stellen.
- Een korpschef schrijft dat in *labiele* relaties waarbij al verscheidene processen-verbaal werden opgesteld, er geen nieuwe meer worden opgesteld bij nieuwe

meldingen. Het zoveelste proces-verbaal opstellen voor feiten die al afdoende gekend zijn bij de verschillende autoriteiten beschrijft hij als zinloos.

- Het opstellen van een proces-verbaal brengt een grote administratieve last met zich mee, hetgeen vaak niet opweegt tegen het bijkomend nut ervan (gelet op de argumenten hierboven).

Indien er geen misdrijf gepleegd werd, weten verschillende intervenanten niet wanneer ze toch een proces-verbaal dienen op te maken, of wanneer een interventiefiche volstaat. Er wordt gehekeld op het gebrek aan (lokale) richtlijnen hierin. Een korpschef stelt dat het vaak de officier van gerechtelijke politie is die beslist of er ambtshalve een proces-verbaal dient opgesteld te worden en dat hierbij de prioriteiten van het parket niet (meer) duidelijk zijn. Als remediëring wordt aangegeven dat de huidige richtlijnen (waarmee voornamelijk COL 4/06 wordt bedoeld) vertaald zouden moeten worden in operationele korpsrichtlijnen, waarin ook de werking van en samenwerking met de dossierbeheerders vervat moet zijn.

Een korpschef schrijft dat melding/interventiefiches worden overgemaakt aan de 'IFG-groep', die erna alsnog kunnen vragen een proces-verbaal op te stellen. In een andere zone stuurt men in de meeste gevallen een mail met de interventies naar de referentiepersonen 'IFG' om de aandacht erop te vestigen. Het is hierbij de bedoeling om bij binding aan andere feiten ook alle voorgaande tussenkomsten op te nemen in een nieuw proces-verbaal.

Volgens de omzendbrief vallen feiten zoals het niet-betalen van onderhoudsgeld, familieverlating en het niet-naleven van omgangsregelingen ook onder het partnergeweld. Maar dit wordt zelden of nooit zo benaderd, schrijven meerdere korpschefs. Deze feiten uit de familiale sfeer worden anders behandeld dan de "nieuwe" feiten waarover de COL 4/06 handelt: **er wordt vaak een APO-dossier opgesteld**. Een korpschef legt uit dat in dit dossier alle betrokkenen worden verhoord. Indien er zich binnen de APO-termijn van drie maanden nieuwe gelijkaardige feiten voordoen, wordt een navolgend proces-verbaal opgemaakt dat toegevoegd wordt aan het lopende APO-dossier. Op het einde van de termijn van drie maanden wordt door het zorgteam van de politiezone nazicht gedaan van de situatie. Daarvan wordt dan een navolgend proces-verbaal opgesteld dat samen met het volledige dossier wordt overgemaakt aan het parket.

Heel wat respondenten formuleren **opmerkingen inzake de toepassing van APO**. Niet in alle politiezones blijken de richtlijnen inzake het ambtshalve politieel onderzoek (APO) van toepassing. Bovendien wordt er melding gemaakt van verwarring met omzendbrief COL 8/2005³⁵ betreffende het APO en het vereenvoudigd proces-verbaal (VPV). De

---

³⁵ Omzendbrief nr. COL 8/2005 van het College van Procureurs-generaal bij de Hoven van Beroep betreffende het Ambtshalve Politieel Onderzoek (A.P.O.) en het Vereenvoudigd Proces-Verbaal

toepassing van die APO-regeling lijkt niet uniform te verlopen in de verschillende zones. De ene zone stelt dat een APO-dossier wordt gestart op uitdrukkelijke vraag van het parket, terwijl een andere zone stelt dat het proces-verbaal verder behandeld wordt in een APO-dossier als er net geen contact is geweest met het parket. Meerdere korpschefs geven aan dat de beslissing om al dan niet een proces-verbaal op te stellen en dit dan door te sturen naar het parket of op te nemen in een APO-dossier, een beslissing is die afhankelijk is van de interpretatie van de feiten door de vaststellende politieambtenaren.

c) Model proces-verbaal

Bij de omzendbrief is een **model van proces-verbaal** gevoegd. Het gebruik ervan is niet verplicht, maar dient als richtlijn bij de redactie van het proces-verbaal. Uit de antwoorden kan afgeleid worden dat de meeste politiezones (ongeveer 70 %) het model als voorbeeld hebben gebruikt, en er de voor hun nuttige elementen uit hebben geput. Sommige zones gebruiken het model enkel voor de verhoren van daders, en sommige enkel voor slachtoffers.

Het model wordt niet systematisch en zeker niet altijd toegepast. Vaak wordt het model als leidraad of als checklist gebruikt. Er wordt geschreven dat het model meer en meer ingeburgerd raakt en meer en meer gebruikt wordt. Het gebruik ervan wordt ook zelden door de korpschef of de magistraat opgelegd, maar eerder afhankelijk gesteld van de keuze van de politieambtenaar.

De **problemen met het model van proces-verbaal** die worden gesignaleerd, hebben betrekking op een aantal kinderziekten, en vooral inzake de informatisering. Zo kan er soms te weinig informatie bekomen worden via het vraag-antwoord-systeem, blijken een aantal vragen te gesloten of onduidelijk (vooral met betrekking tot het verhoor van het slachtoffer) te zijn, blijken ze niet voldoende aanpasbaar aan alle situaties, of wordt het ontbreken van een algemene rubriek 'bijkomende inlichtingen' en/of 'relaas der feiten' betreurd. Ook blijkt de lay-out van het proces-verbaal te verschillen van het proces-verbaal in het ISLP. Een korpschef signaleert ook dat het taalgebruik in het modelverhoor "lichtjes wereldvreemd" is, waardoor moeilijk toepasbaar in de praktijk.

In het algemeen wordt het proces-verbaal als te omslachtig, tijdrovend en te uitgebreid voor eerder lichte feiten ervaren. Bovendien wordt bij ernstige feiten gemeld dat het moeilijk is om via het modelverhoor een volledig verhaal te krijgen. Er blijkt geen ruimte voor de betrokkenen om hun verhaal te doen, en veel vragen blijken onduidelijk of onoverzichtelijk. Daarentegen schrijft een (enkele) korpschef dat de beknopte checklist en de voorbeeldverhoren voor verdachte en slachtoffer *zeer goed* zijn.

(V.P.V.), Brussel, 1 juli 2005. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk of COL 4/06 – dat de opmaak van een proces-verbaal gebied bij misdrijven van partnergeweld – het gebruik van APO uitstluit.

36% van de respondenten stelt dat het model aangepast moet worden. Volgende suggesties tot verbetering worden voorgesteld:

- Een rubriek 'relaas van feiten' invoegen, teneinde ruimte voor 'vrije tekst' toe laten. Een verklaring past op het eerste zicht soms niet in het huidige formulier;
- Een rubriek 'bijkomende inlichtingen' invoegen;
- De mogelijkheid te creëren om het model aan de concrete situatie aan te passen;
- Het bijvoegen van een aanvinkvakje waarin de verbalisant kan aangeven dat er een toestemmingsstrookje voor hulpverlening werd aangeboden.

D. BESLUIT DEFINITIE, IDENTIFICATIE EN REGISTRATIE

Uit de antwoorden van de respondenten blijkt dat zowel de referentiemagistraten als een grote meerderheid van de korpschefs de definitie van partnergeweld duidelijk achten. Toch worden heel wat problemen in de praktijk aangekaart en vindt een minderheid (3 RM en 19% van de KC) dat de definitie aangepast moet worden.

Er worden een aantal begrippen aangegeven ('samenwonen', 'duurzaamheid', 'affectieve en seksuele band') die leiden tot interpretatieproblemen. Er wordt gevraagd deze begrippen verder uit te klaren en een uniforme interpretatie stimuleren. Daarenboven worden een aantal randgevallen omschreven, waarbij men niet zeker is of de omzendbrief van toepassing is. Via opleiding en sensibilisatie kunnen deze randgevallen en interpretatieproblemen opgelost worden.

Volgens sommigen is de definitie te ruim of te algemeen: er kunnen teveel misdrijven onder gevat worden. Dit bemoeilijkt de toepassing ervan in de praktijk, alsook de specifieke aanpak van partnergeweld. Daarentegen vinden enkele korpschefs de huidige definitie nog te beperkt, want ze omvat nog niet alle mogelijke gevallen van partnergeweld. Een minderheid van de korpschefs (21) noemt de definitie *onwerkbaar* op het terrein.

Verschuillende respondenten zijn vragende partij voor een opsplitsing in werkwijze, enerzijds tussen de verschuillende vormen van geweld (fysiek, psychisch en economisch) en anderzijds tussen ernstige en minder ernstige feiten. Deze opsplitsing dient door te sijn in de definiëring en begripsomschrijving.

Wat de registratiepraktijken betreft, geven zowel de korpschefs van lokale politie als de referentiemagistraten aan dat gevallen van partnergeweld steeds (of meestal) als dusdanig worden geregistreerd. Toch is enige nuancering geboden. Uit de antwoorden is allereerst duidelijk af te leiden dat de registratiepraktijken in de eerste plaats afhangen van de identificatie van de feiten als partnergeweld, en aldus van de interpretatie van de definitie (eng of ruim). Niet alle actoren, zowel bij politie als parket, (h)erkennen bepaalde feiten

als partnergeweld, vooral omwille van verwarring bij bepaalde begrippen. Fysiek partnergeweld, bijvoorbeeld, wordt bijna altijd geregistreerd als dusdanig omdat dat zichtbaar en duidelijk is. Psychisch en economisch partnergeweld is veel minder zichtbaar voor de intervenanten, waardoor men (meer) afhankelijk is van de verklaringen van de betrokken partijen.

Verder wordt er tegemoet gekomen aan de wens van partijen om geen proces-verbaal op te maken, hetgeen ook weerslag heeft op de registratie. Hetzelfde geldt indien de intervenanten erin geslaagd zijn om bemiddelend op te treden en de partijen zich terug verzoend hebben met elkaar. Zulke feiten blijven vaak louter bewaard als interventiefiche, zonder de kwalificatie van partnergeweld.

Ten slotte blijken technische problemen in de databanken te zorgen voor gebrekkige registratie: te weinig opties om te kwalificeren in een interventiefiche en zulke fiches te koppelen, foute registratie binnen het ISLP, te weinig automatische pop-ups, te veel verschillen tussen verschillende ISLPs en problemen met de opname in het ANG.

Om de registratiepraktijken te verbeteren wordt door de respondenten voorgesteld om de actoren meer te sensibiliseren en beter op te leiden, de korpchefs te responsabiliseren en afhandelingsinstrumenten (richtlijnen, draaiboek, vademecum) uit te schrijven en controlemechanismen uit te bouwen alsook de samenwerking met andere secties (binnen het parket).

De relatie dader-slachtoffer wordt in de meeste gevallen aangegeven, zowel op politieniveau als op parketniveau. Problemen die aangekaart worden hebben betrekking op de informatica-tools en op een tekort aan opleiding en sensibilisering. De meest voorkomende bemerking hierbij is dat intervenanten niet steeds duidelijk kunnen uitmaken wie dader en wie slachtoffer is. Zowel in het proces-verbaal als in het ISLP is hierbij te weinig nuancering mogelijk.

Er wordt bovendien geklaagd dat de registratievereisten uit COL 4/06 (en 3/06) de werklast substantieel verhoogd heeft, en soms leidt tot te veel of zinloze administratie. Men pleit voor een efficiëntere administratie met meer automatisering in de registratie.

Met betrekking tot het proces-verbaal tenslotte, blijkt uit de antwoorden van de respondenten dat 87% van de korpchefs een proces-verbaal opstelt en doorstuurt in alle gevallen van partnergeweld waarbij de vastgestelde gedraging als misdrijf kan worden aangemerkt en dat er meestal toezicht op gehouden wordt. Het is voor de intervenanten soms niet duidelijk of ze een proces-verbaal moeten opstellen indien er *geen* misdrijf werd gepleegd. Er wordt gevraagd om operationele korpgerichtlijnen hiertoe op te stellen. Volgens een kleine minderheid van de korpchefs worden de APO-richtlijnen toegepast, soms met aanpassing. De APO-procedure blijkt niet uniform te worden toegepast, hoewel ze in sommige gevallen uitdrukkelijk wordt toegepast op bepaalde feiten uit de familiale

sfeer (niet-betalen van onderhoudsgeld, familieverlating en het niet-naleven van de omgangsregeling).

Het is echter niet duidelijk of de APO-procedure toegelaten is voor gevallen van partnergeweld in de *enge* zin (bijvoorbeeld fysiek partnergeweld). Uit de analyse blijkt onduidelijkheid over het feit of COL 4/06 – dat de opmaak van een proces-verbaal gebied bij misdrijven van partnergeweld – het gebruik van APO uit COL 8/05 uitsluit.

Indien er geen proces-verbaal wordt opgesteld, wordt er minstens een spoor van interventie bijgehouden. Dit kan via de interventiefiche en/of de meldingsfiche en volgens sommige korpschefs via de APO-procedure.

Het model van proces-verbaal dat aan de omzendbrief werd gevoegd, wordt door de meeste respondenten gebruikt, echter niet systematisch, doch eerder als voorbeeld of checklist. Het model kan evenwel verbeterd worden: het is te omslachtig, tijdrovend en te uitgebreid voor lichte feiten. 36% van de respondenten pleit dan ook voor een aanpassing van het model.

3.2. Opdrachten van de procureur des Konings, de referentiemagistraat en de referentieambtenaar van de politie

A. OPDRACHTEN VAN DE PROCUREUR DES KONINGS

De COL 4/06 omschrijft in hoofdstuk IV.A de opdrachten van de procureur des Konings (pdk). De procureurs werden bevraagd over elk van deze opdrachten.

Als eerste opdracht schrijft de omzendbrief voor dat de procureur des Konings de modaliteiten van het beheer van de dossiers "partnergeweld" door de magistraten van zijn parket bepaalt. Hij zorgt ervoor dat de magistraten die de dossiers behandelen, de nodige ervaring opdoen, met name door hen te laten deelnemen aan de door de Hoge Raad voor de Justitie³⁶ ingerichte opleidingen.

Uit de antwoorden van de respondenten blijkt dat alle procureurs des Konings, behalve één, de modaliteiten van het beheer van de dossiers "partnergeweld" hebben vastgelegd. Het is niet vermeld waarom die ene pdK zijn opdracht niet vervuld heeft. In navolging van de COL 4/06 werden er parketmagistraten aangeduid die gelast werden met onder meer de behandeling van de dossiers inzake intrafamiliaal geweld. Zo werd bij voorbeeld op één parket het team 'jeugd en gezin' belast met de dossiers van partnergeweld of werden de dossiers IFG toevertrouwd aan de magistraten van de zonale secties.

Deze parketmagistraten werden via interne en externe opleidingen opgeleid inzake de materie van partnergeweld en het beheer van de dossiers. In veel gevallen werd de externe opleiding enkel gevolgd door de referentiemagistraat, waarna er sprake was van een interne terugkoppeling. De modaliteiten van het beheer van de dossiers werden in een aantal arrondissementen via een nota tijdens een opleiding inzake partnergeweld bekendgemaakt aan de parketmagistraten.

Een tweede opdracht van de procureur des Konings is het aanwijzen van een referentiemagistraat, wiens coördinaten aan de politiediensten dienen meegedeeld te worden.

Volgens de antwoorden van de respondenten, werd er in elk arrondissement minstens één referentiemagistraat partnergeweld aangesteld. Hun opdrachten werden conform de onderrichtingen in de COL 4/06 omschreven of komen overeen met wat de omzendbrief

---

³⁶ Sinds 2 februari 2008 is de uitvoering en de evaluatie van de opleidingen voor magistraten, gerechtelijke stagiairs en andere leden van de rechterlijke orde de zorg van het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding.

bepaalt. De coördinaten van de referentiemagistraten werden ook correct doorgegeven aan de politiediensten.

Als derde opdracht dient de procureur des Konings de modaliteiten van het beheer van de dossiers door het parketsecretariaat te bepalen. De hoofdsecretaris zal dan toezien op de correcte toepassing van de onderrichtingen betreffende de codering van de vermeldingen aan de hand waarvan de dossiers kunnen worden geïdentificeerd en snel naar de bevoegde magistraten gestuurd.

In alle gevallen, behalve één, zijn de modaliteiten vastgelegd voor de behandeling van de dossiers partnergeweld door het parketsecretariaat. In een aantal gevallen wordt de praktische toepassing ervan evenwel als problematisch omschreven. De problemen worden door de respondenten niet nader beschreven. In één gerechtelijk arrondissement wordt vermeld dat de verantwoordelijke administratieve medewerkers werden opgeleid inzake het beheer van de dossiers door het parketsecretariaat en de referentiemagistraat. Ook een nota over het administratief beheer werd verspreid binnen het parket. In een ander gerechtelijk arrondissement worden de dossiers partnergeweld onderscheiden van de rest met een specifieke kleur.

De vierde opdracht betreft de arrondissementele actieplannen, wat hieronder in deel 3.3 wordt behandeld. Als vijfde opdracht dient de procureur des Konings minstens één keer per jaar alle tegen het partnergeweld en ten gunste van de slachtoffers gevoerde acties te plaatsen op de agenda van de Arrondissementele Raad voor het Slachtofferbeleid.³⁷

Uit de bevraging blijkt dat slechts 17 Procureurs des Koning het thema partnergeweld inderdaad hebben geagendeerd in de Arrondissementele Raad voor het Slachtofferbeleid. Het resultaat of de doelstelling hiervan heeft in eerste instantie betrekking op het informeren van de diverse partners, het toelichten van het beleidsplan en het bespreken van de knelpunten met betrekking tot de samenwerking met de hulpverlening. Verder werden de volgende punten besproken: evaluatie en toepassing van de COL en van het arrondissementeel actieplan, toelichting bij de stand van zaken van het provinciaal project partnergeweld (in de provincie Limburg), de praktische problemen van de politie op het terrein, toelichting bij het opstellen van processen-verbaal, samenwerking met de

---

³⁷ De ministeriële richtlijn van 15 september 1997 inzake het onthaal van slachtoffers op parketten en rechtbanken bepaalt dat in de Arrondissementele Raad voor het Slachtofferbeleid, geïnstalleerd ingevolge de richtlijn van de Minister van Justitie van 13 juli 1993, de vragen, problemen, maatregelen en initiatieven besproken worden inzake het slachtofferbeleid, en dit met respect voor ieders bevoegdheden en in een geest van samenwerking. Tevens wordt erin gesteld dat het essentieel is dat de Procureur des Konings de nodige maatregelen treft voor de coherente uitwerking van het slachtofferbeleid in overleg met de verantwoordelijken van de verschillende bevoegde instellingen. De richtlijn bepaalt verder dat samenwerkingsprotocollen kunnen worden gesloten, bijvoorbeeld voor de doorverwijzing van slachtoffers vanuit federale diensten naar diensten van gemeenschappen en gewesten.

hulpverlening in noodsituaties, de oprichting van een werkgroep partnergeweld waarbij de doorverwijzing naar de eerste lijnhulpverlening centraal staat, het afsluiten van samenwerkingsprotocollen en in het algemeen de verdere toepassing van slachtofferbejegening.

Eén van de respondenten geeft toe dat het thema partnergeweld niet op de agenda van de Arrondissementale Raad voor het Slachtofferbeleid geplaatst werd. De reden daarvoor is dat de voorbije jaren het accent voornamelijk gelegd werd op het sensibiliseren van de politie en de samenwerking van het parket met de politie. Pas vanaf recente tijd is er meer aandacht voor de bejegening van de slachtoffers van partnergeweld. Ze worden in dat betrokken arrondissement in feite op dezelfde manier bejegend zoals de slachtoffers van andere misdrijven mits naleving van de instructies zoals voorzien in de COL 4/06.

In een aantal arrondissementen werd het thema partnergeweld bovendien op andere vergaderingen of bijeenkomsten besproken. Het betreft met name het welzijnsteam, de werkgroep intrafamiliaal geweld in de schoot van een samenwerkingsprotocol, de provinciale denktank, maandelijkse vergaderingen met de zonechefs, de expertisecel en de stuurgroep intrafamiliaal geweld. Er werden ook werkgroepen opgericht rond specifieke themata zoals beroepsgeheim en de problemen rond omgangsrecht. Een aantal respondenten deelt ook mee dat de problematiek van partnergeweld ofwel jaarlijks wordt besproken op het arrondissementeel rechercheoverleg (ARO), ofwel periodiek in de provinciale commissie gelijke kansen.

De procureur des Konings moet als zesde opdracht de Procureur-generaal jaarlijks een verslag betreffende de toepassing van de gemeenschappelijke omzendbrief toezenden.

De meeste procureurs des Konings (16 op 20) hebben inderdaad reeds een verslag (bv. met betrekking tot het problematische aanbod van daderhulpverlening) met betrekking tot de toepassing van de COL 4/06 of het actieplan partnergeweld overgemaakt aan de Procureur-generaal. Een aantal respondenten meldt dat een dergelijk rapport wordt voorbereid.

De laatste opdracht sluit bij de vorige aan. De pdK dient de procureur-generaal op de hoogte te brengen van alle moeilijkheden die zich voordoen bij de toepassing van de richtlijnen van het strafrechtelijk beleid en hem nuttige voorstellen te doen.

De helft van de respondenten heeft reeds contact genomen met de Procureur-generaal om concrete moeilijkheden te melden. Op de vraag naar de aard van deze moeilijkheden wordt het volgende vermeld:

- het tekort aan daderhulpverlening. Niet alleen het aanbod van de hulpverlening aan de pleger is ontoereikend, bovendien is het niet evident accurate feedback te krijgen van de hulpverlening gelet op hun eigen deontologie;
- het gebrek aan precieze modaliteiten inzake de informatieoverdracht tussen het openbaar ministerie en de zetelmagistraten (zoals omschreven in punt 6° bij hoofdstuk VII van de omzendbrief).
- problemen wat betreft de opvangmogelijkheden van daders en slachtoffers;
- het model van proces-verbaal (PV) voor verhoor dat aan de COL 4/06 werd gevoegd, wordt als onwerkbaar ervaren door de magistraten en politie. De politie meldt dat ook het slachtoffer en de verdachte opmerken dat ze vaak in herhaling moeten vallen. Dit probleem werd opgelost door aan de politiediensten de opdracht te geven om bij het verhoor voornamelijk oog te hebben voor de items die in het model PV aan bod komen zonder daarom onmiddellijk dit model PV te gebruiken. Er werd voorgesteld om opnieuw gebruik te maken van het klassieke PV van verhoor waarbij het model PV als checklist zou gehanteerd worden;
- een afzonderlijk PV per slachtoffer wordt als overbodig ervaren. De overmaking van een afschrift aan de jeugdsectie is ook enkel noodzakelijk indien de kinderen slachtoffer zijn of er sprake is van een problematische opvoedingssituatie (POS);
- de 'grensoverschrijdende' feiten van IFG (tussen verschillende gerechtelijke arrondissementen) vormen een probleem in die zin dat de magistraat geen kennis heeft van deze feiten buiten het arrondissement. In voorkomend geval is het noodzakelijk dat de politie contact opneemt met de politie van de woonplaats van het gezin en de informatie over eventuele voorgaanden mee in het proces-verbaal opneemt. Er wordt voorgesteld de COL 4/2006 in die zin te vervolledigen;
- het idee van nultolerantie waarbij de richtlijnen inzake het vervolgingsbeleid zeer streng zijn en bijgevolg bij strikte toepassing blijken onwerkbaar te zijn. Strikte toepassing wordt des te meer als onnuttig ervaren indien de strafuitvoering niet volgt;
- de magistraten stellen vast dat er sinds de invoering van de COL 4/2006 een exponentiële toename is van het aantal telefonische contacten van de politie met de magistraten inzake IFG. De toename is het gevolg van de strenge criteria die werden opgelegd in de COL 4/2006 welke de politie verplichten om de magistraat met dienst in kennis te stellen van de feiten. Het criterium zoals geformuleerd in de COL 4/2006 "indien het slachtoffer sporen van slagen vertoont"³⁸ wordt als veel te streng en onwerkbaar ervaren. Een aanpassing van de COL, bijvoorbeeld door nuanceren van de formulering in de zin van "ernstige slagen" lijkt op dit punt aangewezen.

---

³⁸ Zie hoofdstuk VI.A d) van COL 4/2006.

In het algemeen wordt vaak gewag gemaakt van de bijkomende werklust door de richtlijn, op alle niveaus, zonder dat hier bijkomende (personele) middelen tegenover staan (zie *infra*).

B. OPDRACHTEN VAN DE REFERENTIEMAGISTRAAT

Ook voor de referentiemagistraat (RM) schrijft de COL 4/2006 een aantal opdrachten voor in hoofdstuk IV.B. In het algemeen staat deze de procureur des Konings bij in diens opdrachten. Daarnaast wordt aan de referentiemagistraat een aantal specifieke opdrachten opgelegd.

De COL 4/06 bepaalt dat de referentiemagistraat op het parket de coördinatie waarneemt van de dossiers partnergeweld wanneer hij, overeenkomstig de organisatorische regelingen getroffen door de PdK, zelf niet alle dossiers behandelt.

Uit de antwoorden op de vragenlijst blijkt dat 16 referentiemagistraten inderdaad instaan voor de coördinatie van alle dossiers inzake partnergeweld. In een aantal gevallen geldt dit niet voor de dossiers waarbij minderjarigen betrokken zijn, of blijkt dit onmogelijk gezien de grote toevloed van dossiers inzake PG. Een respondent merkt hierbij op dat de RM wel toezicht houdt op de afhandeling van dossiers van problematische gezinssituaties aan de hand van een jaarlijkse briefing door de referentieambtenaren. In het arrondissement Eupen is deze opdracht overbodig omdat er niets valt te coördineren.

Op de vraag of de referentiemagistraten zelf alle dossiers van partnergeweld behandelen, antwoorden 16 van hen dat dit niet het geval is. Vooral in de kleinere parketten worden alle dossiers door de referentiemagistraten zelf behandeld. In de andere gevallen waar de toevloed groot is, worden ze beurtelings behandeld door meerdere magistraten die deel uitmaken van een bepaalde sectie of worden de dossiers tussen de magistraten verdeeld, per politiezone of per bevoegdheidszone. De referentiemagistraat blijft in deze gevallen op de hoogte van alle dossiers via interne overlegmomenten, terugkoppeling, of via een leidraad die door de RM werd opgesteld voor de behandeling van de dossiers en waardoor dit toch gecoördineerd verloopt. Ook indien er minderjarigen bij betrokken zijn, worden de dossiers niet door de referentiemagistraat maar door een jeugdmagistraat behandeld. Ook hier blijft de RM op de hoogte door onderling overleg met de jeugdmagistraten.

De tweede opdracht van de referentiemagistraat bestaat er in op gezette tijdstippen na te gaan of de omzendbrief en het arrondissementele actieplan ter dege bij de politiediensten, de magistraten en het parketsecretariaat gekend zijn. Zijn derde opdracht sluit bij de tweede aan. De referentiemagistraat dient aan de leden van het parket en aan de politiediensten alle nuttige informatie mede te delen betreffende het beheer van de

dossiers "partnergeweld", het inzicht in de psychosociale mechanismen van het partnergeweld en de mogelijkheden inzake opvang van slachtoffers en daders.

Alle referentiemagistraten, zonder uitzondering, hebben nagegaan of de COL 4/06 en het arrondissementeel actieplan gekend zijn bij de politiediensten, de magistraten en het parketsecretariaat. Ze deden dit onder meer via toezicht op de dossiers, vergaderingen met referentieambtenaren partnergeweld, vergaderingen met magistraten en bevragingen. De referentiemagistraten hebben tijdens verschillende aangelegenheden (opleidingen, studiedagen, ...) de omzendbrief en het actieplan aan de politieagenten gepresenteerd om hen daarover te informeren.

Een RM heeft in samenwerking met een referentieambtenaar en een geweldsconsulente van de provincie een studiedag georganiseerd in alle politiezones van dat betrokken arrondissement. In een aantal politiezones waren deze studiedagen verplicht voor alle politiemensen. In andere zones werd er de vrije keuze gelaten.

Door middel van deze regelmatige contacten met de politie, hebben de referentiemagistraten de mogelijkheid om geïnformeerd te worden over de problemen die de politieagenten tegenkomen en de problemen bij de overdracht van informatie tussen de politiediensten, het parket en het slachtofferonthaal. Verschillende referentiemagistraten hebben ook deelgenomen aan de Arrondissementele Raad voor het Slachtofferbeleid ten einde informatie te verschaffen en te antwoorden op de vragen uit de praktijk.

In één gerechtelijk arrondissement is er een constant overleg tussen de referentiemagistraat, de korpschefs van de zones en de referentieambtenaar inzake alle gerezen en nog te rijzen problemen. Dit overleg heeft voornamelijk tot doel oplossingen uit te werken en de praktische uitvoering van de COL 4/06 overal gelijklopend te laten verlopen. Eén respondent vermeldt dat de referentieambtenaren de mogelijkheid hebben gekregen om via het systeem van de FAQ³⁹ per mail vragen te richten aan de referentiemagistraat partnergeweld. In één van de arrondissementen zijn de mogelijke problemen, moeilijkheden en onduidelijkheden via een vragenlijst aan alle politiezones bevroegd.

Er werden ook opleidingen georganiseerd en nota's verspreid om de magistraten, het administratief personeel van het parket en de parketjuristen over de COL 4/06 en het actieplan in te lichten.

Als vierde opdracht dient de referentiemagistraat na te gaan of de onderrichtingen betreffende de identificatie en de registratie van de dossiers partnergeweld door de politiediensten en het parketsecretariaat daadwerkelijk en correct worden toegepast.

Aan de respondenten werd de vraag gesteld of er zich bij de toepassing van de COL 4/2006 en het actieplan partnergeweld bij de politiediensten, de magistraten en het

---

³⁹ Frequently asked questions.

parketsecretariaat praktische problemen stelden inzake registratie en eventuele andere problemen.

Uit de antwoorden blijkt dat 17 referentiemagistraten wel degelijk hebben nagegaan of er zich bij de toepassing van de COL 4/2006 en het actieplan partnergeweld bij de politiediensten, de magistraten en het parketsecretariaat praktische problemen hebben gesteld. De volgende praktische problemen werden vastgesteld:

- Doorverwijzing naar de hulpverlening blijkt niet zinvol in gevallen van niet-naleving van bezoekrecht en niet betalen onderhoudsgeld.
- Waar moeten de plegers van partnergeweld gebracht worden bij uithuisplaatsing en voor hoelang? (deze vraag komt uit de hoek van de politiediensten)
- Wie is plegger en wie slachtoffer in bepaalde onduidelijke gevallen? Wat met misbruiken door het zogezegde slachtoffer teneinde de man uit het huis te krijgen?
- Het probleem van dubbele kantschriften die overgemaakt worden aan de politiezones, uitgaande van de zonemagistraat en de jeugdmagistraat.
- De relatie dader-slachtoffer wordt niet altijd in het PV vermeld.
- Problemen in verband met overdracht van informatie tussen de verschillende diensten (politie, parket, onderzoeksrechter en slachtofferonthaal), vooral buiten de diensturen en tijdens de weekends.
- Taalprobleem (allochtonen kunnen niet steeds terecht bij de hulpverlening).
- Nood aan bijkomende sensibilisering van de politieagenten inzake de noodzaak van de registratie.

Verder werd aan de referentiemagistraten gevraagd of er een vlotte communicatie en samenwerking is tussen het parket en de politiediensten, de justitiehuisen en de diensten betrokken bij de opvang van daders en slachtoffers.

Tussen het parket en de politiediensten blijkt er meestal sprake te zijn van een vlotte communicatie en samenwerking. De procesbeschrijving in de COL vermeldt op een gedetailleerde wijze de procedure die de politie dient te volgen bij de afhandeling en opvolging van de dossiers. De voorwaarden die opgelegd worden aan de verdachte, worden door de dienstdoende parketmagistraat dan wel de onderzoeksrechter via de politie aan het slachtoffer meegedeeld, in de mate dat ze het slachtoffer aanbelangen, en conform de richtlijnen van de omzendbrief. De dienst slachtofferbejegening speelt hierbij een rol bij het doorgeven van informatie naar de slachtoffers toe. Vanuit politie werd wel de vraag gesteld om meer zicht te krijgen op de wijze van afhandeling van de dossiers op parket niveau.

De samenwerking **tussen het parket en het justitiehuis** inzake partnergeweld wordt belangrijk geacht voor de taken die betrekking hebben op slachtofferonthaal, bemiddeling

in strafzaken, probatie, vrijheid onder voorwaarden enzoverder. Uit de antwoorden van de referentiemagistraten blijkt dat deze samenwerking niet altijd even vlot verloopt. In een aantal gevallen wordt verwezen naar een betere samenwerking met de dienst strafbemiddeling en het slachtofferonthaal. In andere gevallen is er wel sprake van voldoende communicatie en samenwerking (regelmatig formeel of informeel overleg), maar is de functionering van het justitiehuis, de aansluiting van haar verschillende taken en de opvolging eerder problematisch. Volgens twee respondenten hebben deze problemen te maken met het gebrek aan personeel bij de justitieuhuizen, met het gevolg dat er wachttijden ontstaan waarin de plegers van partnergeweld onbegeleid blijven, de dienst bemiddeling in strafzaken onvoldoende dossiers kan opnemen en de dienst slachtofferonthaal amper kan functioneren. Bovendien meent één van de referentiemagistraten dat door dit personeelstekort en door de toepassing van BPR-justitieuhuizen het justitiehuis de begeleiding zoals voorzien in de COL 4/2006 met betrekking tot de praetoriaanse probatie niet wenst op te nemen.

Om de samenwerking en communicatie tussen het parket en het justitiehuis te verbeteren worden er initiatieven genomen zoals het organiseren van regelmatige vergaderingen in verschillende arrondissementen tussen de beide diensten. In het arrondissement Limburg waar een provinciale denktank is opgericht, neemt het justitiehuis deel aan de vergaderingen.

Hierbij aansluitend werd nog de vraag gesteld aan de referentiemagistraten of het nodige overleg met en ondersteuning door de justitieassistenten bestaat.

Niettegenstaande hierboven vermelde problemen met de justitieuhuizen, geven 13 respondenten aan dat het nodige overleg en ondersteuning door de justitieassistenten bestaat. Een aantal referentiemagistraten specificeren dat er een overleg is met de justitieassistenten inzake bemiddeling in strafzaken, slachtofferonthaal en probatie. Dit wordt geregeld doordat de justitieassistenten deel uitmaken van de Arrondissementele Raad voor het Slachtofferbeleid, door verschillende overlegmomenten en door de opleiding intrafamiliaal geweld die wordt georganiseerd door de FOD Justitie. Het is echter niet geheel duidelijk of enkel de samenwerking met justitieassistenten werkzaam in het gerechtsgebouw vlot verloopt, of dat men ook andere justitieassistenten bedoelt.

De vraag of er een vlotte communicatie en samenwerking is **tussen het parket en de parketcriminologen gezin-jeugd** werd niet in het Frans gesteld.⁴⁰ Uit de antwoorden van de Nederlandstalige referentiemagistraten kan niet uitgemaakt worden of de communicatie en samenwerking tussen het parket en de parketcriminologen vlot verloopt. Van de zes respondenten die antwoordden op de vraag, verloopt volgens twee van hen de

---

⁴⁰ Zie *supra* onderdeel 2.1 bij de methodologie.

samenwerking goed. Deze samenwerking wordt geholpen door het feit dat de parketcriminoloog deel uitmaakt van de sectie Jeugd en Gezin. In één van de arrondissementen wordt hij betrokken bij het periodiek overleg IFG en in één ander is hij betrokken bij het verder uitwerken van het beleidsplan.

Twee referentiemagistraten stellen dat de samenwerking met de parketcriminoloog toch niet zo vlot verloopt. Ze voegen toe dat de rol van de jeugdcriminoloog in de afhandeling van de dossiers partnergeweld waarin kinderen getuige of medeslachtoffer zijn, nog verder dient uitgewerkt te worden.

De samenwerking **tussen het parket en de openbare instellingen en diensten betrokken bij de opvang van daders/slachtoffers** blijkt in het algemeen voor verbetering vatbaar. In een aantal gevallen is er sprake van samenwerking via de provinciale denktank of andere vergaderingen (bv arrondissementele raad), maar er zijn geen of weinig rechtstreekse contacten met die diensten. Meestal gebeuren de contacten op een onrechtstreekse wijze via de politie. Verder wordt verwezen naar de samenwerking met de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (langs Vlaamse zijde). Deze Centra (de CAW's) fungeren als een soort "toegangspoort" via de welke de politie en het parket dossiers inzake partnergeweld kunnen melden.. Zij zorgen voor de eerstelijns hulpverlening om van daaruit zowel de daders als slachtoffers te oriënteren naar meer aangepaste hulp of therapie.

Luidens één van de respondenten verloopt de samenwerking positief in de vergaderingen zoals die van de expertisecel en de stuurgroep partnergeweld, maar dit partnerschap kan in concrete projecten nog verder worden uitgebouwd. Een andere referentiemagistraat geeft aan dat de samenwerking soms niet gemakkelijk verloopt wegens interne omstandigheden zoals een eigen beleidsplan, personeelsproblemen, verschillende visies omtrent opvang van daders en slachtoffers enzoverder.

Eén van de problemen die hier door de RM werd vermeld, is het gebrek aan opvangplaatsen voor de daders van partnergeweld.

Een andere vraag was of de referentiemagistraat voldoende zicht heeft op de aanwezige psycho-medico-sociale opvang voor de daders en slachtoffers.

Uit de antwoorden kan afgeleid worden dat 16 referentiemagistraten voldoende zicht hebben op de aanwezige opvangmogelijkheden voor de daders en slachtoffers. Een aantal van de respondenten vermeldt dat er een lijst van de bestaande opvangmogelijkheden in hun arrondissement is opgemaakt. Een viertal referentiemagistraten vindt de kennis hieromtrent onvoldoende, met name omdat de hulpverlening versnipperd is. Hieraan kan tegemoet worden gekomen door het creëren van een beter overzicht van alle opvangmogelijkheden en, meer in het algemeen, door een betere uitbouw van de verschillende opvangmogelijkheden. Een andere respondent deelt mee dat het in zijn

arrondissement de taak van de twee participerende CAW's is; zij nemen de verdere doorverwijzing van de partijen op zich. Waar de daders en de slachtoffers uiteindelijk terechtkomen, is niet altijd duidelijk voor de referentiemagistraat. Wel is er een "doorverwijsformulier" voorzien waarin de CAW's het resultaat van de hulpverlening meedelen aan het parket. In contradictie tot deze stelling, vermeldt een ander referentiemagistraat dat de eerste doorverwijzing van de slachtoffers gedaan wordt door de diensten slachtofferbejegening of door de sociale dienst van de politie.

Op het einde van de bevraging hebben een aantal referentiemagistraten bijkomende opmerkingen gegeven. Met betrekking tot het gerechtelijk arrondissement Eupen werd gesuggereerd dat een referentiemagistraat voor de dossiers partnergeweld in een parket van dergelijke grootte niet noodzakelijk is. Een ander respondent zou graag meer duidelijkheid willen over het al dan niet opnemen van begeleidingen door de justitieassistenten in het kader van de praetoriaanse probatie. Tevens raadt hij aan om het personeelskader van de justitiehuisen uit te breiden en om hen van de nodige middelen te voorzien.

C. OPDRACHTEN VAN DE REFERENTIEAMBTENAREN VAN DE POLITIE

Net zoals voor de PdK en de referentiemagistraat schrijft de COL 4/2006 in hoofdstuk IV.C ook de opdrachten van de referentieambtenaren van de politie. Deze laatsten fungeren als bevoorrecht aanspreekpunt van de referentiemagistraat en krijgen een aantal opdrachten toegewezen.

Uit de bevraging van de respondenten blijkt dat er in 98% van de politiezones een referentieambtenaar partnergeweld werd aangesteld. In de zones waar deze aanduiding niet plaats heeft gevonden, wordt een dergelijke referentiefunctie niet nodig geacht, gezien de specificiteit en organisatie van de politiezone. Op de vraag hoe deze aanstelling gebeurde, werd verwezen naar de beslissing van de korpschef terzake of de gezamenlijke beslissing van de korpschef en de directeur van de gerechtelijke dienst van het arrondissement. Deze beslissing door de korpsoverste werd genomen op basis van criteria die per politiezone kunnen verschillen. In een aantal zones gebeurde de aanduiding op een vrijwillige basis, terwijl in andere zones het diensthoofd of een politieagent van de dienst Jeugd en Gezin werd aangesteld. In sommige gevallen werd naar een specifiek profiel gezocht met vereisten zoals het gevolgd hebben van een specifieke opleiding, ervaring in slachtofferbejegening, interesse in de materie van partnergeweld en gepaste bekwaamheden.

De volgende vraag, die aan de respondenten gesteld werd, peilt naar hoe de referentieambtenaar invulling geeft aan zijn opdrachten.

Uit de antwoorden blijkt dat de referentieambtenaar zijn opdrachten conform de COL 4/2006 uitvoert. Hij heeft ondermeer de volgende taken:

- Deelname aan de vergaderingen van bijvoorbeeld de Arrondissementele Raad voor het Slachtofferbeleid, de arrondissementele stuurgroep IFG en de expertisecel IFG;
- Bijwonen van vormingsdagen en het doornemen van relevante literatuur in verband met IFG;
- Instaan voor sensibilisatie; samen met de dienst slachtofferbejegening en Jeugd & Gezin instaan voor de voortgezette vorming IFG; informatie en advies aan het personeel verstrekken; sensibilisering van de korpsleden (via mail, intranet, informele overlegmomenten, feedback);
- Opstellen van een actieplan IFG in samenspraak met de dienst Jeugd en Gezin;
- Uitwerken van de korpsrichtlijnen in verband met partnergeweld;
- Toezien of de COL 4/2006 en het actieplan inzake partnergeweld gekend zijn bij het personeel en toezien op de correcte toepassing van de richtlijnen en onderrichtingen inzake de identificatie en de registratie van de dossiers partnergeweld;
  - Kwaliteitscontrole doen op de opgestelde PV's en checklisten en waar nodig bijsturen;
  - Opvolgen en bundelen van de dossiers, bvb. feiten binnen één zelfde gezin;
  - Dagelijkse opvolging van de interventies;
  - Controle doen op de doorverwijzing van de slachtoffers door de interventieploegen en organiseren van de hercontactname met de slachtoffers;
- Waar nodig bijstand verlenen aan collega's (afnemen delicate verhoren, opvang regelen, contactname parket);
- Geven van antwoorden op de vragen van collega's in verband met IFG;
- Overleg en contact onderhouden met interne en externe diensten (bvb. parket, andere politiezones en hulpverleningsdiensten);
- Knelpunten signaleren en nuttige voorstellen doen aan de referentiemagistraat;
- Rapporteren aan de zonechef.

De eerste, in de omzendbrief omschreven, opdracht van de referentieambtenaar is het zich ervan vergewissen dat de COL 4/06 en het actieplan bij de leden van zijn dienst gekend zijn. Er werd gepeild of de referentieambtenaren dit ook effectief hebben nagegaan en wat het resultaat was.

De meerderheid van referentieambtenaren (75%) zijn reeds nagegaan of de COL 4/06 en het actieplan inzake partnergeweld wel degelijk gekend zijn bij de leden van het politiekorps. Het resultaat in de overgrote meerderheid van de gevallen is positief. Deze goede uitkomst is te danken aan opleidingen en sensibilisatie inzake de COL 4/06 en de actieplannen. Er wordt vermeld dat de kennis van de politieagenten inzake de materie nog verbeterd kan worden. Om dat te verwezenlijken wordt opnieuw verwezen naar het belang van voortdurende opleiding en sensibilisatie. Sommige respondenten geven aan dat de politiemensen de COL 4/06 beter kennen dan het arrondissementeel actieplan waaruit geconcludeerd wordt dat het actieplan beter toegelicht moet worden.

Een kleine minderheid van de referentieambtenaren erkent een gebrekkige kennis van de politiemensen over de COL 4/06 en het actieplan. In één politiezone worden deze slechte resultaten verbonden aan het feit dat een groot aantal ervaren personeelsleden zijn weggegaan en dat er veel nieuwe personeelsleden zijn bijgekomen. Bovendien wordt hier nog vermeld dat de leden van de interventie overspoeld worden met werkingsregels over allerhande thema's, waardoor heel wat informatie na een tijd verloren gaat.

Het nagaan of de COL 4/06 en het actieplan bij de politieagenten gekend zijn, werd door 22% van de referentieambtenaren niet verwezenlijkt. Er wordt wel door sommige respondenten vermeld dat deze controle in uitvoering is of uitgevoerd zal worden. 3% tenslotte beantwoordde deze vraag niet.

Als tweede opdracht dient de referentieambtenaar alle nuttige informatie te verschaffen aan de politieagenten die met slachtoffers in contact kunnen komen teneinde hen in staat te stellen passend te reageren. In het bijzonder dient hij informatie te geven betreffende de psychosociale mechanismen van het partnergeweld en de mogelijkheden inzake opvang van daders en slachtoffers.

Volgens de antwoorden hebben 94% van de referentieambtenaren deze informatie aan de politiemensen verstrekt, terwijl in 4% van de gevallen is dat niet gebeurd. In de overige 2% is de vraag niet beantwoord door de respondenten. De referentieambtenaren hebben de desbetreffende informatie verschaft via bijkomende opleiding, interne sensibilisering, informatiebrochures, draaiboek en een lijst (ook '*sociale kaart*' genoemd) van de bestaande opvangmogelijkheden.

Daarenboven hebben ze de opvangadressen, de coördinaten van het onthaalpunt en de interne richtlijnen (bvb. voor verhoor) ter beschikking van het personeel gesteld.

De referentieambtenaar moet als derde opdracht toezien op de toepassing van de onderrichtingen, in het bijzonder deze betreffende de identificatie en de registratie van de dossiers "partnergeweld".

De grote meerderheid (91%) van de referentieambtenaren deelt mee dat ze erop toezien dat de verschillende onderrichtingen inzake identificatie en registratie worden toegepast. Deze controle gebeurt niet altijd door de referentieambtenaar zelf maar ook door de kwaliteitsofficieren, door de dienst Jeugd, Gezin en Slachtofferzorg, door de referentieambtenaar in samenspraak met de beheerder van het ambtshalve politieel onderzoek (APO), door het diensthoofd, door de dienst functioneel beheer of door de coaches van de interventieleden.

Een vierde opdracht van de referentieambtenaar is de referentiemagistraat op de hoogte te brengen van de moeilijkheden die zich voordoen bij de toepassing van de onderrichtingen en om nuttige voorstellen te doen.

Uit de antwoorden blijkt dat 65% van de referentieambtenaren al contact heeft opgenomen met de referentiemagistraten om moeilijkheden bij de toepassing van de onderrichtingen te melden. De genoemde problemen en hun eventuele oplossingen zijn:

- De lijst van feiten die mogelijks in aanmerking komen voor IFG is te groot. Deze lijst zou beter iets ingekort worden. Soms lijkt het dat alle vastgestelde feiten te maken hebben met IFG.
- Er is onduidelijkheid over het al dan niet opstellen van een PV in bepaalde gevallen. Moet er steeds PV gemaakt worden voor elke tussenkomst? Hoe kunnen PV's eenvormig worden?
- Problemen in verband met de registratie van de relatie tussen de dader en het slachtoffer.
- Problemen in verband met de doorverwijzing naar het CAW en de hieraan gekoppelde feedback. Er zijn heel wat deontologische bezwaren in het geven van feedback. Om het probleem op te lossen werd contact opgenomen met het CAW.
- Er werd contact opgenomen met de referentiemagistraat om probleemgezinnen met telkens terugkerend geweld en gevaarssituaties voor de kinderen te melden. Hiertegen werden beschermingsmaatregelen genomen of de betrokkenen werden voorgeleid voor de onderzoeksrechter.
- Wat moet de politie doen indien het slachtoffer geen klacht wenst in te dienen?
- De definitie van partnergeweld is niet duidelijk. Hoe moet "tussen wie een duurzame en affectieve relatie bestaan heeft" geïnterpreteerd worden?
- Problemen in verband met de procedure en duur van uithuisplaatsing.
- Wanneer en hoe moet contact opgenomen worden met de referentiemagistraat? De PdK heeft de vraag verduidelijkt door te bepalen dat er sprake van zeer ernstige sporen van geweld moet zijn. De contactname met de PdK moet dus zeker niet systematisch gebeuren.
- Er zijn vragen gesteld over het audiovisueel verhoor, het medisch attest en foto's als bewijselementen.

- Moeilijkheden inzake weigering bezoekrecht.
- Mag de politie de woning betreden zonder toestemming van de partner?
- Kan de dader verplicht worden om de woning te verlaten?

De meeste van deze opmerkingen komen ook elders in dit rapport aan bod, als antwoord op desbetreffende, meer specifieke, vragen.

Sommige respondenten vermelden algemene problemen in verband met de interpretatie en praktische uitwerking van de COL 4/2006. Deze problemen worden opgelost via regelmatige vergaderingen en overleg met de referentieambtenaren, via de oprichting van een expertisenetwerk om de problemen te bespreken, via briefings en via verspreiding van richtlijnen.

Wat het resterende deel van de respondenten betreft, heeft 32% van de referentieambtenaren geen contact opgenomen met de referentiemagistraat om moeilijkheden te melden. Ze geven aan dat er geen nood is aan speciale contactopname met de referentiemagistraat aangezien tijdens de vergaderingen van de Arrondissementale Raad voor het Slachtofferbeleid of andere bijeenkomsten er voldoende mogelijkheid is om te overleggen over mogelijke knelpunten in de toepassing van de onderrichtingen inzake partnergeweld.

Hieruit kan geconcludeerd worden dat zo goed als elke referentieambtenaar de moeilijkheden die zich voordoen bij de toepassing van de onderrichtingen aan de referentiemagistraat vermelden.

Op de vraag of er een systematische informatieverstrekking is van de genomen beslissingen vanuit het parket jegens de verdachten naar de politiedienst, antwoordt 54% van de referentieambtenaren dat er geen sprake is van dergelijke kennisgeving. In sommige gevallen is er geen of geen systematische informatiedoorstroom, terwijl in andere gevallen er sprake is van feedback op initiatief van de politieagenten zelf. Wat het resterende deel betreft, beantwoordt 34% van de referentieambtenaren dat ze wel informatie krijgen van de genomen beslissingen vanuit het parket jegens de verdachten. Hierbij zijn sommige reacties genuanceerd in die zin dat de feedback vanuit het parket toch niet op een systematische manier gebeurt. Het overige deel, ongeveer 12% van de referentieambtenaren hebben deze vraag niet beantwoord.

De volgende vraag ging over de laatste opdracht, namelijk of de referentieambtenaar deel nam aan de vergadering(en) van de Arrondissementale Raad voor het Slachtofferbeleid, of aan een andere specifieke vergadering in verband met intrafamiliaal geweld.

De meeste referentieambtenaren (62%) nemen deel aan de vergaderingen van de Arrondissementale Raad voor het Slachtofferbeleid. 33% van hen participeert er niet aan en 5% gaf geen antwoord. Als reden voor niet-deelname worden verschillende

verklaringen gegeven. Soms gaat de korpschef of de officier slachtofferbejegening naar de vergadering in plaats van de referentieambtenaar. In uitzonderlijke gevallen wordt vermeld dat er geen arrondissementele raad voor het slachtofferbeleid wordt georganiseerd.

De meerderheid van referentieambtenaren (72%) neemt ook deel aan één of meerdere specifieke vergaderingen inzake partnergeweld. Volgende vergaderingen en fora worden vermeld: stuurgroep IFG, expertisecel, welzijnsteam, werkgroep hulpverlening/politie-justitie, provinciale vergaderingen zoals provinciaal slachtofferoverleg, denktank IFG en gewestelijk overlegplatform (in Brussel).

Als antwoord op de vraag hoe deze vergaderingen gestructureerd zijn, wordt er vermeld op wiens initiatief ze georganiseerd worden en wie daarin participeert. De specifieke vergaderingen worden meestal bijeengeroepen of vinden plaats onder het voorzitterschap van de referentiemagistraat, de provinciaal verantwoordelijke slachtofferbeleid, het provinciebestuur of het CAW.

Ze zijn multifunctioneel samengesteld uit de volgende partners: referentiemagistraten, parketmagistraten, referentieambtenaren, politieambtenaren en korpschefs, justitiehuis, maatschappelijke assistenten, vertegenwoordigers van hulpverleningsorganisaties (slachtofferhulp, daderhulp, centra voor algemeen welzijn, centra voor geestelijke gezondheidszorg, vertrouwenscentrum kindermishandeling) en slachtofferbejegenaars per politiekezone. Op de vraag of deze specifieke vergaderingen aan de arrondissementele raad voor het slachtofferbeleid rapporteren, beantwoordt 40% van de respondenten dat deze rapportage plaats vindt, 11% geeft aan dat het niet gebeurt en 49% geeft geen antwoord. Meestal vermelden ze dat de rapportage via de referentiemagistraat gebeurt.

Ten slotte dient nog vermeld te worden dat er gepeild werd of de referentieambtenaar heeft nagegaan of er een politieel actieplan partnergeweld binnen diens politiekezone bestaat. Hoewel de omzendbrief dit niet als opdracht voorschrijft, werden de respondenten daarover toch bevraagd.

Uit de antwoorden blijkt dat de meeste referentieambtenaren (83%) nagegaan hebben of er een politieel actieplan partnergeweld bestaat binnen diens politiekezone, terwijl 13% dit niet heeft gecontroleerd. Een klein minderheid van de respondenten deelt mee dat er een dergelijke actieplan bestaat, terwijl de grote meerderheid vermeldt dat dit niet het geval is. Een referentieambtenaar heeft zijn standpunt op de volgende manier uitgesproken:

« Si, à chaque fois qu'une « priorité » est créée, un plan d'action (avec une méthodologie spécifique à respecter, un suivi, des capacités à dégager...) doit être élaboré, la ZP XXXX ne pourra pas suivre. »

In de politiezones waar er geen politieel actieplan partnergeweld bestaat, zijn er interne richtlijnen, werkinstructies, draaiboeken of dienstnota's terzake. In deze documenten kunnen bijvoorbeeld verschillende onderrichtingen van de COL 3 en COL 4 gebundeld worden, samen met een aantal doorverwijzingsmogelijkheden en een aantal praktische aandachtspunten voor de interveniërende politieambtenaren. In andere zones wordt partnergeweld als aandachtspunt of prioriteit opgenomen in het zonaal veiligheidsplan of wordt deze problematiek opgenomen in meer globale reeds bestaande actieplannen (bvb. actieplan "overlast" of actieplan "seksueel misbruik en geweld in gezinnen").

Op het einde van de vragenlijst geven de referentieambtenaren de volgende algemene opmerkingen en suggesties:

- De invulling van de taken van een referentieambtenaar zijn verschillend van die van een dossierbeheerder. Over deze laatste functie wordt er geen melding gemaakt in de COL 4/2006.
- Er is nood aan systematische informatieoverdracht aan de politie van de justitiële opvolging (opgelegde voorwaarden, gevolg dossier, data zittingen...).
- De rol van de referentieambtenaar is onduidelijk, het functieprofiel is moeilijk op te stellen.
- Er is nood aan een integrale aanpak in samenwerking met alle actoren. Een samenwerkingsprotocol kan een oplossing bieden.
- Er is momenteel te weinig personeel om de verschillende richtlijnen terdege te kunnen uitvoeren. Er werd geen rekening gehouden met beschikbare capaciteit van de politiediensten.
- Er zijn veel vergaderingen op verschillende fora, die los van elkaar staan. Er zijn weinig praktische oplossingen vanuit de vergaderingen.
- De verplichte contactname met het parket bij de minste verwonding werkt eigenlijk overbelastend voor zowel het parket als de politie.

D. BESLUIT I.V.M. DE OPRDRACHTEN

Op basis van de antwoorden van de respondenten kunnen de volgende conclusies getrokken worden.

Wat de **opdrachten van de Pdk's** betreft, kan besloten worden dat ze hun taken zoals bepaald in hoofdstuk IV.A in het algemeen goed en overeenkomstig de COL 4/2006 uitvoeren. Er worden hierbij geen verbeteringen of aanbevelingen voorgesteld. De moeilijkheden die de procureurs des Konings aan hun procureur-generaal meldden, hebben niets te maken met hun opdrachten, maar handelen over andere problemen die betrekking hebben op de toepassing van de omzendbrief (die aldus elders in dit rapport

besproken worden). De conclusies in verband met het uitwerken van een actieplan om het fenomeen van het partnergeweld aan te pakken, worden hieronder in deel 3.3 besproken.

Ook **de referentiemagistraten** voeren hun opdrachten in het algemeen goed en conform de COL 4/2006 uit. Er kunnen wel op twee punten verbeteringen aangebracht worden. Het eerste punt (1) heeft betrekking op de coördinatietaak van de referentiemagistraat en de behandeling van de dossiers waarbij minderjarigen betrokken zijn. Het feit dat dossiers partnergeweld, afhankelijk van de betrokkenheid van kinderen, door verschillende magistraten worden behandeld, creëert een aantal moeilijkheden.

Ten eerste dient de politie in geval van aanwezigheid van kinderen een afschrift van het PV, bestemd voor de afdeling Gezin-Jeugd, bij het originele PV te voegen. Volgens sommige respondenten is de overmaking van een afschrift aan de jeugdsectie enkel noodzakelijk indien de kinderen slachtoffer zijn of er sprake is van een problematische opvoedingssituatie. De tweede moeilijkheid is dat er dubbele kantschriften worden overgemaakt aan de politiezones, uitgaande van de referentiemagistraat en de jeugdmagistraat. Door het feit dat de dossiers waarbij minderjarigen betrokken zijn door de jeugdmagistraat behandeld worden, kunnen de referentiemagistraten in een aantal gevallen niet instaan voor de coördinatie van alle dossiers inzake partnergeweld. In deze gevallen kan de RM op de hoogte blijven door onderling overleg met de jeugdmagistraat.

Het tweede punt (2) gaat over het zicht van de RM op de aanwezige psycho-medico-sociale opvang van de daders en slachtoffers. Een minderheid van de RM vindt de kennis hieromtrent onvoldoende. Hieraan kan tegemoet worden gekomen door het creëren van een beter overzicht van de opvangmogelijkheden (zowel vrijwillig als gedwongen) en meer in het algemeen door een betere uitbouw van de verschillende opvangmogelijkheden.

De praktische problemen die de referentiemagistraten hier meldden, hebben niets te maken met hun opdrachten op zich. Daarom worden de besluiten daaromtrent in andere delen van dit rapport behandeld. Ook de conclusies in verband met de communicatie en samenwerking tussen het parket en de politiediensten, de justitiehuisen en de diensten betrokken bij de opvang van slachtoffers en daders worden in andere delen van dit rapport getrokken omdat ze daar op een uitgebreide manier ter sprake komen.

Wat de **opdrachten van de referentieambtenaren** betreft, kan geconcludeerd worden dat met betrekking tot een aantal taken ze het goed doen, terwijl er op andere vlakken verbeteringen nodig zijn. De opdrachten die op een goede manier en conform de omzendbrief worden uitgevoerd zijn:

- nuttige informatie verschaffen aan de politieagenten om hen in staat te stellen passend te reageren, in het bijzonder informatie betreffende de psychosociale

mechanismen van het partnergeweld en de mogelijkheden inzake opvang van daders en slachtoffers;

- toezien op de toepassing van de onderrichtingen, in het bijzonder de onderrichtingen betreffende de identificatie en de registratie van de dossiers "partnergeweld";
- vermelden van de moeilijkheden die zich voordoen bij de toepassing van de onderrichtingen aan de referentiemagistraat.
- in 98% van de responderende politiezones werd een referentieambtenaar partnergeweld aangesteld.
- de meerderheid van de responderende RM neemt deel aan verschillende vergaderingen inzake partnergeweld.

De volgende opdrachten zijn bij de uitvoering voor verbetering vatbaar.

- Nog niet alle referentieambtenaren hebben nagegaan of de COL 4/06 en het actieplan bij de politieambtenaren gekend zijn.
- De kennis van de politieambtenaren inzake de materie, niet alleen de inhoud van COL 4/06 en het actieplan, dient verbeterd te worden via opleidingen en sensibilisatie.
- alle referentieambtenaren dienen overeenkomstig de COL 4/06 deel te nemen aan de vergaderingen van de Arrondissementale Raad voor het Slachtofferbeleid, momenteel bedraagt het deelnamepercentage 62% van de referentieambtenaren. Hierbij aansluitend kan een positief punt toegevoegd worden, namelijk dat.

Het bestaan van veel vergaderingen op verschillende fora zorgt er echter voor dat ze los van elkaar staan. Bovendien komen er weinig praktische oplossingen vanuit de vergaderingen. Ten slotte kan er nog vermeld worden dat de conclusies in verband met de informatieverstrekking van de genomen beslissingen vanuit het parket jegens de verdachten naar de politiediensten in andere delen van dit rapport worden besproken.

3.3. Uitwerken van een actieplan per arrondissement en afsluiten van samenwerkingsprotocollen

A. RESULTATEN UIT DE ANALYSE

De regels met betrekking tot het uitwerken van een actieplan per arrondissement en het afsluiten van samenwerkingsprotocollen staan omschreven in het vijfde hoofdstuk van de omzendbrief COL 4/2006.

Aan de procureurs des Konings werd de vraag gesteld welke **procedure** gevolgd werd om het arrondissementeel actieplan te verwezenlijken en te verspreiden onder de verantwoordelijke partners.

Een van de pdK's heeft de procedure tot verwezenlijking van het arrondissementeel actieplan uitvoerig beschreven: allereerst heeft de referentiemagistraat persoonlijk contact opgenomen met diverse actoren zoals de referentieambtenaren, de diensten slachtofferbejegening, de diensten voor slachtoffer- en daderopvang, de hulpverleningssector, de provinciale coördinatoren en de justitiehuisen. Deze contacten werden genomen in het kader van de bestaande overlegstructuren met de bedoeling om ook het advies van de andere actoren in te winnen en om de mogelijkheden qua opvang in het arrondissement van slachtoffers en daders te kennen. Tevens werden er statistische gegevens ingewonnen.

Vervolgens hebben de pdK en de referentiemagistraat een eerste ontwerp van het arrondissementeel actieplan uitgewerkt op basis van de verzamelde informatie. Dit ontwerp werd tijdens de Arrondissementele Raad voor het Slachtofferbeleid aan de betrokken actoren voor advies voorgelegd teneinde hun opmerkingen en suggesties te bekomen. Daarna werd het ontwerp aangepast conform de ingewonnen adviezen. Tot slot heeft de PdK het gefinaliseerde actieplan aan de Procureur-generaal overgemaakt. Het actieplan werd tevens toegestuurd aan alle betrokken actoren zoals de leden van de Arrondissementele Raad voor het Slachtofferbeleid, de politiediensten alsook intern aan het parket en de onderzoeksrechter.

De overige PdK's bespreken de totstandkoming van het actieplan niet op een uitgebreide manier. Ze vermelden dat het actieplan opgesteld is door de PdK of de referentiemagistraat, na het inwinnen van het advies van de betrokken actoren (bvb.

referentieambtenaren van de politiezones van het arrondissement) in de bestaande overlegstructuren zoals de expertisecel, de stuurgroep IFG, overlegmomenten, de Arrondissementale Raad voor het Slachtofferbeleid en de provinciale denktank IFG. De plannen werden vervolgens verspreid naar alle betrokken diensten (bvb. politiezones, psycho-sociale en medische verenigingen...) via formele of informele overlegfora (bvb. de Arrondissementale Raad voor het Slachtofferbeleid, het Welzijnsteam,...), via dienstnota's en via elektronische weg.

Als bijkomende informatie kan nog vermeld worden dat het actieplan partnergeweld voor het arrondissement Hasselt voornamelijk uit een verwijzing naar de reeds bestaande Limburgse "procesbeschrijving partnergeweld" bestaat.

De **actoren** die werden **betrokken** bij de procedure voor het opstellen van het actieplan zijn zeer divers: politiezones, hulpverleningssector (bijvoorbeeld Centra voor Algemeen Welzijnswerk, Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, Bijzondere jeugdbijstand, Vertrouwenscentra kindermishandeling enz.), parket, dienst strafbemiddeling, dienst slachtofferonthaal, justitiehuis, provinciale coördinator partnergeweld, OCMW, arrondissementscommissaris enzovoort. In een aantal gevallen is er ook sprake van een wetenschappelijk medewerker van een universiteit of een provinciale procesbegeleider.

Op de vraag of bij het opstellen van het arrondissementeel actieplan partnergeweld volgens een bepaalde **beleidscyclus** werd gewerkt, antwoorden maar drie pdK's bevestigend. De pdk's die ontkennend antwoorden, vermelden dat bij het opstellen van het actieplan rekening werd gehouden met de richtlijnen in de COL 4/06. Een aantal respondenten leggen uit dat ze geen ervaring hebben met het opstellen van beleidsplannen, dat er bovendien geen ondersteuning wordt aangeboden en dat het – wegens de geringe omvang van dossiers – niet zinvol is.

Een volgende vraag peilde naar **initiatieven** die lokaal ontstaan zijn ten gevolge van het nieuwe arrondissementele actieplan.

Op bepaalde plaatsen zijn er lokaal nieuwe initiatieven opgestart naar aanleiding van het arrondissementeel actieplan. Het betreft bijvoorbeeld periodieke vergaderingen en overleg met de referentieambtenaren en de vertegenwoordigers van de hulpverlening waarbij een principeakkoord werd bereikt over de samenwerking tussen politie-parket en hulpverlening inzake partnergeweld. Verder wordt er verwezen naar concrete projecten inzake alternatieve maatregelen (het project Time-Out of het aanbod van de vzw Praxis), de redactie van checklists, de opleiding van politiemensen, de oprichting van een overlegplatform met artsen (met betrekking tot de problematiek van de aflevering van

medische attesten) en de bescherming van kinderen die blootgesteld zijn aan partnergeweld.

Tevens werd de vraag gesteld of er **samenwerkingsprotocollen** werden afgesloten naar aanleiding van de COL 4/2006 en of er te verwachten problemen zijn in dit kader.

In de meeste gevallen werden dergelijke samenwerkingsprotocollen opgesteld. De meeste van deze protocollen werden afgesloten ofwel met de hulpverlening (langs de Vlaamse kant: Centra voor Algemeen Welzijnswerk) ofwel met het Justitiehuis. Een respondent geeft aan dat er binnen zijn arrondissement samenwerkingsprotocollen zijn die aanvankelijk slechts in een aantal politiezones liepen, maar die dankzij middelen (subsidies via het Instituut voor de Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen, de Vlaamse gemeenschap, het Provinciebestuur) konden worden uitgebreid naar andere politiezones. Het gebrek aan voldoende middelen om in het volledige arrondissement een gelijk politieel-juridische aanpak van PG te verzekeren wordt hierbij als probleem ervaren.

Een andere respondent vermeldt dat het probleem zich rond het CAW situeert. Het centrum kan aangesproken worden als een algemene hulpverleningsinstantie die naargelang de problematiek van de pleger hem naar het Centrum Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) of een ziekenhuis kan doorverwijzen. Echter, het CAW meldt dat hun personeel nog dient opgeleid te worden in deze specifieke materie van partnergeweld, maar er zijn geen dergelijke opleidingen voorzien in hun sector. Als gevolg, moeten ze dat probleem zelf proberen op te lossen.

Bovendien wordt nauwelijks meer personeel aangeworven binnen het CAW met als resultaat dat er momenteel al een wachtlijst bestaat voor het verder aannemen van de dossiers partnergeweld. Het CAW kan een eerste gesprek garanderen binnen de drie werkdagen na de feiten, maar de verdere opvolging wordt problematisch. Er zou ook een kleine financiële bijdrage gevraagd worden aan de plegers die door de politie worden doorverwezen naar het CAW. Indien het gaat om plegers die een zeker inkomen hebben, worden deze door het CAW doorverwezen naar de privé hulpverlening. Er wordt nog vermeld dat er een dringende uitbreiding van het aanbod van daderhulpverlening inzake partnergeweld noodzakelijk is. De sterkte van samenwerkingsverbanden met de hulpverlening ligt in het zeer snel na de feiten opstarten van de begeleiding. Indien dit in het gedrang komt door het gebrek aan aanbod, valt het nut van de samenwerkingsverbanden grotendeels weg.

De voorlaatste vraag peilt of er **voldoende opvangmogelijkheden** bekend en bereikbaar zijn voor dringende plaatsing van verdachten.

Volgens 16 pdK's zijn er onvoldoende opvangmogelijkheden (zowel ambulante als residentiële) voor dringende plaatsing van verdachten. Crisisopvang biedt geen oplossing

omdat ook daar de plaatsen zeer beperkt zijn. Respondenten die geen problemen melden, verwijzen naar het bestaan van opvangtehuizen, hotels en naar de familie of vrienden van de verdachte.

Ten slotte werd aan de pdK's gevraagd of er nog **algemene opmerkingen of suggesties** waren.

Volgende elementen werden meegedeeld:

- Er is een tekort aan middelen:
  - Beperkte personeelsmiddelen voor een consequente vervolging (politie, parket, parketadministratie), opvolging (justitiehuis) en strafuitvoering in verhouding tot de bijkomende werklust.
  - Tekort aan middelen die ter beschikking worden gesteld voor de begeleiding van slachtoffers.
- Parketmagistraten van wacht worden geconfronteerd met dringende tussenkomsten in zaken van partnergeweld. Wegens gebrek aan ervaring in deze materie, is het voor hen vaak moeilijk om de situatie juist in te schatten en de gepaste maatregelen te nemen.
- Er bestaat te weinig hulpverlening die in daderbehandeling voorziet, zowel op vrijwillige als op gedwongen basis.
- Er is een nood aan projecten waar daders en slachtoffers onmiddellijk na de feiten kunnen worden opgevangen.
- Er is een nood aan vorming voor koppels die ervoor kiezen om samen te blijven maar waarin beide partijen betrokken zijn bij partnergeweld.
- Er is de vraag naar meer uitwisseling van informatie tussen de verschillende arrondissementen van één ressort alsook naar overdracht van middelen.
- Het is aangewezen om het KB ter voorziening van het nationaal subsidiekanaal justitie aan te passen.

Een positief punt betreft de mentaliteitswijziging die is ontstaan naar aanleiding van de COL 4/06. Er wordt nu consequent opgetreden in geval van IFG.

B. BESLUIT

Hoofdstuk V van de omzendbrief omschrijft de regels met betrekking tot het uitwerken van een actieplan per arrondissement en het afsluiten van samenwerkingsprotocollen. De regels met betrekking tot het uitwerken van een actieplan per arrondissement en het afsluiten van samenwerkingsprotocollen werden in het algemeen uitgevoerd.

Wat de procedure van het opstellen en het verspreiden van het arrondissementeel actieplan betreft, kan geconcludeerd worden dat het actieplan opgesteld wordt door de procureur des Konings of de referentiemagistraat, en dat het via de bestaande overlegstructuren voor advies wordt voorgelegd aan de diverse psycho-medico-sociale en gerechtelijke diensten. De actieplannen worden verspreid aan alle betrokken actoren via allerlei kanalen (formeel of informeel).

Het uitwerken van het actieplan gebeurde op de meeste plaatsen niet volgens een beleidscyclus omdat er geen ondersteuning of geen ervaring is of omdat het nut ervan niet wordt ingezien. Slechts drie respondenten geven aan dat er gewerkt wordt met een model van beleidscyclus.

Ten gevolge van de arrondissementele actieplannen zijn er verschillende lokale initiatieven opgestart zoals het ontstaan van een principeakkoord over de samenwerking tussen politie-justitie en hulpverlening inzake partnergeweld, de oprichting van een overlegplatform met artsen, enzoverder.

Naar aanleiding van de COL 4/2006 werden er in de meeste arrondissementen samenwerkingsprotocollen afgesloten meestal met de hulpverlening of met het Justitiehuis. De sterkte van samenwerkingsverbanden met de hulpverlening ligt in het zeer snel na de feiten opstarten van de begeleiding. Hierbij werd echter gewag gemaakt van het gebrek aan middelen om de samenwerkingsprotocollen in alle politiezones van het arrondissement toe te passen en het gebrek aan middelen bij de CAW.

Ten slotte vermelden de pdK's nog een aantal tekortkomingen zoals het gebrek aan opvangmogelijkheden (zowel ambulante als residentiële) voor dringende plaatsing van verdachten; het gebrek aan (personeels)middelen bij politie, parket, justitiehuis en het gebrek aan hulpverlening. Er werd ook voorgesteld om het KB ter voorziening van het nationaal subsidiekanaal justitie aan te passen.

3.4. Regels voor de aanpak van situaties van partnergeweld

Hoofdstuk IV van de COL 4/06 geeft politie en parket een aantal regels mee voor de aanpak van situaties van partnergeweld. De voorschriften rond het proces-verbaal werden hierboven⁴¹ al behandeld. De korpschefs van de lokale politie en de referentiemagistraten werden respectievelijk voor onderdeel A. en B. bevraagd.

A. OP HET NIVEAU VAN DE POLITIE-TUSSENKOMST

In dit eerste onderdeel schrijft de omzendbrief een aantal regels voor die de ambtenaren van politie, onverminderd aanvullende of nadere onderrichtingen van de procureur des Konings, dienen na te leven wanneer op het politiekantoor een klacht wordt ontvangen wegens partnergeweld of wanneer de politie op de plaats van het geweld zelf tussenbeide komt. Deze regels hebben betrekking op a) de houding ten opzichte van het slachtoffer, b) de houding ten opzichte van de van gewelddaden verdachte partner, c) de opsporing ten huize en d) de kennisgeving aan het parket.

Aan de korpschefs werden eerst een aantal algemene vragen voorgelegd over de interventies en problemen die ze hierbij ondervinden. Vervolgens werden er specifieke vragen gesteld over de hierboven geduide punten a), b) en d). De vragen met betrekking tot op punt a) zijn met het oog op duidelijkheid en coherentie opgenomen in het volgende deel "Maatregelen ten opzicht van het slachtoffer".

a) Algemene vragen

Aan de korpschefs werd de vraag gesteld **hoe de richtlijnen met betrekking tot de interventies** bekendgemaakt werden aan de ambtenaren van de lokale politiezones (via hiërarchisch weg of via een aparte opleiding).

In de meeste gevallen werden de richtlijnen bekend gemaakt **via diverse kanalen**: een interne nota, hiërarchische weg en/of interne of externe opleidingen. De opleidingen worden georganiseerd door de referentieambtenaar, door een maatschappelijk assistent van de zone of door de referentiemagistraat - al dan niet in overleg met de procureur des Konings - , de dienst slachtofferbejegening en een hulpverleningsorganisatie. Ook komen de richtlijnen regelmatig ter sprake op personeelsvergaderingen of tijdens werksessies en

---

⁴¹ Zie *supra* punt C. Opmaak van het proces-verbaal bij deel 3.1. Definitie, identificatie en registratie van partnergeweld.

worden ze ter beschikking gesteld in het lokaal van de officieren van de gerechtelijke politie, via het lokale intranet of worden ze rondgestuurd via persoonlijke e-mailberichten. Verschillende korpschefs schrijven dat in de eerste maanden na de inwerkingtreding van omzendbrief COL 4/06 er een strikte(re) opvolging van de dossiers partnergeweld is geweest.

Er werd gevraagd of er **operationele problemen** zijn tijdens de interventies in toepassing van de COL en zo ja, welke die problemen zijn. Bij de toepassing van de regels voor de aanpak van situaties van partnergeweld ondervindt 58% van de respondenten operationele problemen, terwijl 26% ontkennend antwoordt. De overige respondenten hebben geen antwoord gegeven.

De meest voorkomende operationele problemen zijn de volgende:

- De in de COL omschreven procedure voor de aanpak van situaties van partnergeweld (verzamelen nuttige bewijselementen, verhoren van de partijen en de getuigen, zoeken van een opvangmogelijkheid, ...) is zeer arbeidsintensief waardoor er onvoldoende capaciteit overblijft voor andere interventies, vooral in de weekends en tijdens de gewone diensturen;
- Er is een gebrek aan opvangmogelijkheden, zowel voor slachtoffers als voor daders;
- Het is door tijdsdruk niet mogelijk om *alle* regels toe te passen, waardoor men een selectie gaat maken;
- Het begrip "onverwijld staande houden" is onduidelijk;
- Er ontbreekt een instrument dat de mogelijkheid geeft om op een veilige manier aan de verdachte te vragen de woning te verlaten (bv via een 'contract' tussen het slachtoffer en de verdachte) of hem ertoe te dwingen;
- Hierbij aansluitend wordt het ontbreken van een mogelijkheid tot gedwongen uithuiszetting gemeld. Indien een persoon geestesziek is, kan men snel overgaan tot collocatie. In andere gevallen echter, bv. dronkenschap, betreft dit steeds een vrijwillige opname;
- Het is niet altijd duidelijk wie er nu slachtoffer en dader is;
- Het is niet altijd haalbaar om de doorverwijsformulieren, specifieke verhoormodellen, etc. mee te nemen op interventie. Deze dienen dan achteraf ingevuld en afgehandeld te worden, met tijdverlies tot gevolg;
- Het slachtoffers weigert soms om aangifte te doen of om verwondingen te laten vaststellen door een arts;
- Het is onduidelijk wat van de interventiediensten wordt verwacht indien bemiddelend wordt opgetreden en de partners zich verzoend hebben;
- Noch de dienstdoende PdK's, noch de politiediensten werken op eenduidige wijze. Hierdoor wordt partnergeweld niet altijd als dusdanig gekwalificeerd en wordt de COL niet uniform toegepast.

Bovendien werd er gepeild naar **operationele problemen die niet gevat zijn in de omzendbrief**. 31% van de respondenten schrijft inderdaad zulke problemen te ondervinden. De meeste problemen die worden aangekaart komen echter overeen met deze die hierboven vermeld staan.

Een aantal respondenten geven verder aan dat er zich moeilijkheden stellen ten aanzien van kinderen. Het is bij voorbeeld onvoldoende duidelijk wat er van de politie verwacht wordt ten aanzien van hen en hoe men ze moet opvangen. Er ontbreken duidelijke afspraken omtrent het videoverhoor van minderjarigen (en volwassenen) als getuige van partnergeweld en er bestaat geen uniform traject bij politie, justitie en hulpverlening voor kinderen die mishandeld worden (cfr. *infra*).

Wanneer een verdachte vrij komt onder voorwaarden zijn de politiediensten hiervan niet op de hoogte omdat de voorwaarden niet in het ANG worden opgenomen, met als gevolg dat de naleving ervan niet gecontroleerd kan worden.

In verband met de uithuiszetting stellen een aantal respondenten dat niet bepaald is hoe lang deze kan duren, wie er over beslist en of er aansluiting bestaat met een procedure voor het vredegerecht.

Ook is volgens een andere respondent niet duidelijk naar welke dienst slachtoffers moeten doorverwezen worden. Een respondent geeft aan dat het CAW en de dienst slachtofferhulp hiervoor het volgende criteria kozen: partnergeweld zonder strafbare feiten wordt doorverwezen naar het CAW, partnergeweld met strafbare feiten wordt doorverwezen naar slachtofferhulp. Meestal is er wel sprake van een strafbaar feit, terwijl bepaalde niet-ernstige feiten niet in aanmerking komen voor begeleiding bij slachtofferhulp.

Bij interventies weten opstellers niet of er al een tussenkomst/doorverwijzing geweest is (vooral op tijdstippen dat onthaal niet bemand is bv. 's nachts).

Naast deze problemen worden ook een aantal suggesties geformuleerd:

- Meer fotoestellen ter beschikking stellen;
- Meer informatie uitwisselen tussen interne en externe diensten;
- Meer duidelijkheid scheppen omtrent de opvolging van een PV IFG door het parket;
- Meer info/opleiding over juridische procedures/ambstplichten;
- Meer eenduidigheid over de bevoegdheden bij heterdaad;
- Nood aan praktische richtlijnen voor de aanpak IFG in andere culturen en bij taalproblemen;
- Sensibilisering van spoedartsen betreffende het opstellen en afleveren van medische attesten.

b) Houding t.o.v. de van gewelddaden verdachte partner

De omzendbrief schrijft voor dat de gewelddadige verdachte partner grondig verhoord moet worden, eventueel met behulp van het model van proces-verbaal dat als bijlage bij COL 4/06 is gevoegd. Over de concrete inhoud van het verhoor en dus de toepassing van deze regel, kan verwezen worden naar hoofdstuk 3.1., onderdeel "C. Opmaak van het proces-verbaal" (*supra*).

Het **verhoor** zal niet in de verblijfplaats van het koppel plaatsvinden, maar **op het politiebureau**, tenzij het werkelijk niet anders kan. De korpschefs van lokale politie werden bevraagd naar de toepassing van deze regel. Van de responderende korpschefs schrijft 39 % dat het verhoor van deze partners *steeds* op het politiebureau afgenomen wordt. Een nipte meerderheid van 51 % geeft aan dat dit *meestal* het geval is.

Wanneer er sprake is van fysiek geweld of van *ernstige* feiten gaat het verhoor meestal door op het politiekantoor. Wanneer het verhoor niet op het kantoor plaatsvindt, gebeurt het aan huis of in het politievoertuig. De geweldpleger meenemen of oproepen naar het politiebureau is immers een belangrijke fase in het proces om hem aan de wet te herinneren, zo stelt de omzendbrief (in voetnoot 21 op p. 12). Verschillende korpschefs schrijven dat hieraan ook tegemoet kan worden gekomen met een verhoor in het politievoertuig.

De meest voorkomende reden waarom de verhoren niet op het politiebureau afgenomen worden, is tijdsgebrek. Soms kan het verhoor ook niet doorgaan op het kantoor omwille van praktische of pragmatische redenen: de verdachte wil niet mee, de feiten zijn niet zwaarwichtig, de gemoederen zijn al bedaard, de gewelddadige partner heeft de woning al verlaten of is elders aangetroffen, het slachtoffer heeft de woning al verlaten, ... etc. Indien de partner niet wenst mee te komen en er geen reden is tot arrestatie, kan men bovendien niet anders dan ter plaatse te verhoren.

Het is luidens de omzendbrief een taak van de intervenanten om in bepaalde gevallen aan de gewelddadige partner te vragen of hij bereid is om de gemeenschappelijke verblijfplaats vrijwillig voor een bepaalde tijd te verlaten.

Er werd aan de korpschefs gevraagd of er **voldoende mogelijkheden zijn om de verdachte (voorlopig) uit de woonst te verwijderen**, of deze werkbaar zijn en of de verwijdering meestal gedwongen of vrijwillig gebeurt.

67% heeft op de eerste deelvraag geantwoord en volgens 61% van hen zijn er niet voldoende mogelijkheden om de verdachte uit de woonst te verwijderen. Er wordt vooral opgemerkt dat indien de dader niet bij familie of vrienden terecht kan, de opvangmogelijkheden zeer beperkt (wegens plaatsgebrek) of zelfs onbestaande zijn.

De verwijdering gebeurt meestal vrijwillig. Er is immers geen wettelijke basis om de dader de toegang tot de woning te ontzeggen indien hij er zijn woonplaats heeft. In de praktijk wordt aan de verdachte gevraagd de woning voorlopig en vrijwillig te verlaten en te zorgen

voor opvang bij eventuele vrienden of familie. Er wordt geprobeerd om de dader ertoe te overhalen. Indien hij echter niet wil, wordt er soms overlegd met het slachtoffer om de woonst te verlaten.

Een gedwongen verwijdering kan enkel indien de magistraat (in het kader van bemiddeling in strafzaken) of onderzoeksrechter de dader vrijlaat onder de voorwaarde dat hij een andere verblijfplaats zoekt en geen contact meer zoekt met het slachtoffer. Indien deze voorwaarde niet wordt nageleefd, is het echter niet mogelijk om de naleving af te dwingen. Ook wordt de administratieve aanhouding wel eens als tijdelijke oplossing toegepast maar dit noodzaakt een wettelijke basis. Ten slotte kan de vrederechter via vonnis de gezinswoning aan het slachtoffer toewijzen, maar dat gebeurt pas in een laat stadium.

Wat er met verdachte partner gebeurt nadat deze uit de gemeenschappelijke woning werd verwijderd, en waar deze personen terecht kunnen, is een volgende vraag. 95% van de respondenten heeft op deze vraag een antwoord geformuleerd. Uit de antwoorden blijkt dat er verschillende situaties kunnen worden onderscheiden:

Ofwel heeft de dader vrijwillig de woonst verlaten. Dan wordt er meestal - al dan niet samen met de politie - opvang in de eigen omgeving of kenniskring gezocht. Eventueel wordt getracht de dader door te verwijzen naar de hulpverlening. Sommige respondenten delen mee dat de dader zelf achter opvang moet zoeken. Veel respondenten geven aan dat de dader na enige tijd terug naar zijn woonst keert en de samenwoning terug hervat wordt. In een minderheid van de gevallen, scheiden de partners.

Ofwel wordt de dader meegenomen naar het politiekantoor voor verhoor. Indien er redenen zijn om hem te arresteren, wordt hij opgesloten in een politiecel en s'anderendaags overgebracht naar het parket voor voorleiding bij de onderzoeksrechter. De onderzoeksrechter kan hem vrijlaten onder een aantal voorwaarden (andere woonplaats zoeken, contactverbod met het slachtoffer). De politie tracht dan in de mate van het mogelijke - de politie is immers niet altijd op de hoogte van die voorwaarden - na te gaan of de verdachte zich aan de afspraken houdt.

Indien de dader niet gearresteerd is, kan hij enkel uit de woning worden gezet als hij niet ingeschreven is op die woonplaats. Hij zal dan onderdak moeten zoeken bij familie en/of vrienden. Indien nodig staat de politie hem bij om andere opvangmogelijkheden (hotel, opvangcentrum) te vinden.

Op de vraag welke **de buitenshuis opvangmogelijkheden** zijn die ter beschikking staan voor verdachten en of deze voldoen, antwoorden de respondenten dat verdachten, afhankelijk van de situatie, opgevangen worden door familie of kennissen, in hotels,

OCMW's, ziekenhuizen, vluchthuizen, crisisopvangcentra en eventueel in een politiecel (voor één nacht).

Behalve ingeval van opvang binnen de familie- of vriendenkring, voldoen de opvangmogelijkheden niet. De opvangcentra zijn vaak volzet, hanteren voorwaarden (geen drugs- of alcoholverslaving) en termijnen voor de opvang, en werken met wachtlijsten. De geografische afstand kan soms een probleem zijn, evenals de financiële kostprijs (bijvoorbeeld hotels) en de bereikbaarheid van de diensten na de kantooruren. Vaak botst men op onwil van de verdachte om naar een opvangtehuis te gaan. De drempel om naar zulke tehuizen te stappen blijkt heel hoog.

Op de vraag voor hoeveel dossiers er **een specifieke opvang** gezocht diende te worden, heeft 31% van de respondenten geen antwoord geformuleerd of aangegeven dat het aantal niet gekend is omdat er geen registratie gebeurt binnen ISLP of omdat er geen statistische gegevens zijn.

De korpschefs die een antwoord konden formuleren, geven cijfers gaande van 1 tot 5. Wat de soorten opvang betreft, wordt er verwezen naar familie en vrienden, een opvangcentrum of een centrum voor sociale begeleiding, Praxis of hotels. Een aantal respondenten geven aan dat de dader tijdelijk werd opgesloten in een politiecel of werd geïncarcerd. 32 % van de respondenten heeft aangegeven dat er voor geen enkel dossier specifieke opvang diende gezocht te worden. Verschillende korpschef vullen hierbij aan dat er vaak opvang gevonden wordt bij familie, vrienden of in een hotel, maar dat er nog nooit gebruikt gemaakt werd van een opvangtehuis.

Aan de korpschefs werd gevraagd of de verdachte gewezen wordt op eventueel bestaande **responsabiliseringsprogramma's en** of de nodige coördinaten worden verschaft. Uit de antwoorden blijkt dat wanneer de politieambtenaren instaan voor de doorverwijzing en zij op de hoogte zijn van bestaande responsabiliseringsprogramma's, zij de dader daarop wijzen. Indien zij hiervan geen weten hebben, verwijzen ze de dader door naar hulpverlenende instanties (private therapeutische instellingen, centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, CAW's, vzw Praxis, ...). Een aantal respondenten merkt op dat deze vraag deel uitmaakt van het verhoor.

De meeste respondenten geven aan dat de coördinaten enkel worden doorgegeven indien men aanvoelt dat de dader het probleem erkent en bereid is om er aan te werken of hij/zij er zelf om vraagt. In sommige gevallen gebeurt dat op vraag van het parket. Meestal worden de coördinaten doorgegeven via de Dienst Politie Slachtofferbejegening of de dienst Jeugd en Gezin.

Problemen die worden gemeld zijn het gebrek aan bestaande responsabiliseringsprogramma's en aan opvangmogelijkheden voor de dader, de lange wachtlijsten binnen de zorgsector en de afwezigheid van garantie dat de dader het programma effectief en met succes volgt.

Verscheidene (10%) respondenten antwoorden negatief op bovenvermelde vraag. De reden hiervoor is dat er geen programma's bekend zijn of omdat dit niet de rol is van de politie maar van het parket.

Tenslotte werd aan de korpschefs gevraagd of er **eigen initiatieven ontwikkeld werden en/of er voorbeelden van *good practices* werden overgenomen** uit andere zones.

55 % van de respondenten heeft initiatieven/good practices aangeven:

- Lanceren van sensibilisatiecampagnes (ook extern met scholen) en organiseren van vormingen;
- Deelnemen aan werkgroepen en oprichten van overlegfora;
- Opstellen van zonale statistieken en/of maandelijkse statistieken;
- Opstellen van een draaiboek of procesbeschrijving inzake de aanpak door politiediensten en de doorverwijzing naar de hulpverlening;
- Opstellen van een type proces-verbaal 'partnergeweld';
- Voorzien in een herbezoek en het opstellen van een fiche 'herbezoek';
- Opstellen van een informatiemap (een uniforme 'IFG-kaft'), bevattende een aantal handige documenten voor de intervenanten zoals een folder partnergeweld (voor slachtoffers), een checklist, een steekkaart waarop de richtlijnen voor het optreden van de politie worden samengevat; een folder van de training "agressiebeheersing in een (ex)-partnerrelatie", een kindvriendelijk interventiedocument; een "ABC" voor operationele medewerkers, een lijst met 'do's' en 'don'ts' ten aanzien van dader en slachtoffer, ...;
- Ter beschikking stellen van een lijst met opvangadressen in de regio;
- Uitwerken van een systeem van lokale crisisopvang in samenwerking met diverse instanties (OCMW's, nabijgelegen hotels, ziekenhuizen, CAW's,...);
- Ontwikkelen van een stroomdiagram of interventieschema's;
- Samenwerken met het vrederecht;
- Afdrukken van lijst met namen van personen die doorverwezen werden;
- Dagelijks controleren van processen-verbaal rond IFG op kwaliteit;
- Automatische overmaken van het PV aan het parket (t.a.v. de referentiemagistraat);
- Per dossier opstellen van een bundel vervat in fardes die nodig zijn om overzicht te bewaren;
- Aanpassen van het doorverwijsformulier;
- Lokaal evalueren over de toepassing van de COL 3/2006 en COL 4/2006;
- Huisbezoek voor nazicht uitgevoerd via APO, alvorens de dossiers worden overgemaakt aan de procureur des Konings.

c) Kennisgeving aan het parket

In punt d) van de omzendbrief worden de gevallen opgesomd waarin de politiedienst, behoudens dwingender onderrichtingen van de pdK, contact moet opnemen met de parketmagistraat van dienst. De COL geeft de mogelijkheid om het parket in een vroeg stadium in te lichten.

Aan de korpschefs werd gevraagd of de richtlijnen voor **kennisgeving aan het parket** worden opgevolgd zoals opgelegd door de omzendbrief, waarop 80% van de respondenten bevestigend antwoordt. 53% geeft echter aan dat er in overleg met de PdK's of de referentiemagistraat aanvullende (strengere) modaliteiten werden uitgewerkt omdat er in de praktijk moeilijkheden worden vastgesteld bij de interpretatie van een aantal begrippen of omdat het parket niet bij elke "banale familiale twist" opgebeld wenst te worden. Zo werden bijvoorbeeld criteria vastgelegd in het actieplan van het parket, of werd een nota verspreid waarin schematisch per situatie wordt aangegeven welke de gepaste reactie is. In de meeste gevallen wordt afgesproken om het parket in kennis te stellen in geval van een noodsituatie (waarbij de politiedienst er niet in slaagt om bemiddelend op te treden), zware mishandelingen, antecedenten, indien er kinderen betrokken zijn, indien de dader vrijwillig de woonst wil verlaten of indien het parket een toegevoegde waarde kan bieden. Een aantal parketten hebben bepaald dat politiediensten het gezond verstand moeten laten primeren en aldus zelf de situatie moeten inschatten.

De volgende **praktische problemen** worden aangegeven: De COL laat te veel interpretatiemogelijkheden open. Daarenboven zijn de verplichtingen inzake verwittiging aan het parket zoals opgesomd in de COL zeer uitgebreid. Indien er geen kennisgeving aan het parket gedaan wordt (bv. in geval van zeer lichte verwondingen), dan zou men de politiemensen kunnen verwijten dat zij de richtlijnen niet gevolgd hebben. Een aantal respondenten merken op dat ze deze problemen reeds ondervonden hebben en dat ze hierdoor in alle gevallen het parket verwittigen, ook al zorgt dit voor een overbelasting van het parket en wenst niet elke magistraat voor elk feit opgebeld te worden. Verder wordt opgemerkt dat de magistraten van wacht te weinig gesensibiliseerd zijn voor deze materie en dat niet alle magistraten op dezelfde manier reageren op een kennisgeving.

B. OP HET NIVEAU VAN HET PARKET

Ook op het niveau van het parket voorziet de omzendbrief COL 4/06 in een aantal regels met betrekking tot de aanpak van situaties van partnergeweld. Aan de **referentiemagistraten** werden vragen gesteld die betrekking hebben op (1) de organisatie van de dossiers "partnergeweld", (2) de indicatoren om situaties van partnergeweld in te kunnen schatten, (3) de voorgestelde afhandelingsmodaliteiten. Buiten

deze elementen, die terug te vinden zijn in de COL 4/2006, werd ook aan de RM gevraagd hoe zij zich opstellen naar een slachtoffer toe.

Wat punt (1) betreft, schrijft de richtlijn voor dat de PdK met zijn organisatie van de dossiers een aantal beschreven doelstellingen moet nastreven. Op de vraag of de **organisatie van het parket** een optimale afhandeling van de dossiers toelaat, antwoorden 14 referentiemagistraten positief, en 5 negatief (1 RM antwoordde niet). Alle respondenten formuleren hierbij gelijkaardige opmerkingen die betrekking hebben op de hoge werklast, de aanzienlijke toename van dossiers en bijgevolg op het gebrek aan capaciteitsproblemen (personeel).

Een respondent merkt op dat de afhandeling eenvoudiger zou kunnen verlopen indien de zonedmagistraat en de jeugdmagistraat niet meer afzonderlijk de politie zouden bevragen over hetzelfde gezin.

Verder werd aan de referentiemagistraten gevraagd of de **magistraten met wachtdienst** in de mogelijkheid zijn om dossiers rond partnergeweld in eerste instantie te oriënteren in de zin dat zij over alle nodige informatie beschikken (bv. voor het doorverwijzen van slachtoffers).

De referentiemagistraten antwoordden hierop unaniem (20) positief. Volgens de respondenten zijn de magistraten van dienst op de hoogte van de procesbeschrijving partnergeweld omdat ze beschikken over het actieplan of omdat ze een memohulp ter beschikking hebben gekregen. Een respondent geeft aan dat de magistraten van wacht rechtstreeks via de interveniërende politiediensten de tussenkomst van de dienst slachtofferbejegening mogen vragen of beroep mogen doen op de dienst slachtofferonthaal van het parket. Een andere referentiemagistraat geeft aan dat magistraten van wacht niet alleen het proces-verbaal ontvangen, maar ook antecedenten van de dader en een uittreksel uit het strafregister.

Met betrekking tot punt (2) voorziet de omzendbrief in een aantal criteria die moeten toelaten om **iedere situatie van partnergeweld te kunnen evalueren** zodanig dat de belaste magistraat een correcte beslissing kan nemen in het dossier.

Aan de referentiemagistraten werd gevraagd of deze criteria afdoende zijn en of er eventueel bijkomende elementen worden gehanteerd. Mits een aantal opmerkingen werden deze criteria door een grote meerderheid (19 RM) als afdoende beschouwd. Er wordt opgemerkt dat de criteria voor de onmiddellijke kennisgeving van feiten door de politie aan de parketmagistraat in de lokale procesbeschrijving aangepast en verduidelijkt zijn of dat er in het skelet PV nog andere risicofactoren zijn opgenomen, zonder evenwel deze factoren te verduidelijken. Verder is het de magistraat die geval per geval een beslissing moet treffen, wat soms een moeilijke oefening is.

Twee referentiemagistraten preciseren dat er nog bijkomende elementen worden gehanteerd, met name:

- Wordt het geweld gepleegd door een man of een vrouw?
- Is het geweld etnisch te kaderen?
- Is er mogelijk een psychiatrische oorzaak?

Punt (3) van de COL 4/06 somt de mogelijke beslissingen van de met het dossier belaste magistraat op. Aan de referentiemagistraten werd gevraagd of deze **voorgestelde afhandelingsmodaliteiten** voldoende effectief zijn.

Volgens 13 magistraten zijn deze voldoende effectief zijn. Toch wordt als opmerking meegedeeld dat de concrete toepassing niet altijd evident is wegens het gebrek aan specifiek aanbod van hulpverlening naar de daders toe, versnippering van sociale dienstverlening naar de slachtoffers toe, het gebrek aan personeel binnen het justitiehuis en de hoge werklast. Een RM schrijft dat het huidige strafuitvoeringsbeleid waarbij gevangenisstraffen onder de zes maanden niet uitgevoerd worden ervoor zorgt dat daders van partnergeweld, wanneer zij uiteindelijk vervolgd en veroordeeld worden, in vele gevallen geen consequenties dragen van hun gedrag.

Ten slotte werd er gevraagd aan de RM **hoe hij zich opstelt ten opzichte van een slachtoffer dat zich na verloop van tijd anders opstelt ten opzichte van de dader dan vlak na de feiten**. Hierbij wordt er getoetst naar de beslissing die de magistraat dient te nemen indien het slachtoffer verzoekt om de dader niet staande te houden en niet te horen. Elk verzoek hiertoe moet met de achterliggende redenen worden meegedeeld aan de magistraat die de situatie moet evalueren en vervolgens moet beslissen of het al dan niet wordt ingewilligd.

Alle respondenten hebben hierop een antwoord geformuleerd. De meeste respondenten geven aan dat ze trachten rekening te houden met de wens of de houding van het slachtoffer. Een intrekking van klacht geeft echter niet automatisch aanleiding tot seponering.

De beslissing van de magistraat hangt dan af van de ernst en de frequentie van de feiten. Indien de dader en het slachtoffer zich verzoend hebben en de feiten licht en occasioneel zijn, gaat de magistraat (meestal) over tot seponering. Indien de feiten zich blijven herhalen of ernstig zijn, wordt er alsnog vervolgd (indien het geen klachtmisdrijf betreft), ongeacht de houding van het slachtoffer. Vooraleer hij die beslissing neemt, laat de magistraat de politie soms nazicht doen over het gezin, laat hij het slachtoffer verhoren of vraagt hij de tussenkomst van de Dienst slachtofferonthaal teneinde na te gaan of het slachtoffer niet onder druk wordt gezet of bedreigd wordt door de dader.

Bovendien wordt er soms rekening gehouden met de bereidheid en de vatbaarheid van de dader voor behandeling, de resultaten uit deze behandeling, de mate waarin de schade

vergoed wordt, de al dan niet oprechte verzoening, de psychologische toestand van het slachtoffer, de manier hoe de echtscheiding gevoerd wordt, de aanwezigheid van kinderen, ... etc.

C. BESLUIT ROND DE REGELS VOOR DE AANPAK PARTNERGEWELD

De regels op het niveau van de politietussenkomst worden *grosso modo* correct uitgevoerd, zo schrijven de korpschefs van lokale politie. De politieambtenaren op het terrein hebben voldoende kennis van de regels die zij dienen te respecteren, hoewel bijkomende opleiding nog wenselijk is (zie *infra*).

Er worden een aantal operationele problemen gemeld, voornamelijk rond de werklast, de beperkte opvangmogelijkheden, beperkte mogelijkheden om de gewelddadige partner de woonst tijdelijk te doen verlaten, ... Verschillende van deze problemen komen elders in dit rapport uitgebreider aan bod. Een aantal problemen overstijgen het toepassingsgebied van de omzendbrief.

Er werd niet naar de toepassing van elke regel apart uit de COL getoetst. Toch zijn de meeste voorschriften aan bod gekomen (eventueel elders in dit rapport). Wat de houding ten opzichte van de van gewelddaden verdachte partner betreft, stelt ongeveer de helft van de korpschefs dat het verhoor meestal in het politiebureau wordt afgenomen. 39% geeft aan dit steeds te doen. Bedoeling hiervan is de geweldpleger aan de wet te herinneren, waaraan een verhoor in het politievoertuig ook aan tegemoet komt.

61% van de korpschefs vindt dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om de verdachte uit de woonst te verwijderen, in de zin van lokaal plaatsgebrek bij de zorgsector. Verwijdering gebeurt normaal vrijwillig, tenzij er reden is tot arrestatie.

Politieambtenaren trachten in de mate van het mogelijke de dader te wijzen op het bestaan van responsabiliseringsprogramma's of minstens door te verwijzen naar hulpverlenende instanties. Indien de dader er zelf achter vraagt of zijn wil tot medewerking aantoon, worden de coördinaten doorgegeven.

Het gebrek aan het bestaan van zulke programma's of het gebrek aan opvangplaatsen binnen de zorgsector zorgt echter voor problemen. Ook is niet geweten in welke mate deze programma's effectief worden opgevolgd door de daders. Sommige respondenten geven aan dat het parket de informatie en de coördinaten verschaft aan de daders.

Er worden een aantal lokale initiatieven en *good practices* aangereikt.

Wat de kennisgeving aan het parket betreft, geeft 80% van de korpschefs aan dat de regels uit omzendbrief COL 4/06 worden nageleefd. Vaak worden er lokaal aanvullende (strengere) regels uitgeschreven. De kenmerken uit de COL worden vaak te uitgebreid

geacht. Verschillende korpschefs willen duidelijk maken dat politiediensten voldoende bekwaam zijn om uit te maken of situaties van partnergeweld zodanig ernstig zijn dat een onmiddellijke kennisgeving aan het parket geboden is.

Uit de antwoorden kan worden afgeleid dat veel respondenten een verduidelijking van de omzendbrief en een opsplitsing tussen de verschillende soorten partnergeweld en tussen ernstige (of geen misdrijven) wenselijk achten. COL 4/06 schrijft dat de regels voor de aanpak van situaties van partnergeweld niet noodzakelijk als dusdanig dienen opgevolgd te worden voor economisch geweld en feiten die geen misdrijf lijken te zijn, doch dit wordt in de praktijk vaak niet zo geïnterpreteerd.

Ook op het niveau van het parket worden weinig kritieken gegeven op de regels zoals ze in de omzendbrief omschreven staan. Er worden wel capaciteitsproblemen (personeel) gemeld om terdege aan de omzendbrief tegemoet te komen.

De referentiemagistraten achten de magistraten met wachtdienst voldoende bekwaam om de nodige dringende maatregelen te treffen, terwijl de korpschefs melden dat deze magistraten te weinig gesensibiliseerd zijn voor de materie van partnergeweld.

De criteria tot evaluatie van een situatie van partnergeweld worden afdoende beschouwd, soms mits lokale verfijning of aanvulling. Het nemen van beslissingen zal steeds een moeilijke taak blijven voor de magistraten, ondanks deze criteria.

Ook de mogelijke beslissingen die ter beschikking staan van de magistraat worden afdoende geacht, hoewel in praktijk niet steeds evident, waarbij vooral problemen in de zorgsector en bij de justitiehuzen worden aangekaart.

3.5. Maatregelen ten opzichte van het slachtoffer

A. RESULTATEN UIT DE ANALYSE

De COL 4/2006 bepaalt in hoofdstuk VI.A a) en tevens in een apart hoofdstuk VII de door het parket en de politie te nemen maatregelen ten opzichte van het slachtoffer, teneinde een maximale bescherming te kunnen aanbieden en een secundair slachtofferschap ingevolge het optreden van de gerechtelijke overheden te voorkomen. De afzonderlijke aandacht voor de slachtoffers in de omzendbrief toont aan dat slachtofferbescherming in het algemeen en bescherming van slachtoffers van partnergeweld in het bijzonder een centrale en fundamentele plaats heeft in het Belgisch strafrechtelijk beleid.

Luidens de eerste maatregel bepaald in hoofdstuk VII is het raadzaam om het verhoor, bij voorkeur audiovisueel, te registreren in gevallen van geweldpleging waarin het slachtoffer zwaar aangeslagen lijkt op fysisch en psychologisch vlak. Zowel aan de referentiemagistraten als aan de korpschefs van de politie werd de vraag gesteld of het **audiovisueel verhoor** toegepast wordt voor slachtoffers van partnergeweld.

De meeste referentiemagistraten (12 op 20) vermelden dat het audiovisueel verhoor⁴² niet of zeldzaam wordt gebruikt voor (meerderjarige) slachtoffers van partnergeweld. De reden die wordt gegeven is dat bij de lokale politie geen of weinig politiemensen opgeleid zijn om audiovisueel verhoor van meerderjarige slachtoffers af te nemen. Ook de materiële uitbouw van de politiediensten zou ontoereikend zijn. Daarentegen, melden 7 referentiemagistraten dat dit soort verhoor wel wordt toegepast indien het noodzakelijk is en indien er sprake van zeer ernstige feiten is. Ook wordt het audiovisueel verhoor vooral toegepast ten aanzien van minderjarige slachtoffers.

De antwoorden en de redenering erachter van de korpschefs van lokale politie zijn dezelfde als deze van de referentiemagistraten. Ze voegen nog toe dat het audiovisueel verhoor enkel op vraag van het parket of de onderzoeksrechter wordt afgenomen en in die gevallen waarin het reeds is gebeurd, werd het afgenomen ten aanzien van minderjarigen en getuigen. Om dit in een procentueel beeld te duiden, blijkt dat volgens 76% van de korpschefs het audiovisueel verhoor niet of zelden wordt gebruikt, terwijl 20% meedeelt dat het wel wordt toegepast (4% nam hierbij geen duidelijk standpunt in).

---

⁴² Daar deze verhoortechniek enkel mag worden aangewend door speciaal opgeleide politieambtenaren, zal hij volgens de omzendbrief COL 4/2006 alleen worden toegepast als een team van onderzoekers die regelmatig dat soort onderzoeken in het arrondissement uitvoeren, beschikbaar is om dat verhoor af te nemen binnen een termijn die verenigbaar is met de noden van het onderzoek, met name de noodzaak om over een omstandig verhoor van het slachtoffer te beschikken vooraleer de termijn van vrijheidsberoving verstrijkt.

Een volgende maatregel heeft betrekking op de **informatieverstrekking door de politie aan het slachtoffer** over het bestaan van de dienst slachtofferonthaal en de mogelijkheden om hulp te bekomen (cfr. hoofdstuk VI.A.a en hoofdstuk VII 2°). Via de tweede en derde vraag werd bij de korpschefs nagegaan **of de slachtoffers automatisch in contact worden gebracht met een lid van de politiedienst, belast met slachtofferbejegening** en of de politieambtenaren de slachtoffers steeds op de hoogte brengen van hun rechten en van de mogelijkheden om hulp te bekomen.

In principe worden de slachtoffers van partnergeweld in contact gebracht met een lid van de dienst politieke slachtofferbejegening, maar dat gebeurt niet altijd automatisch. Meestal wordt er rekening gehouden met de ernst van de situatie en/of met de frequentie van de feiten. Zoals al vermeld, worden slachtoffers niet automatisch naar de dienst slachtofferbejegening doorverwezen, maar worden ze daarover altijd ingelicht en gevraagd of ze beroep wensen te doen op deze dienst.

In sommige gevallen gebeurt de informatieverstrekking tijdens de interventies zelf, in andere gevallen op een later moment of bij een hercontactname. Het systematisch inschakelen van de slachtofferbejegening voor alle gevallen van partnergeweld zou, volgens de respondenten, leiden tot een overbelasting gezien het groot aantal behandelde zaken. Er dient nog vermeld te worden dat iedere politie-inspecteur de basistaken eigen aan de slachtofferbejegening geacht wordt zelf te kunnen uitvoeren, zodat de basis hulpverlening aan de slachtoffers altijd verzekerd is.

Het overgrote deel van de korpschefs (94%) deelt mee dat de slachtoffers altijd geïnformeerd worden over hun rechten en de mogelijkheden om hulp te bekomen. Ze krijgen ondermeer informatie over de coördinaten van de dienst slachtofferbejegening, slachtofferonthaal bij het parket en alle juridische of sociale diensten die de slachtoffers kunnen helpen. Deze inlichtingen worden aan hen verschaft door de vaststellende politieagenten zelf, via de dienst slachtofferbejegening, via het attest van hun klachtneerlegging⁴³, via informatiebrochures of tijdens het verhoor zelf.

Op de vraag **wie de doorverwijzing naar de hulpverlening realiseert**, zijn de antwoorden heel divers. In de praktijk blijkt dat verschillende medewerkers op het terrein kunnen instaan voor de doorverwijzing naar de hulpverlening, namelijk de vaststellende politieambtenaar zelf, de dienst slachtofferbejegening, de referentieambtenaar, de officier van de gerechtelijke politie of de officier van de bestuurlijke politie, de maatschappelijke assistente van de zone, de wijkagent of de slachtoffercoördinator.

---

⁴³ Dit attest is het bewijs dat ze een klacht bij de politie hebben ingediend.

De COL 4/06 voorziet verder in een **hercontactname door de politie** (hoofdstuk VII 5°), en bepaalt dat de politie in dossiers met een verontrustend karakter opnieuw met het slachtoffer contact dient op te nemen of bij hem/haar daags na de feiten dient langs te gaan om het slachtoffer gerust te stellen en de evolutie van de toestand na te gaan.

Op de vraag of de hercontactname daags na de feiten op een systematische wijze plaatsvindt en indien het antwoord bevestigend is, of daartoe duidelijke richtlijnen zijn omschreven, beantwoordt 45% van de korpschefs bevestigend en 47% ontkennend. De overige respondenten geven geen antwoord. Uit de antwoorden van de bevestigende korpschefs blijkt dat de hercontactname in verontrustende gevallen daags na de feiten gebeurt. In andere minder ernstige dossiers vindt dit niet in alle politiezones plaats of het gebeurt alleen op vraag van het slachtoffer. Soms is er pas een hercontactname na een langere periode (een maand of twee).

De hercontactname gebeurt, afhankelijk van de politiezone, door de dienst slachtofferbejegening, de dienst Jeugd & Gezin bij de politie, de vaststellende politieambtenaar, de referentieambtenaar, de maatschappelijke assistente of de wijkagent.

De ontkennende korpschefs delen mee dat de hercontactname daags na de feiten niet op een *systematische* wijze wordt toegepast. Het is afhankelijk gesteld van de ernst van de situatie, van de vraag van het slachtoffer en van de personeel- en tijdcapaciteit van de politie. In een paar arrondissementen gebeurt de hercontactname op uitdrukkelijke vraag van het parket. Een aantal respondenten geven aan dat wanneer het slachtoffer geen hulp gewenst heeft, er toch een schrijven wordt gericht met de gegevens van de dienst slachtofferbejegening of dat telefonisch contact wordt opgenomen met het aanbod tot hulp. Wat de omschrijving van duidelijke richtlijnen met betrekking tot hercontactname betreft, wordt vermeld dat ze nog niet in alle zones zijn ontwikkeld.

Een ander maatregel die de COL 4/2006 in hoofdstuk VII 4° aanbeveelt is het **informer**
van het slachtoffer over de tegen de dader getroffen maatregelen. De omzendbrief bepaalt dat die informatie in principe door de dienst slachtofferonthaal of, in een dringend geval na de kantooruren, door de politie dient meegedeeld te worden. Zowel aan de **referentiemagistraten** als aan de korpschefs werden daaromtrent vragen gesteld.

Aan eerstgenoemden werd gevraagd hoe en door wie het slachtoffer op de hoogte wordt gebracht van de invrijheidstelling van de verdachte. Uit hun antwoorden blijkt dat slachtoffers over de tegen de dader genomen maatregelen in principe tijdens de kantooruren worden ingelicht door de dienst slachtofferonthaal, terwijl in het weekend of 's nachts dat door de politie gebeurt. De informatieverstrekking gebeurt op vraag van de parketmagistraat, de onderzoeksrechter, raadkamer of kamer van inbeschuldigingstelling.

Behalve deze wijze van indeling van de taken van informatieverstrekking, wordt gemeld dat indien de verdachte binnen 24 uur vrijgelaten wordt, de politie het slachtoffer daarover

informeert op vraag van de parketmagistraat. Wanneer het daarentegen om een invrijheidsstelling of maatregelen door de onderzoeksrechter, de raadkamer of de kamer van inbeschuldigingstelling gaat, wordt de dienst slachtofferonthaal daarover ofwel rechtstreeks door de bovengenoemde actoren ofwel onrechtstreeks via een parketmagistraat ingelicht, die op haar beurt het slachtoffer informeert. Het komt echter ook voor dat de onderzoeksrechter of de griffier deze informatie persoonlijk aan het slachtoffer doorgeeft. Ten slotte, kan nog meegedeeld worden dat er in de meeste parketten specifieke richtlijnen bestaan over wie het slachtoffer op de hoogte brengt van de invrijheidstelling van de verdachte en over de manier waarop dit gebeurt.

Aan de **korpschefs** werden verschillende vragen gesteld over de bovenvermelde maatregel inzake informatieverstrekking aan slachtoffers.

Allereerst werd hen de vraag gesteld **of de slachtoffers systematisch ingelicht worden over de tegen de verdachte getroffen beslissingen of van zijn eventuele vrijlating**. Uit de antwoorden blijkt dat slachtoffers meestal niet systematisch worden ingelicht over de tegen de verdachte genomen beslissingen of van zijn eventuele vrijlating omdat de politie daarover niet altijd feedback krijgt van het parket of de onderzoeksgerechten. In deze gevallen wordt verondersteld dat de desbetreffende informatie aan de dienst slachtofferonthaal wordt vermeld, die op zijn beurt het slachtoffer contacteert.

Indien de vrijlating of andere maatregelen geweten zijn en worden doorgegeven aan de politiediensten, wordt het slachtoffer hiervan op de hoogte gebracht. Deze informatie wordt doorgegeven, afhankelijk van de politiezone, door de slachtofferbejegenaar, de interveniërende politieagent, de referentieambtenaar of de maatschappelijke assistente. De kennisgeving gebeurt meestal telefonisch, per brief of persoonlijk indien het slachtoffer erom komt vragen. Bepaalde korpschefs stellen dat ook de politiediensten ingelicht dienen te worden over de informatie die de dienst slachtofferonthaal krijgt van een beslissing voor invrijheidstelling of een maatregel die tijdens de kantooruren genomen is.

Verder werd er gevraagd **of er een duidelijke taakafbakening is tussen de politie en de dienst slachtofferonthaal in verband met het informeren van het slachtoffer over de tegen de dader genomen maatregelen**. Hier zijn de antwoorden verdeeld. Volgens 43% van de korpschefs is er een duidelijke taakafbakening, voor 28% is het niet voldoende en 29% heeft niet gereageerd op deze vraag.

De respondenten die bevestigend antwoorden, delen mee dat de duidelijkste taakafbakening de verdeling van de diensturen is. Hier wordt namelijk bedoeld dat de slachtoffers over de tegen de dader genomen maatregelen door de dienst slachtofferonthaal worden ingelicht tijdens de kantooruren, terwijl in het weekend of 's nachts dat door de politie gebeurt (cfr. *supra*). Bovendien zijn er overlegmomenten

voorzien tussen de twee diensten indien dat nodig blijkt. Een korpschef deelt mee dat het parket en de politie onderling overeengekomen zijn dat indien de dienst slachtofferonthaal het slachtoffer niet kan bereiken, de taak tot verwittigen wordt overgedragen aan de dienst slachtofferbejegening. Andere korpschefs geven daarentegen aan dat de taakafbakening niet duidelijk is en dat er nood is aan verbetering. De grootste bekommernis is dat de politie niet altijd en niet tijdig informatie krijgt over de vrijlating of over de tegen de verdachte genomen maatregelen. De politiediensten zouden graag ingelicht worden over de informatie die de dienst slachtofferonthaal over de dader ontvangt.

Aan de korpschefs werd nog de vraag gesteld **of er een goede informatiedoorstroom is tussen de magistratuur en de politiediensten**. De antwoorden van de respondenten zijn sterk verdeeld. Enerzijds vindt 42% van de korpschefs dat er sprake is van een goede informatiedoorstroom, maar voegen er meteen aan toe dat deze nog verbeterd kan worden. Een aantal respondenten delen mee dat de doorstroom goed is in de fase van het opsporingsonderzoek (en niet in geval van een gerechtelijk onderzoek), of in geval van dringende maatregelen. Anderzijds vindt 33% van de korpschefs dat de informatiedoorstroom niet goed is. Ze zijn van mening dat de doorstroom van informatie systematischer zou moeten gebeuren. Nu moeten de politiediensten de informatie specifiek opvragen om het slachtoffer dat informatie wenst in te lichten. De overige respondenten geven geen antwoord op deze vraag.

In de vragenlijst werd hierbij even dieper gevraagd naar **de samenwerking en opvatting met betrekking tot de instellingen die voorzien in opvang van daders en slachtoffers**. Op de vraag of de door de referentieambtenaar gekende instellingen aan de behoefte voor de dagelijkse uitvoering van zijn taken voldoen, antwoorden 48% van de respondenten bevestigend. Desondanks delen ze bij de nadere toelichting mee dat er zich toch problemen voordoen. De volgende probleemgebieden worden vermeld: moeilijke bereikbaarheid van de instellingen buiten de kantooruren en in het weekend, tekort aan beschikbare opvangplaatsen, gebrek aan noodopvang, wachtlijsten en te weinig beschikbaar personeel binnen de instellingen.

Deze moeilijkheden worden ook aangestipt door de referentieambtenaren die antwoorden dat de instellingen niet aan de behoefte voor de dagelijkse uitvoering van hun taken voldoen. Hier gaat het om 47% van de respondenten. Aanvullend bij bovengenoemde problemen melden ze dat de hulpverlening ontoereikend is, dat er geen instellingen zijn in bepaalde zones voor daders van IFG gekoppeld aan seksuele agressie, dat er geen responsabiliseringsprogramma's voor daders zijn in bepaalde zones, dat sommige daders door de instellingen worden geweigerd (bvb. druggebruikers, dronken of agressieve daders) en dat de justitiehuisen de daders niet voldoende opvolgen.

Er werd ook gepeild of **de samenwerking tussen een politiezone en de hulpverleningsinstellingen** soepel verloopt. Volgens 86% van de respondenten verloopt deze samenwerking goed, maar ze geven aan dat het beroepsgeheim dit partnerschap soms bemoeilijkt. Verder worden de bovenvermelde probleemgebieden met betrekking tot de hulpverleningsinstellingen ook als bemoeilijkende factoren voor de samenwerking genoemd. Wat het resterende deel betreft, antwoordt 6% van de respondenten dat de samenwerking niet soepel verloopt. Als voornaamste redenen wordt opnieuw naar de bovenvermelde problemen verwezen.

De COL 4/2006 schrijft in hoofdstuk VI.A a) voor dat de politieambtenaar **het telefoonnummer van het slachtoffer** of, als het er geen heeft, dat van een vertrouwenspersoon vraagt, zodat hij/zij snel kan worden gecontacteerd als dat nodig blijkt.

Aan de korpschefs werd gevraagd of de contactgegevens van het slachtoffer dat de woonst ontvlucht is, worden doorgegeven. De helft van de respondenten (50%) meldt dat dit niet gebeurt, terwijl 43% meent dat dit wel doorgegeven wordt, maar onder bepaalde voorwaarden. Uiteindelijk komen de antwoorden van de beide groepen overeen. Er wordt namelijk bedoeld dat de contactgegevens nooit aan de dader of familieleden van de dader worden doorgegeven. Derden kunnen deze gegevens enkel verkrijgen indien het slachtoffer erom vraagt of zijn/haar toestemming geeft.

Er bestaat geen eensgezindheid over de vraag of de contactgegevens van het slachtoffer al dan niet op het PV vermeld moeten worden. De meerderheid van de korpschefs geeft aan dat deze gegevens niet op het PV worden opgeschreven. In sommige gevallen wordt in het PV enkel vermeld dat de verblijfsgegevens van het slachtoffer bij de politiedienst gekend zijn. Deze informatie kan dan enkel aan de parketmagistraat en eventueel aan de referentiemagistraat, de dienst slachtofferbejegening, de dienst slachtofferonthaal of nog aan derden (bvb familie, vrienden,) mits toestemming van het slachtoffer bekend gemaakt worden. Een kleine minderheid van de respondenten maakt echter bekend dat de contactgegevens van het slachtoffer (adres, telefoonnummer) in principe in het PV worden vermeld of in een gesloten enveloppe aan het PV worden gehecht. Er wordt wel genuanceerd dat indien het slachtoffer dit niet wenst, deze informatie dan ook niet in het PV wordt opgenomen.

Al komen de gegevens niet voor in het PV, ze worden in ieder geval door de politie bewaard (onder gesloten omslag en via de informatiefiche in het ISLP). In dat geval kunnen de gegevens eventueel aan de hierboven vermelde personen of diensten worden doorgegeven.

Overeenkomstig hoofdstuk VI.A a) van de omzendbrief dient de politie in de mate van het mogelijke te **voorkomen dat het slachtoffer zelf de echtelijke verblijfplaats moet**

verlaten met het oog op zijn/haar veiligheid en, in voorkomend geval, die van de kinderen.

Op de vraag of het vaak voorkomt dat het slachtoffer zelf de (echtelijke) verblijfplaats moet verlaten, beantwoorden de meeste (69%) korpschefs bevestigend en 23% ontkennend (de rest antwoordt genuanceerd). Ondanks deze verschillende percentages, komen de respondenten overeen dat de politie conform de COL 4/2006 het slachtoffer in de woning tracht te laten en de verdachte verzoekt om ergens anders een verblijfplaats te zoeken. Nochtans komt het in de meeste gevallen voor dat het slachtoffer verkiest om de woning te verlaten uit veiligheidsoverwegingen (schrik om opnieuw slachtoffer te worden, onveiligheidsgevoel, noodzaak om de kinderen in veiligheid te brengen, onzekerheid over de stappen die de gerechtelijke actoren zullen/kunnen ondernemen, ...) en zelfs praktische overwegingen (financieel niet kunnen instaan voor woningskosten of – nood om opgevangen en bijgestaan te worden door familie of vrienden). De beweegreden van deze keuze is meestal omdat de verdachte weigert om vrijwillig ergens anders een verblijfplaats te zoeken.

Indien de parketmagistraat of de onderzoeksrechter geen maatregelen nemen zoals aanhouding of contactverbod, kan de politie de verdachte niet *manu militari* uit de woonst verwijderen. Daarom verkiest het slachtoffer in deze gevallen om zelf ergens anders te verblijven. Een aantal respondenten menen dat slachtoffers beter begeleid zouden moeten worden wanneer zij de woonst verlaten. Er zijn toch ook wel gevallen waar de verdachten op het verzoek van de politie ingaan om de woonst te verlaten.

Ten slotte formuleren de korpschefs een paar aanbevelingen zoals:

- het creëren van meer opvangplaatsen voor de slachtoffers van partnergeweld;
- het ontwikkelen van dwangmaatregelen om de daders uit het huis te kunnen verwijderen;
- het beter toepassen van de wet van 28 januari 2003 tot toewijzing van de gezinswoning aan de echtgenoot of aan de wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van fysieke gewelddaden vanwege zijn partner en tot aanvulling van artikel 410 van het Strafwetboek.⁴⁴

De vraag naar het **aantal dossiers waarin een specifieke opvang dient te worden gezocht**, kan door de meesten niet worden beantwoord omdat hiervan geen afzonderlijke registratie wordt bijgehouden.

Op de vraag naar de **aard van de opvang** wordt in eerste instantie verwezen naar het sociaal netwerk van het slachtoffer zoals familie, kennissen en vrienden, naar crisisopvang

---

⁴⁴ Wet 28 januari 2003 tot toewijzing van de gezinswoning aan de echtgenoot of aan de wettelijk samenwonende die het slachtoffer is van fysieke gewelddaden vanwege zijn partner en tot aanvulling van artikel 410 van het Strafwetboek, *BS* 12 februari 2003.

en vluchthuis, naar het OCMW, naar het tehuis voor daklozen of naar een opvangmogelijkheid op kosten van het slachtoffer zelf (bvb. hotel). De respondenten merken op dat er een gebrek aan plaatsen is in de instellingen en de vluchthuizen.

De omzendbrief bepaalt in hoofdstuk VI.A a) dat de politiediensten alle **nuttige bewijselementen** dienen te verzamelen en in beslag te nemen. Om dit te toetsen werden de korpschefs gevraagd of er een probleem is bij de collectie van nuttige bewijselementen (bvb. medisch attest).

Volgens 49% van de respondenten zijn er problemen op te merken, terwijl 45% van hen de vraag ontkennend beantwoordt. Een van de genoemde problemen is het feit dat slachtoffers niet altijd wensen dat er een PV wordt opgesteld. Ten tweede, wordt vaak de ingediende klacht tegen de dader later ingetrokken door het slachtoffer omdat er al een verzoening is of de toestand gestabiliseerd is. Dit kan ook uit angst voor represailles teruggetrokken worden.

Het derde probleem is dat de slachtoffers niet altijd een medisch attest van hun verwondingen bij de politie binnenbrengen, dat ze dat soms heel laat doen- met als gevolg dat het attest via een navolgend PV moet overgemaakt worden omdat het initiële PV, zonder attest, reeds is overgemaakt - of dat ze gewoon geen arts raadplegen. Dit gebeurt omwille van de hierboven vermelde redenen. Het gebeurt ook dat het slachtoffer pas na enige tijd klacht indient bij de politie, zonder over een medisch attest te beschikken. De fysieke verwondingen zijn niet meer goed zichtbaar, waardoor de politie in het PV enkel kan alluderen op 'lichte sporen van verwondingen' of zonder medische kennis de verwondingen moet omschrijven of fotograferen.

Ten vierde, zijn de medische attesten niet uniform en zijn ze soms zeer summier opgesteld. Er wordt enkel vermeld dat het slachtoffer eventueel arbeidsongeschikt is. Over de aard van de kwetsuren en de ernst ervan wordt door de arts niet gerapporteerd omdat dit onder het medisch beroepsgeheim valt. Sommige artsen weigeren bovendien om het medisch attest over te maken aan de politie wegens het beroepsgeheim.

Het laatste probleem is dat foto's van de verwondingen van het slachtoffer niet systematisch worden genomen. Het nemen van foto's van kwetsuren ligt gevoelig en moet beperkt worden tot verwondingen op plaatsen die voor iedereen zichtbaar zijn. Soms laten de slachtoffers helemaal geen foto's nemen.

Ten slotte geven de respondenten een paar aanbevelingen zoals:

- de artsen informeren en motiveren om betere medische attesten op te stellen (met foto's van de kwetsuren etc.);
- opstellen van uniforme medische attesten;
- fototoestellen ter beschikking stellen.

B. BESLUIT: MAATREGELEN T.O.V. HET SLACHTOFFER

De hoofdstukken VI.a) en VII bepalen maatregelen die het parket en politie moeten nemen ten opzichte van het slachtoffer.

Hoewel de omzendbrief aangeeft dat het raadzaam is het verhoor van het slachtoffer **audiovisueel** te registreren, blijkt uit de antwoorden van korpschefs en referentiemagistraten dat dit zelden toegepast wordt voor (meerderjarige) slachtoffers van partnergeweld. De redenen hiervoor zijn dat er bij de lokale politie geen of weinig politiemensen hiervoor opgeleid zijn en dat de materiële uitbouw van de politiediensten ontoereikend zou zijn. Wanneer het wel wordt toegepast, betreft het vooral zeer ernstige delicten en gebeurt het vooral ten aanzien van minderjarigen en getuigen.

In geval van partnergeweld worden de **slachtoffers niet automatisch naar de dienst slachtofferbejegening doorverwezen** omdat dit volgens de korpschefs tot een overbelasting van de dienst zou leiden. Ze worden, conform de COL, wel altijd ingelicht en er wordt hen gevraagd of ze een beroep wensen te doen op deze dienst.

Wat de systematische **hercontactname met het slachtoffer, daags na de feiten**, door de politie betreft, kan besloten worden dat er nood is aan duidelijke richtlijnen omdat deze hercontactname niet uniform gebeurt. Volgens de ene helft van de responderende korpschefs vindt een hercontactname systematisch, onmiddellijk na de feiten, plaats in geval van zeer ernstige feiten. De hercontactname gebeurt, afhankelijk van de politiezone, door de dienst slachtofferbejegening, de dienst Jeugd & Gezin bij de politie, de vaststellende politieambtenaar, de referentieambtenaar, de maatschappelijke assistente of de wijkagent. Volgens de andere helft wordt een hercontactname afhankelijk gesteld van een aantal criteria (ernst van de situatie, vraag van het slachtoffer en personeels- en tijds capaciteit van de politie).

Met betrekking tot het **informereren van de slachtoffers over de tegen de dader getroffen maatregelen** bepaalt de omzendbrief dat die informatie door de DSO of door de politie meegedeeld dient te worden. Uit de antwoorden van de korpschefs en de referentiemagistraten, kan afgeleid worden dat de informatieoverdracht in principe volgens de COL gebeurt: slachtoffers worden over de tegen de dader genomen maatregelen door de dienst slachtofferonthaal ingelicht tijdens de kantooruren, terwijl in het weekend of 's nachts dat door de politie gebeurt.

Wat het tijdstip van informatieverstrekking betreft, is de taakafbakening tussen politie en justitiehuisen duidelijk.

Er zijn echter heel wat afwijkingen op dit principe, vooral in geval van invrijheidsstelling van de verdachte. De volgende knelpunten worden opgemerkt:

- Het is niet helemaal duidelijk wie en wanneer de informatie over de tegen de dader genomen maatregelen aan de dienst slachtofferonthaal dient mee te delen;
- de politie krijgt niet altijd en niet tijdig informatie over de vrijlating of over de tegen de verdachte genomen maatregelen;
- de politie wordt niet altijd op de hoogte gesteld van de informatie die de dienst slachtofferonthaal krijgt over een beslissing voor invrijheidstelling of een andere maatregel. De politie vraagt bijgevolg om die beslissingen of maatregelen die tijdens de kantooruren genomen worden, ook naar haar door te sturen.

Er is aldus nood aan duidelijke en eenduidige richtlijnen of taakafbakening over wie en wanneer de informatie over de tegen de dader genomen maatregelen aan het slachtoffer dient door te geven. Ook zou de **informatiedoorstroom** tussen het parket en de politie systematischer moeten gebeuren.

In verband met de **samenwerking van de politiediensten met de instellingen die voorzien in opvang van daders en slachtoffers** worden een aantal moeilijkheden vermeld door de korpschefs die samengevat kunnen worden als financiële problemen bij de hulpverleningsinstellingen. Er zijn dus meer middelen nodig om de beschikbare opvangcapaciteit te vergroten, om meer personeel bij de instellingen aan te werven, om responsabiliseringsprogramma's voor daders in bepaalde zones te creëren, enzoverder. Ook beroepsgeheim bemoeilijkt soms de samenwerking.

Het telefoonnummer of de contactgegevens van het slachtoffer worden, volgens de korpschefs, nooit aan de dader of familieleden van de dader doorgegeven. Derden kunnen deze gegevens enkel verkrijgen indien het slachtoffer erom vraagt of zijn/haar toestemming geeft. Er bestaat geen absolute eensgezindheid over de vraag of de contactgegevens van het slachtoffer al dan niet op het PV vermeld moeten worden. Hieromtrent is er een verduidelijking nodig.

De politie tracht, conform de COL 4/2006, te **voorkomen dat het slachtoffer de echtelijke verblijfplaats moet verlaten** en verzoekt de verdachte om ergens anders een verblijfplaats te zoeken. Nochtans komt het in de meeste gevallen voor dat het slachtoffer verkiest om de woning te verlaten uit veiligheidsoverwegingen omdat de verdachte weigert om vrijwillig ergens anders een verblijfplaats te zoeken. Op dit moment zijn er echter geen dwangmaatregelen om de daders uit het huis te kunnen verwijderen indien het parket of de onderzoeksrechter geen maatregelen nemen zoals aanhouding of contactverbod. Daarom kan er aanbevolen worden om dergelijke dwangmaatregelen te ontwikkelen.

Wat het verzamelen en in beslag nemen van de **nuttige bewijselementen** betreft, worden door de korpschefs de volgende problemen naar voor gebracht:

- slachtoffers wensen niet altijd dat er een PV wordt opgesteld;
- de ingediende klacht tegen de dader wordt vaak later ingetrokken door het slachtoffer omdat er al een verzoening is of de toestand gestabiliseerd is;
- slachtoffers brengen niet altijd een medisch attest van hun verwondingen bij de politie binnen, ze doen dat soms heel laat of ze raadplegen gewoon geen arts.
- medische attesten zijn niet uniform en ze zijn soms zeer summier opgesteld. Er wordt enkel vermeld dat het slachtoffer eventueel arbeidsongeschikt is. Over de aard van de kwetsuren en de ernst ervan wordt door de arts niet gerapporteerd omdat dit onder het medisch beroepsgeheim valt.
- foto's van de verwondingen van het slachtoffer worden niet systematisch genomen. Sommige slachtoffers laten helemaal geen foto's nemen of het nemen van foto's wordt beperkt tot verwondingen op plaatsen die voor iedereen zichtbaar zijn.

Om tegemoet te komen aan deze problemen, wordt het volgende voorgesteld:

- de artsen informeren en motiveren om betere medische attesten op te stellen (met foto's van de kwetsuren etc.);
- opstellen van uniforme medische attesten;
- fototoestellen ter beschikking stellen.

3.6. Bescherming van de kinderen

Hoofdstuk VIII van de omzendbrief COL 4/06 geeft een aantal richtlijnen tot bescherming van kinderen die deel uitmaken van het gezin waarin partnergeweld voorkomt. Politie en parket dienen navraag te doen naar de aanwezigheid van kinderen en, indien zo, dienen ze de nodige informatie over te maken aan de afdeling Gezin-Jeugd. De politiediensten en parketten dienen hiertoe zelf de nodige organisatorische maatregelen te treffen. Een afschrift van het proces-verbaal, bestemd voor de afdeling Gezin, zal *altijd* bij het originele proces-verbaal dat naar het parket wordt gestuurd, worden gevoegd.

A. RESULTATEN UIT DE ANALYSE

Zowel de korpschefs van lokale politie als de referentiemagistraten werden bevraagd over de toepassing van bovengenoemde richtlijnen. Er werd echter niet uitdrukkelijk gevraagd of politiemensen en magistraten, belast met dossiers van partnergeweld, navraag doen naar de aanwezigheid van kinderen.

De meerderheid (67%) van de **korpschefs** geven aan dat, indien er kinderen in het betrokken gezin verblijven, er effectief *steeds* een afschrift van het proces-verbaal aan de afdeling Gezin-Jeugd van het parket wordt overgemaakt. Verscheidene van hen schrijven dat hierop ook toezicht wordt gehouden.

De overige korpschefs schrijven dat het overmaken van het proces-verbaal aan de afdeling Gezin-Jeugd niet als automatisch gebeurt, maar afhankelijk is van feitelijke omstandigheden. Zo zal het proces-verbaal wel overgemaakt worden indien de kinderen in gevaar zijn of wanneer ze rechtstreeks getuige waren bij de feiten, doch niet indien ze louter in hetzelfde huis verblijven. Verder gebeurt dat ook niet wanneer de kinderen niet ter plaatse waren op het ogenblik van de crisis waarvoor de politie intervenueert of wanneer het om feiten gaat die niet ernstig zijn en de kinderen er in geen enkel opzicht bij betrokken zijn. Soms gebeurt het enkel als de kinderen zelf slachtoffer zijn van fysiek geweld (deze korpschef merkt hierbij op dat een bijsturing van het personeel zich hier opdringt).

Daarnaast geeft de meerderheid van de **referentiemagistraten** (17) aan dat, indien er kinderen betrokken zijn, er **systematisch informatie uitgewisseld** wordt tussen de magistraten belast met partnergeweld, en de magistraten belast met de jeugdbescherming. Bij zes van deze zeventien parketten is dit een logisch gevolg van de parketorganisatie: dossiers partnergeweld en dossiers jeugdbescherming worden door dezelfde magistraat of magistraten afgehandeld. Eén referentiemagistraat schrijft dat deze informatie-uitwisseling niet *systematisch* gebeurt, doch slechts wanneer er reeds een jeugdbeschermingsdossier geopend is voor het betrokken gezin, of wanneer er *jonge*

87

kinderen getroffen zijn. De twee overige referentiemagistraten die schrijven dat deze informatie-uitwisseling (nog) niet gebeurt, wijten dit aan een foute organisatie bij hun parket, hetgeen leidt tot een gebrekkige communicatie. Er wordt wel geschreven dat hier aan gewerkt wordt.

De informering van de afdeling Jeugd en Gezin gebeurt in eerste instantie door een afschrift van het proces-verbaal, maar tevens door persoonlijk (mondeling) overleg en via de tussenkomst van een parketcriminoloog. Verschillende referentiemagistraten geven aan dat er steeds een kopie van het dossier van partnergeweld overgemaakt wordt aan de afdeling Jeugd. Eén referentiemagistraat schrijft dat, indien coördinatie van strafrechtelijke en jeugdrechtelijke maatregelen in eenzelfde gezin noodzakelijk blijkt, de verschillende bevoegde magistraten samen het dossier bespreken en de maatregelen samen gaan coördineren.

Tenslotte stellen elf referentiemagistraten dat dossiers waarbij kinderen in het gezin aanwezig zijn **op een andere manier worden afgehandeld**. Hiertoe worden verschillende redenen gegeven:

- De aanwezigheid van kinderen is een bijkomende risicofactor of een 'verzwarend' element bij de beoordeling van het dossier.
- Dossiers met kinderen zijn complex en vergen een bijzondere aandacht. Er zullen immers vaak strafrechtelijke- en beschermingsmaatregelen nodig zijn.
- Er moet nagegaan worden of er sprake is van een problematische opvoedingssituatie (POS).⁴⁵ In voorkomend geval wordt er een jeugdbeschermingsdossier aangelegd dat in de regel aan het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg (CBJ) overgemaakt wordt voor verdere opvolging van de opvoedingssituatie van de kinderen of wordt de jeugdrechter ingeschakeld.⁴⁶

Een referentiemagistraat betreurt het echter dat er geen specifiek aanbod is van opvang en begeleiding voor kinderen die geconfronteerd worden met partnergeweld doch waarbij er volgens het CBJ geen sprake is van een problematische opvoedingssituatie. Verder zal er ook strafrechtelijk sneller worden overgegaan tot strengere maatregelen, zoals bij voorbeeld dagvaarding, wanneer er kinderen in het gezin betrokken zijn. Ook kan er audiovisueel verhoor worden toegepast.

---

⁴⁵ Enkel de gerechtelijke arrondissementen waar de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor bijzondere jeugdzorg spreken van deze optie. Definitie Problematische Opvoedingssituatie (POS): een toestand waarin de fysieke integriteit, de affectieve, morele, intellectuele of sociale ontplooiingskansen van minderjarigen in het gedrang komen. Dit door bijzondere gebeurtenissen, door relationele conflicten of door de omstandigheden waarin zij leven. (Art. 2 Vlaams decreet van 4 april 1990 inhoudende de bijzondere jeugdzorg).

⁴⁶ Opnieuw een procedure die enkel vanuit de parketten die met de Vlaamse Gemeenschap samenwerken gemeld wordt. De Franstalige referentiemagistraten schrijven dat het dossier eveneens wordt overgemaakt aan de afdeling Jeugd op het parket, zonder dieper in te gaan op gemeenschapsaangelegenheden.

Tenslotte zal er meer informatie-uitwisseling plaatsvinden tussen de verschillende magistraten (magistraat Partnergeweld, magistraat Jeugd, onderzoeksrechter en jeugdrechter) en worden de parketmagistraten bijgestaan door parketcriminologen.

De negen referentiemagistraten die stellen dat dossiers waarbij kinderen in het gezin aanwezig zijn **niet op een andere manier worden afgehandeld**, blijven zeer karig in hun motivatie hierbij. Eén magistraat schrijft dat er weliswaar een kopie wordt bezorgd aan de afdeling Jeugd bij het parket, doch dat het dossier omtrent de dader van het partnergeweld daarom niet anders wordt behandeld. Twee andere magistraten schrijven dat er in de toekomst een afdeling 'Familie' zal opgericht worden, waarin zowel de magistraat voor partnergeweld als deze voor jeugd samen de beste oplossing voor dossiers van partnergeweld waar kinderen in betrokken zijn zullen uitwerken.

B. BESLUIT M.B.T. DE BESCHERMING VAN DE KINDEREN

De korpschefs van lokale politie en de referentiemagistraten laten zich in het algemeen positief uit over de toepassing van de maatregelen tot bescherming van de kinderen in omzendbrief COL 4/06. Indien er kinderen in het betrokken gezin verblijven, wordt meestal een afschrift van het proces-verbaal aan de afdeling Gezin-Jeugd van het parket overgemaakt. Verschillende korpschefs vermelden hierbij dat de politiediensten autonoom bekwaam zijn om uit te maken of zulke informering van de afdeling Gezin-Jeugd noodzakelijk is.

Binnen eenzelfde parket zijn er voldoende organisatorische maatregelen opdat de afdeling Gezin-Jeugd ingelicht wordt. De informatie-uitwisseling gebeurt via overdracht proces-verbaal, overleg of via tussenkomst van de parketcriminoloog. Indien er kinderen betrokken zijn, worden de dossiers partnergeweld vaak anders afgehandeld dan wanneer er geen kinderen betrokken zijn.

3.7. Opleiding

A. RESULTATEN UIT DE ANALYSE

De COL 4/06 bepaalt in **hoofdstuk IX** dat de personen die zich met partnergeweld bezighouden, correct moeten geïnformeerd en opgeleid worden teneinde passend op die gevallen van geweld te kunnen reageren.

Aan de procureurs des Konings werd gevraagd of de met dossier van partnergeweld belaste magistraten de opleidingen zoals ingericht door de Hoge Raad voor de Justitie volgden.

Uit de antwoorden blijkt dat alle pdK's, met één uitzonderingsgeval, ervoor hebben gezorgd dat minstens één magistraat van elk parket die opleiding inzake partnergeweld heeft gevolgd. Meestal werd de opleiding door de referentiemagistraat gevolgd en was er daarna sprake van een interne terugkoppeling naar de andere magistraten binnen het parket. In een aantal gerechtelijke arrondissementen werd de opleiding door meerdere magistraten tegelijk en door gerechtelijke stagiaires gevolgd. In het bovengenoemde uitzonderingsgeval acht de pdK het volgen van een opleiding niet noodzakelijk, *"gelet op het feit dat de magistraat die de dossiers in verband met partnergeweld behandelt reeds over meer dan 18 jaar ervaring beschikt"*.

Conform de COL 4/06 moeten niet alleen parketmagistraten maar ook politiemensen correct geïnformeerd en opgeleid worden. Bij de korpschefs werd enerzijds nagegaan of er een opleiding is voorzien voor politieambtenaren in de materie van partnergeweld en zo ja, door wie deze wordt ingericht. Anderzijds werd gevraagd of minstens één lid van de politiezone een specialisatieopleiding heeft gevolgd zoals die werd ingericht door de overheden belast met de opleiding van de politieambtenaren.

Volgens de antwoorden uit de bevraging heeft in 59% van de politiezones minstens één politieagent een specialisatieopleiding inzake partnergeweld gevolgd, zoals die werd ingericht door de overheden belast met de opleiding van de politieambtenaren. Meestal werd de opleiding door meerdere politiemensen (bvb. de referentieambtenaar en slachtofferbejegenaars) per zone gevolgd. De opleiding werd meestal georganiseerd door de provinciale politieschool. Sommige politiezones hebben echter hun eigen interne opleiding georganiseerd.

Daarentegen werd er in 31% van de politiezones geen specialisatieopleiding inzake partnergeweld gevolgd. De vermelde redenen zijn dat er in de programmaopleiding van de geïntegreerde politie geen specifieke opleiding in verband met deze materie is, het bestaan

ervan niet bekend is bij de zones of indien een dergelijke opleiding bestaat, zijn alle plaatsen meestal volzet.

Om een mogelijke verwarring te vermijden is het aangewezen te vermelden dat de hierboven behandelde vraag betrekking heeft op een specialisatieopleiding, terwijl de volgende die besproken zal worden, gaat over een algemene opleiding om de politieambtenaren te vormen in de materie van partnergeweld.

Op de vraag of er een opleiding wordt voorzien om de politieambtenaren te vormen in de materie van partnergeweld, beantwoordt 72% van de referentieambtenaren bevestigend. Er is daarbij sprake van diverse opleidingen en sensibiliseringsprogramma's, ingericht door de maatschappelijke assistent of een andere gespecialiseerde medewerker van de politiezone, de politieschool, de referentieambtenaar, het parket en het welzijnsteam.

De minderheid van de referentieambtenaren (25%) deelt mee dat er geen dergelijke opleiding wordt voorzien binnen hun zone omdat er geen aanbod is of omdat er sprake is van gewone informatieverstrekking of voldoende sensibilisatie inzake de materie.

Als randopmerking bij eerdere vragen, schrijven verschillende korpschefs van de lokale politie dat er *geregeld* werkvergaderingen of bijeenkomsten zijn tussen betrokken politieambtenaren, gespecialiseerde parketmagistraten, de korpschef en de procureur des Konings, en gastsprekers vanuit de hulpverlening of de slachtofferbejegening. Een andere korpschef beschrijft dat in zijn zone alle personeelsleden een uitgebreide interne vorming krijgen, bestaande uit drie luiken:

- Theoretische perspectieven van omzendbrief COL 4/06: de doelstellingen, de definitie, de houding ten opzichte van de dader en het slachtoffer, de visie van het parket, hoe kinderen beschermd dienen te worden, en wat er in de samenwerkingsakkoorden overeen gekomen is (dit wordt uiteengezet door de referentiemagistraat);
- Praktische aspecten van COL 4/06: wat is het toepassingsterrein, welke types proces-verbaal worden er gebruikt, hoe wordt er geregistreerd, wat zijn de verplichte meldingen, hoe wordt er getransfereerd naar het parket (dit wordt onderricht door de referentieambtenaar);
- De sociale aspecten rond de aanpak van partnergeweld: bijvoorbeeld rond victimologie, hoe daders en slachtoffers begeleid worden, wat de sociaal assistenten slachtofferbejegening concreet doen (dit wordt onderricht door gastsprekers van hulpverlening of slachtofferbejegening).

In een andere politiezone voorziet men dan weer informatierondes omtrent intrafamiliaal geweld, die kaderen in de algemene informatierondes die gegeven worden ten behoeve van het zonaal veiligheidsplan en de arrondissementele actieplannen. Nog een andere korpschef maakt gewag van een educatief spel rond intrafamiliaal geweld in samenwerking met de preventiediensten.

Een andere relevante vraag die verband houdt met de kennis van de referentieambtenaar inzake partnergeweld is of hij voldoende geïnformeerd is over de aanwezigheid van opvang van verdachten en slachtoffers binnen de zonale context. Deze informatie is nuttig om passend op de gevallen van partnergeweld te kunnen reageren.

De meerderheid van de referentieambtenaren (92%) bevestigt dat ze voldoende geïnformeerd zijn over de aanwezigheid van opvang van verdachten en slachtoffers binnen de zonale context. Ze zijn op de hoogte van de mogelijke doorverwijzingen of ze kunnen de nodige informatie vinden via de dienst slachtofferbejegening, via het zorgteam, via de sociale kaart of via intranet. Een aantal RA delen mee dat ze enkel over de opvangmogelijkheden voor slachtoffers geïnformeerd worden omdat deze voor de dader alsnog niet bestaan of gekend zijn.

Een kleine minderheid van de referentieambtenaren (8%) deelt mee dat ze niet op de hoogte zijn van de mogelijke opvangplaatsen binnen de zone. Een van de voornaamste redenen hiervoor is dat partnergeweld maar één onderdeel van het takenpakket van de referentieambtenaar is en hierdoor kan hij zich er niet voldoende op concentreren.

B. BESLUIT ROND OPLEIDING

Uit de antwoorden van de pdK's kan geconcludeerd worden dat conform de omzendbrief minstens één magistraat van elk parket de opleiding inzake partnergeweld volgt die wordt ingericht door de Hoge Raad voor de Justitie. Er is ook sprake van een interne terugkoppeling naar de andere magistraten binnen het parket zodat ze ook correct geïnformeerd en opgeleid worden.

Wat de opleiding van de referentieambtenaren en politieagenten betreft, kan besloten worden dat ze niet allemaal geïnformeerd en opgeleid worden conform de bepalingen van de COL 4/2006. Er blijkt dat er in 31% van de politiezones geen specialisatieopleiding inzake partnergeweld gevolgd werd. De vermelde redenen zijn dat er in de programmaopleiding van de geïntegreerde politie geen specifieke opleiding in verband met deze materie is, het bestaan ervan niet bekend is bij de zones of indien een dergelijke opleiding bestaat, alle plaatsen meestal volzet zijn.

Bovendien delen 25% van de referentieambtenaren mee dat er geen algemene opleiding wordt voorzien om de politiemensen te vormen in de materie van partnergeweld omdat er geen aanbod is of omdat er sprake is van gewone informatieverstrekking of voldoende sensibilisatie inzake de materie. De opleiding van de politiemensen dient dus nog veralgemeend te worden zodat een maximum aantal politieambtenaren opgeleid kunnen worden. Het is wel mogelijk dat op dit moment meer basis- en voortgezette opleidingen

92

voor politieagenten worden georganiseerd dan het tijdstip waarop de vragenlijsten naar de politiediensten werden toegestuurd.

Bijkomend kan nog als een positieve punt gemeld worden dat de meerderheid van de referentieambtenaren (92%) bevestigt dat ze voldoende geïnformeerd zijn over de aanwezigheid van opvang van verdachten en slachtoffers binnen de zonale context.

3.8. Werkingsmiddelen

Om de voorschriften en maatregelen uit omzendbrief COL 4/06 terdege uit te voeren, dienen de betrokken instanties uiteraard over voldoende middelen (personeel en materieel) daartoe te beschikken. Elders in het rapport worden al sporadische opmerkingen gemaakt rond de werkingsmiddelen, hier gaan dieper op het vraagstuk in.

A. RESULTATEN

Er wordt regelmatig aangegeven dat **de werklust en de werkdruk** op politie en parket aanzienlijk verhoogd zijn na de invoering van de COL 4/06, zonder dat daar gelijkwaardige middelen tegenover gesteld werden. Indien men de COL 4/06 strikt wil toepassen en aan elke feit van partnergeweld een passend gevolg wenst te geven, blijkt er heel wat capaciteitstekort te zijn. Enige creativiteit en inspanningsbereidheid blijken dan een belangrijke troef te zijn om hieraan tegemoet te komen.

Aan de Nederlandstalige procureurs des Konings werd gevraagd of de **middelen** die ter beschikking worden gesteld **toereikend** zijn voor de toepassing van het interventiemodel zoals bepaald door de COL 4/06. Hierop wordt voornamelijk negatief geantwoord. Van de acht procureurs die antwoordden, was er slechts één positief, stellend dat de middelen toereikend zijn. Zes procureurs des Konings vinden de middelen onvoldoende. Eén Pdk antwoordt neutraal: *"De toepassing van het interventiemodel vraagt heel wat inspanning, zowel van het parket als van de politiediensten en de welzijnssector, doch alle partijen hebben zich geëngageerd om hiervoor de nodige inspanningen te leveren."*

Er wordt aanbevolen om in een kaderuitbreiding te voorzien, zowel voor het administratief personeel als voor de parketmagistraten. Aanwerving van extra parketjuristen en parketcriminologen zou ook welkom zijn.

Vaak kaarten de procureurs des Konings een **gebrek aan middelen bij de hulpverlening** aan. Dit is één van de redenen waarom het afsluiten van samenwerkingsprotocollen met de hulpverlening moeizaam verloopt. De psycho-medico-sociale sector heeft onvoldoende middelen om te voorzien in een adequaat aanbod aan plegers en om haar hulpverleners een vorming in partnergeweld aan te bieden.

Er zijn onvoldoende mogelijkheden om verdachten één of andere vorm van begeleiding aan te bieden. Indien er een responsabiliseringsprogramma voor daders van partnergeweld aanwezig is, kampt dit met wachtlijsten en onzekerheid rond financiering, waardoor bijkomende *intake* moeilijk ligt. Elders wordt er gemeld dat enige mogelijkheid om verdachten van partnergeweld een vorm van begeleiding aan te bieden volledig ontbreekt.

De procureurs schrijven dat justitiehuizen kampen met een chronisch personeelstekort en wachttijden waardoor plegers te vaak onbegeleid blijven. Ook het slachtofferonthaal zou tekort schieten. Hierop werd verder niet ingegaan.

Aan de korpschefs van lokale politie werd gevraagd of er binnen de eigen politiezone **een uitgewerkt actieplan** partnergeweld aanwezig is. 35% antwoordt positief, zonder echter concrete preciseringen aan te reiken. 53% heeft een negatief antwoord geformuleerd. De redenen hiervoor zijn dat de COL 4/06 op zich reeds als actieplan wordt beschouwd, er een gebrek is aan personeel, IFG reeds als prioriteit is opgenomen binnen het zonaal veiligheidsplan 2005-2008 of omdat er een draaiboek bestaat binnen de zone.

Op de vraag of er **specifieke capaciteit** is binnen de zone voor de aanpak van dossiers partnergeweld en welke actoren hierin vervat zijn werd als volgt beantwoord: Hoewel 42% aangeeft dat een specifieke capaciteit is voorzien, 43% zich negatief uitspreekt en 5% niet heeft geantwoord, blijkt uit de antwoorden dat "familiedossiers" voorzien zijn in de reguliere werking van de zone, en dat deze dossiers worden toevertrouwd aan verschillende diensten en personen zoals interventieagenten, wijkwerking, dienst jeugd en gezin, recherche, slachtofferbejegenaars, referentieambtenaar, individuele inspecteur, maatschappelijk assistente, een hoofdinspecteur, het zorgteam, etc. Slechts een beperkt aantal respondenten geeft uitdrukkelijk aan dat er bijkomend personeel werd aangeworven na de invoering van COL 4/06.

De respondenten die meedelen dat er geen specifieke capaciteit voorzien is, stellen dat elk lid van de operationele diensten familiedossiers moet behandelen of dat deze dossiers al deel uitmaken van het takenpakket van de slachtofferbejegenaar, de interventiediensten, de wijkwerking, ... In hun motivering van hun antwoord wijzen ze op het gebrek aan personeel en middelen, de hoge werklast, de niet-prioritisering van partnergeweld en het beperkt aantal feiten.

Vervolgens werd gevraagd of de **vrijgemaakte capaciteit voldoende is** om de problematiek van het partnergeweld doeltreffend aan te pakken. Hierop heeft 31% van de korpschefs positief geantwoord en 26% niet geantwoord. Verschillende zones schrijven dat het te voorbarig is om zulke conclusies al te trekken. Anderen schrijven dat het weliswaar voldoende lijkt, maar dat meer capaciteit tot betere resultaten zal leiden.

Er wordt verwezen naar de duidelijke stijging in dossiers rond partnergeweld: de capaciteit zal evenredig moeten stijgen om terdege aan de noden van het partnergeweld te kunnen voldoen. Ook andere korpschefs antwoorden genuanceerd: er is capaciteit om kwaliteitsvol tussen te komen, doch niet steeds voor verdere opvolging of afhandeling (bv. het herbezoek aan het slachtoffer, de vervollediging van dossiers of processen-verbaal met alle nuttige elementen, of het uitgebreide verhoor van de verdachte op het politiebureau in plaats van een korte ter plaatse).

De respondenten die stellen dat de capaciteit niet voldoende is wijzen voornamelijk op:

- Het groot aantal dossiers rond partnergeweld;
- De te zware administratieve werklast. Vereenvoudiging dringt zich op;
- Personeelstekort en tekort aan gespecialiseerd personeel;
- Partnergeweld is geen prioriteit: *"er is een groot tekort aan personeel, waardoor we terugvallen op onze belangrijkste kernactiviteiten"*;
- Politie moet ook instaan voor andere taken, ongeacht welke prioritair zijn;
- Er wordt van politie te veel verwacht, zoals het begeleiden en opvolgen van slachtoffers en/of plegers (langdurig).

Een korpschef schrijft dat de problematiek van het partnergeweld, hoeveel middelen men ook vrijmaakt, niet voldoende doeltreffend kan worden aangepakt door de politiediensten op zich. Een breder maatschappelijk draagvlak dringt zich op. De sensibilisering van de actoren binnen de politie en justitie is daarbij slechts een eerste stap in de goede richting. Een andere korpschef noemt de aanpak van partnergeweld zoals omschreven in COL 4/06 een utopie gelet het gebrek aan menselijke middelen en degelijk opgeleid personeel dat hierbij steeds aanwezig zal zijn.

Uit voorgaande kan afgeleid worden dat de vraag naar voldoende middelen sterk afhankelijk is van de vraag naar **de positie van het fenomeen 'partnergeweld' op de prioriteitenladder**.

In dit verband werd aan de korpschefs gevraagd of de aanpak van partnergeweld een prioriteit is in het Zonale Veiligheidsplan (ZVP)⁴⁷. 29% van de respondenten antwoordt bevestigend en 61% ontkennend. Deze resultaten dienen echter genuanceerd te worden. Partnergeweld staat vaak omschreven als aandachtspunt, zonder opgenomen te zijn bij de prioriteiten. Een aantal respondenten stelt dat het ontbreken van partnergeweld bij de prioriteiten in het ZVP niet wil zeggen dat er niet de nodige aandacht aan het fenomeen wordt besteed. Feiten van partnergeweld zijn bijvoorbeeld soms inherent (deels) opgenomen in andere prioriteiten of aandachtspunten. Er wordt ook verschillende malen gemeld dat partnergeweld wel in toekomstige ZVP als prioriteit of aandachtspunt⁴⁸ zal worden opgenomen.

Het opnemen van partnergeweld of intrafamiliaal geweld bij de prioriteiten heeft een duidelijk positieve impact op de aanpak van het fenomeen en vormt dus een meerwaarde, zo schrijven enkele korpschefs. Naar aanleiding van het zonaal veiligheidsplan worden er concrete actieplannen opgesteld, wordt er meer samengewerkt met andere sectoren, en worden er diverse inspanningen geleverd om korpsleden te sensibiliseren. Hierdoor hebben intervenanten meer de reflex om bij oproepen waarvan zij menen dat er sprake is van

---

⁴⁷ Zie ook *supra* onderdeel 1.4 bij hoofdstuk 1. Situering.

⁴⁸ De terminologie werd ondertussen aangepast tot "strategische doelstelling" in de Zonale Veiligheidsplannen 2009-2012.

familiaal geweld, een proces-verbaal op te stellen. Zo kan bijvoorbeeld een klacht tot beschadiging van een voertuig kaderen in een proces van IFG, waardoor er een uitgebreid proces-verbaal wordt opgesteld.

B. BESLUIT

Een belangrijk gevolg van de invoering van de COL 4/06 is de aanzienlijke verhoging van de werklast en de werkdruk op de politionele en justitiële actoren, zonder echter dat er vanuit de federale overheidsdiensten bijkomende middelen werden vrijgemaakt.

De meeste Nederlandstalige procureurs des Konings beschouwen de middelen die ter beschikking worden gesteld ontoereikend voor de toepassing van het interventiemodel uit COL 4/06. Er wordt aanbevolen om extra personeel te voorzien: meer magistraten, parketjuristen, parketcriminologen en administratief personeel. Ook de korpschefs van de lokale politie schetsen een weinig positief beeld wat betreft de beschikbare menselijke capaciteiten en materiële middelen. De middelen zijn nu al vaak ontoereikend. Daarnaast zit de input van dossiers partnergeweld duidelijk in de lift. Dit zal in de toekomst enkel leiden tot grotere gebreken indien de middelen niet evenredig stijgen. Een andere prangende vraag is die van administratieve vereenvoudiging.

Hoewel de middelen ontoereikend blijken te zijn wordt er toch openlijk de vraag gesteld of het ooit voldoende zal zijn. Er zou eerst een breder maatschappelijk draagvlak moeten zijn voor de aanpak van partnergeweld

Niet alleen de parketten en de politiediensten kampen met een tekort aan middelen. Ook justitiehuisen en de dienst slachtofferonthaal zouden met zulke tekorten te maken hebben, net zoals de hulpverlening. Wat deze laatste betreft, zou de psycho-medico-sociale sector onvoldoende middelen hebben om een adequaat aanbod te kunnen voorzien naar slachtoffers toe, en om programma's voor daders aan te bieden. Bovendien zijn er te weinig mogelijkheden om hulpverleners een vorming in partnergeweld aan te bieden, melden de procureurs des Konings.

Ondanks het algemeen probleem van gebrek aan middelen, stellen enkele korpschefs dat de prioritisering van partnergeweld duidelijk een positieve impact heeft op de aanpak van het fenomeen en een meerwaarde vormt. Naar aanleiding van de zonale veiligheidsplannen worden er concrete actieplannen opgesteld, wordt er meer samengewerkt met andere sectoren, en worden er diverse inspanningen geleverd om de korpsleden te sensibiliseren. Hierdoor wordt er met de beperkte middelen toch veel en meer bereikt.

4. BESLUITENDE COMMENTAREN

De uitgebreide bevraging van de vier sleutelfiguren COL 04/06 context in de aanpak van partnergeweld heeft toegelaten de COL 04/06 te evalueren vanuit de politionele-justitiële context en heel wat belangrijke informatie te verzamelen.

Aangezien er bij elke onderdeel uit hoofdstuk reeds een tussenbesluit werd geschreven worden deze hier niet meer hernomen. We wensen daarentegen een aantal besluitende commentaren mee te geven en aantal grote lijnen te trekken uit onze analyse.

We stellen doorheen de analyse vast dat de grote lijnen of het ruime beeld inzake de aanpak van partnergeweld vaak zoek zijn. De vragen toesten weliswaar steeds naar specifieke items uit de omzendbrief, worden waardoor afgebakende antwoorden in eerste instantie logisch lijken. Toch valt het op dat het ruimere plaatje van de problematiek van partnergeweld zelden wordt geschetst.

Zo wordt er door de respondenten zelden verwezen naar de cyclus van partnergeweld, dat nochtans als bijlage is opgenomen in de COL 4/06 en uitleg verschaft over het gedrag van daders en slachtoffers uitlegt.

Ook wordt de definitie van partnergeweld en de lijst van misdrijven die onder het *fenomeem* van partnergeweld kunnen vallen, vaak gehegeld. Uiteraard hebben deze misdrijven, zeker als er één slechts éénmalig voorkomt, niet steeds betrekking op gevallen van partnergeweld. Het is echter belangrijk dat deze opgesomde misdrijven indicatoren van situaties van partnergeweld kunnen zijn en dat elementen van geweld zelden geïsoleerde daden zijn. Uitklaringen inzake terminologie en fenomeenaafbakening zouden een meerwaarde kunnen worden.

De noodzaak aan permanente en degelijke vorming en sensibilisatie van alle terreinactoren die in contact komen met deze uiterlijke kenmerken van 'verborgen' situaties van partnergeweld kwam prangend tot uiting. De opleiding van politie en parket zou veralgemeend moeten worden om een maximum aantal leden te sensibiliseren en te vormen. Het betreft hierbij een basisopleiding. Specialisatie is weggelegd voor referentieambtenaren en referentiemagistraten.

Wat het onderscheid tussen de omzendbrieven COL 3/06 en COL 4/06 betreft, gaat deze verloren. Dit wordt grotendeels door de omzendbrieven zelf in de hand wordt gewerkt. Enerzijds zijn de regels met betrekking tot de registratie van partnergeweld - met als doel wetenschappelijke analyses mogelijk te maken en statistische evoluties zichtbaar te maken - terug te vinden in de COL 3/06. Terloops kan gemeld worden dat er een behoefte geuit

werd naar meer onderzoek betreffende de invloed van culturele diversiteit op intrafamiliaal, of meer specifiek, betreffende intrafamiliaal geweld in allochtone families of bij zogenaamde gemengde gezinnen.

Anderzijds dient men de regels in verband met de concrete aanpak van partnergeweld te zoeken in de COL 4/06.

Identificatie en registratie zijn echter voor beide doeleinden (wetenschappelijke analyse en concrete aanpak) noodzakelijk. Vanuit deze doeleinden dienen echter *gemeenschappelijk* de minimumvoorwaarden in registratie uitgeklaard te worden. Hierbij dienen nog een aantal andere aspecten uitgeklaard te worden met betrekking tot het gebruik en afstemming van meldingsfiches, de al dan niet toepassing van de APO-procedure, de processen-verbaal en de inhoudelijke vereisten hierbij.

De COL 4/06 is geenszins een eindhalte in de strafrechtelijke aanpak van partnergeweld, maar wel een grote doorbraak erin. De stijging van het aantal dossiers partnergeweld is hiervan een duidelijke indicatie. Uit de bevragingen komt een positieve mentaliteitswijziging in zeer grote delen van het terrein aan het licht. Politie en parket hebben een duidelijk gevolg gegeven aan de opgelegde richtlijnen. Er zijn reeds ernstige inspanningen geleverd voor een betere *follow-up* van dossiers partnergeweld. Het bestaan van de COL 4/06 op zich blijkt niet in vraag te worden gesteld.

Het aanstellen van referentiemagistraten en referentieambtenaren, de afstemming en rolverdeling tussen politie en parket, het beschouwen van partnergeweld als een prioriteit en het uitwerken van lokale samenwerkingsmethoden met andere actoren betrokken bij partnergeweld zijn enkele van de evoluties die duidelijk vruchten afdragen.

Deze evoluties zijn echter soms nog embryonaal en botsen vaak op praktische problemen. Uit de bevraging komen er bij de toepassing van COL 4/06 ook heel wat knelpunten tot uiting. Praktische haalbaarheid - niet in het minst bekeken met de beperktheid van menselijke en materiële middelen voor ogen - en de wensen van het beleid mogen niet mijlenver van elkaar verwijderd liggen. Er moet plaats zijn voor hoge ambities en verschil in snelheden tussen lokale entiteiten. Vanuit de praktijk worden heel wat voorstellen gelanceerd om het beleid te verbeteren. Anderzijds kan het beleid processen in de praktijk soms beter sturen. Het blijvend afstellen op elkaar van deze *bottom-up* en *top-down* trends zal de aanpak van partnergeweld voortdurend bijstellen en verbeteren.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 VRAGENLIJST GERICHT TOT DE PROCUREUR DES KONINGS

1. Werden er modaliteiten vastgelegd voor het beheer van dossiers partnergeweld door de magistraten?

- Ja
- Nee.
  - ⇒ Waarom niet?

2. Volgden de magistraten, belast met dossiers partnergeweld, de opleidingen zoals ingericht door de Hoge Raad voor Justitie?

- Ja
- Nee.
  - ⇒ Waarom niet?

3. Werd een referentiemagistraat aangesteld?

- Ja
- Nee (waarom niet?)

4. Werd diens opdracht nader omschreven?

- Ja, conform de onderrichtingen zoals voorzien in de COL 4/2006
- Nee (of anders zoals voorzien in de COL 4/2006: omschrijf hoe)

5. Neemt de referentiemagistraat de coördinatie waar van alle dossiers partnergeweld op het parket?

- Ja.
- Nee; waarom niet?

6. Behandelt de referentiemagistraat zelf alle dossiers partnergeweld?

- Ja.
- Nee.
  - ⇒ Hoe wordt dit geregeld?
  - ⇒ Hoe blijft de referentiemagistraat op de hoogte van alle dossiers?

7. Werden diens coördinaten doorgegeven aan de politiediensten?

- Ja
- Nee
  - ⇒ waarom niet?

8. Werden de modaliteiten bepaald voor het beheer van de dossiers partnergeweld door het parketsecretariaat en zijn deze voldoende werkzaam?

- Ja
- Nee. Waarom niet?

9. Werd het thema reeds op de agenda gezet van de arrondissementele raad voor het slachtofferbeleid?

- Ja
  - ⇒ Met welk resultaat?
- Nee.
  - ⇒ Waarom niet?
  - ⇒ Is er een bepaalde planning voorzien?
- Het thema werd ook op andere vergaderingen/bijeenkomsten besproken (welke?)

10. Werd er aan de PG reeds een verslag overgemaakt betreffende de toepassing van de gemeenschappelijke COL 4/2006? (Zoals voorzien in de COL 4/2006 tegen februari 2007)

- Ja.
- Nee. Waarom niet?

11. Werd er reeds contact opgenomen met de PG om moeilijkheden te melden?

- Ja.
  - ⇒ Om welke moeilijkheden ging het? Hebt u suggesties om te remediëren?
- Nee

12. Zijn de middelen die ter beschikking worden gesteld toereikend voor de toepassing van het interventiemodel zoals bepaald door de COL 4/2006?⁴⁹

13. Opmerkingen/suggesties betreffende de opdrachten van de Procureur des Konings in de COL 4/2006?

14. Welke procedure werd gevolgd om dit plan te verwezenlijken en te verspreiden onder de verantwoordelijke partners?

---

⁴⁹ Deze vraag werd omwille van een organisationele fout enkel gesteld aan de procureurs des Konings in het Nederlandse taalgebied, zie ook *supra* onderdeel 2.1 bij hoofdstuk 2. Methodologie.

⇒ Licht toe

15. Werd er bij het opstellen van het arrondissementeel actieplan partnergeweld volgens een bepaald beleidscyclusmodel gewerkt?

- Zo ja: welk model?
- Zo neen; waarom niet?

16. Welke actoren werden betrokken bij die procedure?

⇒ Som op

17. Zijn er ten gevolge van het nieuwe arrondissementele actieplan lokaal nieuwe initiatieven ontstaan? En/of werden bestaande initiatieven aangepast/bijgestuurd?

⇒ toelichting en opsomming

18. Werden er samenwerkingsprotocollen afgesloten naar aanleiding van de COL 4/2006? Zijn in dit kader problemen te verwachten (bevoegdheden/financiering...)?

19. Zijn er voldoende opvangmogelijkheden bekend en bereikbaar voor dringende plaatsing van verdachten?

20. Algemene opmerkingen/suggesties?

BIJLAGE 2
VRAGENLIJST GERICHT TOT DE
REFERENTIEMAGISTRATEN

1. Is de definitie van partnergeweld zoals omschreven in de COL 4/2006 duidelijk?
  - Ja
  - Nee
    - ⇒ wat is er niet duidelijk?

2. Moet de definitie - zoals geformuleerd in onderhavige COL 4/2006 - aangepast worden?
  - Ja
    - ⇒ Wat is hiervoor de reden?
    - ⇒ Wat is uw concrete (operationele) suggestie?
  - Nee

3. Worden alle gevallen van partnergeweld als dusdanig geregistreerd?
  - Ja
  - Nee.
    - ⇒ Waarom gebeurt dit niet?
    - ⇒ Welke maatregelen kunnen getroffen worden om dit te verbeteren?

4. Geven politie en parket een uniforme invulling aan de definitie? Worden alle inkomende pv's met vermelding partnergeweld als dusdanig gekwalificeerd op parketniveau?
  - Ja
  - Nee (Waarom is die verschillende beoordeling toe te schrijven?).

5. Wordt de relatie dader-slachtoffer steeds aangegeven?
  - Ja
  - Nee.
    - ⇒ Waarom gebeurt dit niet?
    - ⇒ Welke mogelijkheid bestaat er om te remediëren?

6. Bestaat er binnen het parket een vormigheid op vlak van de coderingen?
  - Ja
  - Nee.
    - ⇒ Waarom is er geen eenvormigheid?
    - ⇒ Welke mogelijkheid bestaat er om te remediëren?

7. Oefent de hoofdsecretaris van het parketsecretariaat toezicht uit op de correcte toepassing van de onderrichtingen betreffende de codering van de vermeldingen aan de hand waarvan de dossiers kunnen worden geïdentificeerd en snel naar de bevoegde magistraten gestuurd?

- Ja
- Nee (waarom niet?)

8. Andere opmerkingen/suggesties inzake de identificatie en/of registratie van dossiers partnergeweld?

9. Ging de referentiemagistraat na of de COL 4/2006 en het actieplan partnergeweld gekend zijn bij de politiediensten, de magistraten en het parketsecretariaat?

- Ja
  - ⇒ Hoe werd dit nagegaan? Stelden er zich problemen bij deze controle/overleg? (omschrijf)
- Nee.
  - ⇒ Waarom vond deze controle nog niet plaats?

10. Ging de referentiemagistraat na of er zich bij de toepassing van de COL 4/2006 en het actieplan partnergeweld bij de politiediensten, de magistraten en het parketsecretariaat praktische problemen stelden (inzake registratie en eventuele andere problemen)?

- Er werden geen problemen vastgesteld
- Volgende praktische problemen werden vastgesteld (som op)

11. Is er een vlotte communicatie en samenwerking tussen onderstaande diensten:

(geef aan welke moeilijkheden er zich voordoen en hoe deze eventueel geremedieerd kunnen worden)

- Parket en politiediensten? Worden de voorwaarden die aan de verdachte worden opgelegd, meegedeeld aan de politiediensten.
- Parket en het justitiehuis?
- Parket en parketcriminologen gezin-jeugd?⁵⁰
- Parket en openbare instellingen en diensten betrokken bij opvang van daders/slachtoffers?

12. Heeft de referentiemagistraat voldoende zicht op de aanwezige psycho-medico-sociale opvang voor daders en slachtoffers

- Ja

---

⁵⁰ Deze vraag werd omwille van een organisationele fout enkel gesteld aan de procureurs des Konings in het Nederlandse taalgebied, zie ook *supra* onderdeel 2.1 bij hoofdstuk 2. Methodologie.

- Nee
  - ⇒ Hoe kan dit verbeterd worden?

13. Bestaat het nodige overleg en ondersteuning door de justitieassistenten?

- Ja
  - ⇒ Op welke manier is dit geregeld?
- Nee

14. Laat de organisatie van het parket (administratief beheer enz.) een optimale afhandeling toe van de dossiers?

15. Zijn de magistraten met wachtdienst in de mogelijkheid om de dossiers partnergeweld in eerste instantie te oriënteren in de zin dat zij over alle nodige informatie beschikken (bv. voor het doorverwijzen van slachtoffers)?

16. Wordt het audiovisueel verhoor toegepast voor slachtoffers van partnergeweld?

17. Is er een systematische informatie-uitwisseling tussen de magistraten, belast met partnergeweld en de magistraten, belast met jeugdbescherming?

- Ja
- Indien ja: gebeurt deze informatie-uitwisseling op basis van het afschrift van het pv of zijn er andere (bijkomende) vormen van informatie-uitwisseling?
- Neen: waarom niet?

18. Worden dossiers partnergeweld waarbij kinderen in het gezin aanwezig zijn, op een andere manier afgehandeld door de magistraat?

- Ja
  - ⇒ Zo ja, waarom worden deze dossiers anders aangepakt?
  - ⇒ Verduidelijk de andere manier van werken.
- Neen

19. De COL 4/2006 (p. 14-15) voorziet een aantal criteria (bv. ernst en/of herhaling van het geweld, het bestaan van gerechtelijke antecedenten, het gevaar waarin het slachtoffer en diens kind(eren) zich bevinden,...) om iedere situatie van partnergeweld te kunnen evalueren zodanig dat de belaste magistraat een bepaalde beslissing kan nemen in het dossier. Zijn deze criteria afdoende ?

- Ja
- Neen: welke bijkomende elementen hanteert u in uw beslissing?

20. Acht u de voorgestelde afhandelingsmodaliteiten voldoende effectief?

21. Het kan voorkomen dat het slachtoffer zich na verloop van tijd anders opstelt ten opzichte van de verdachte dan vlak na de feiten. Hoe stelt u zich op?

22. Hoe en door wie wordt het slachtoffer, in voorkomend geval, op de hoogte gebracht van de invrijheidsstelling van de verdachte? Werden hiertoe specifieke richtlijnen opgesteld? Licht toe.

23. Algemene opmerkingen/suggesties?

BIJLAGE 3
VRAGENLIJST GERICHT TOT DE
KORPSCHEFS VAN DE LOKALE POLITIE

1. Is de definitie van partnergeweld zoals omschreven in de COL 4/2006 duidelijk?
  - Ja
  - Nee
    - ⇒ Wat is er niet duidelijk?

2. Is de definitie van partnergeweld zoals omschreven in de COL 4/2006 werkbaar en toepasbaar op het terrein?
  - Ja
  - Nee (wat zijn de problemen in de toepasbaarheid en werkbaarheid van de COL 4/2006?)

3. Moet de definitie - zoals geformuleerd in onderhavige COL 4/2006 - aangepast worden?
  - Ja
    - ⇒ Wat is hiervoor de reden?
    - ⇒ Wat is uw concrete (operationele) suggestie?
  - Nee

4. Worden alle gevallen van partnergeweld als dusdanig geregistreerd?
  - Ja
  - Nee.
    - ⇒ Waarom gebeurt dit niet?
    - ⇒ Welke maatregelen kunnen getroffen worden om dit te verbeteren?

5. Andere opmerkingen/suggesties inzake de identificatie en/of registratie van dossiers partnergeweld ?

6. Worden de richtlijnen voor kennisgeving aan het parket opgevolgd zoals opgelegd door de COL 4/2006?
  - Ja
  - Nee; waarom niet? (werden er bvb andere modaliteiten bepaald door de p.d.K.? worden deze dan opgevolgd?)
  - Zijn er in dit kader praktische problemen op te merken?

7. Hoe werden de richtlijnen m.b.t. de interventie bekendgemaakt aan ambtenaren van de lokale politiezones? (hiërarchische weg/aparte opleiding?)

8. Zijn er operationele problemen die men ondervindt tijdens interventies partnergeweld in toepassing van de COL 4/2006? Zo ja: som deze op.

9. Zijn er operationele problemen die men ondervindt en die niet bevat zijn in de COL 4/2006? Zo ja: som deze op.

10. Werden er eigen initiatieven ontwikkeld en/of voorbeelden van good practices overgenomen uit andere zones?

⇒ Gelieve deze initiatieven in voorkomend geval te omschrijven.

11. Wordt een pv opgesteld en doorgestuurd in alle gevallen van partnergeweld waarbij de vastgestelde gedraging als misdrijf kan worden aangemerkt?

⇒ Indien niet: waarom niet? Gelden hier richtlijnen inzake het Ambtshalve Politie Afhandeling?

⇒ Indien er kinderen in het gezin verblijven: wordt er steeds een afschrift van het proces-verbaal overgemaakt aan de afdeling Gezin-Jeugd van het parket?

12. Wat gebeurt er ingeval er geen PV wordt opgemaakt van het geval van partnergeweld? Hoe wordt een herinnering aan de interventie bewaard? Wordt deze herinnering opgenomen in een nieuw PV?

13. Wordt de relatie verdachte-slachtoffer steeds aangegeven?

14. Wordt de relatie verdachte-slachtoffer aangegeven bij transfer naar en behandeling op parketniveau (contextveld is duidelijk ingevuld)?

- Ja

- Ja, maar er zijn problemen.

⇒ Beschrijf dit probleem (of problemen)

⇒ Welke mogelijkheid bestaat er om te remediëren?

- Nee.

⇒ Waarom gebeurt dit niet?

⇒ Welke mogelijkheid bestaat er om te remediëren?

15. Wordt er gebruik gemaakt van het model van proces-verbaal zoals die aan de onderhavige COL 4/2006 werd toegevoegd? (Ja/nee)

- Bij verhoor van de verdachte? (Ja/nee)

- Bij verhoor van het slachtoffer? (Ja/nee)

- Zijn er problemen op te merken betreffende dit model? (Ja: gelieve op te sommen/nee)

- Zijn er aanpassingen nodig? (Ja: welke suggesties wenst u te formuleren?/neen)
16. Worden de slachtoffers automatisch in contact gebracht met een lid van de politiedienst belast met slachtofferbejegening?
- Ja
  - Neen: Waar stellen zich problemen?
17. Worden slachtoffers steeds op de hoogte gebracht van hun rechten en van de mogelijkheden om hulp te bekommen?
- Ja
  - Neen
18. Is er een probleem bij de collecte van nuttige bewijselementen (bv: medisch attest)?
- Ja (gelieve toe te lichten)
  - Neen
19. Wordt het audiovisueel verhoor toegepast voor slachtoffers van partnergeweld?
20. Komt het vaak voor dat het slachtoffer zelf de (echtelijke) verblijfplaats moet verlaten?
- Ja (opmerkingen/suggesties?)
  - Neen (opmerkingen/suggesties?)
21. Voor hoeveel dossiers diende een specifieke opvang gezocht te worden?
- ⇒ Gelieve het aantal te geven en het soort opvang te beschrijven
22. Wie realiseert de doorverwijzing naar de hulpverlening?
23. Vindt de hercontactname daags na de feiten op systematische wijze plaats? En zo ja, zijn hiertoe duidelijke richtlijnen omschreven?
24. Worden slachtoffers systematisch ingelicht over de tegen de verdachte getroffen beslissingen of van zijn eventuele vrijlating?
- Hoe gebeurt dit contact en wie is hiervoor verantwoordelijk?
  - Is er een duidelijke taakafbakening tussen de politie en de dienst slachtofferonthaal? Indien niet: gelieve te omschrijven.
  - Is er hiertoe een goede informatiedoorstroom tussen de magistratuur en deze diensten?
25. Worden de contactgegevens van het slachtoffer dat de woonst ontvlucht is doorgegeven?

- Ja: aan wie?
- Neen

26. Voor hoeveel dossiers diende een specifieke opvang gezocht te worden?

⇒ Gelieve het aantal te geven en het soort opvang te beschrijven

27. Zijn er voldoende mogelijkheden om de verdachte (voorlopig) uit de woonst te verwijderen?

- Zo ja: zijn deze haalbaar/werkbaar?
- Gebeurt de verwijdering vrijwillig of gedwongen?

28. Wat gebeurt er met de verdachte nadat deze uit de echtelijke woonst werd verwijderd?

⇒ Waar worden de verdachten (in voorkomend geval) geplaatst?

29. Welke zijn de buitenshuis opvangmogelijkheden die ter beschikking staan?

⇒ Voldoen deze? Zo niet: welke problemen stellen zich?

30. Wordt de verdachte gewezen op eventueel bestaande responsabiliseringsprogramma's?

Worden hem/haar de nodige coördinaten verschaft?

31. Gebeurt het verhoor steeds in het politiebureau? Indien niet: waarom niet?

BIJLAGE 4
VRAGENLIJST GERICHT TOT DE
REFERENTIEAMBTENAREN VAN LOKALE POLITIE⁵¹

1. Werd de referentieambtenaar aangesteld?
2. Indien ja, hoe gebeurde deze aanduiding? (omschrijf)
3. Hoe geeft de referentieambtenaar invulling aan zijn opdracht? (omschrijf)
4. Ging de referentieambtenaar van politie reeds na of de COL 4/2006 en het arrondissementeel actieplan partnergeweld terdege bij de leden van de lokale politie gekend zijn?
  - Ja
    - ⇒ Met welk resultaat? Indien slecht, hoe werd dit aangepakt?
  - Nee
5. Ging de referentieambtenaar van politie na of er een politioneel actieplan partnergeweld bestaat binnen diens politiezone?
  - Ja
  - Neen.
6. Werd de nodige informatie (omtrent psychosociale gevolgen en opvangmogelijkheden) verschaft aan de politieagenten die in contact kunnen komen met slachtoffers?
  - Ja.
  - Nee
7. Ziet u erop toe dat de onderrichtingen inzake identificatie en registratie worden toegepast?
  - Ja
  - Neen.
8. Werd er contact opgenomen met de referentiemagistraat om moeilijkheden te melden?
  - Ja
    - ⇒ Om welke moeilijkheden ging het dan?
    - ⇒ Wat werd er ondernomen om die problemen op te lossen?
  - Nee

---

⁵¹ Indien deze (nog) niet werd aangeduid, werd de korpschef gevraagd dit deel ook te beantwoorden.

9. Is er systematische informatieverstrekking van de genomen beslissingen jegens de verdachten naar de politiedienst?

10. Nam de referentieambtenaar deel aan de vergadering(en) van de arrondissementele raad voor het slachtofferbeleid, of aan een andere specifieke vergadering ivm intrafamiliaal geweld?

- Aan de arrondissementele raad?
- Aan een specifieke vergadering partnergeweld?
- Indien er een specifieke vergadering partnergeweld is, hoe is deze dan gestructureerd?
- Rapporteert deze vergadering partnergeweld aan de arrondissementele Raad?

11. Is de referentieambtenaar voldoende geïnformeerd over de aanwezigheid van opvang van verdachten/slachtoffers binnen de zonale context?

- Ja
- Nee (welke problemen stellen zich?)

12. Voldoen de door de referentieambtenaar gekende instellingen aan de behoefte voor de dagelijkse uitvoering van diens taken?

- Ja
- Nee (gelieve toe te lichten)

13. Verloop de samenwerking tussen de eigen zone en deze instellingen soepel ?

- Ja
- Nee (welke problemen stellen zich?)

14. Wordt er specifieke opleiding voorzien om de politieambtenaren te vormen in de materie?

- Ja
  - ⇒ Door wie ingericht?
- Nee

15. Werd door minstens 1 lid van de politiezone een specialisatieopleiding gevolgd, zoals die werd ingericht door de overheden belast met de opleiding van de politieambtenaren?

16. Is er binnen de eigen politiezone een uitgewerkt actieplan partnergeweld aanwezig?

17. Is er een specifieke capaciteit voorzien binnen de zone voor de aanpak van de dossiers Partnergeweld?

- Zo ja: welke actoren zijn hierin vervat?
- Zo nee: redenen hiervoor
- Is deze capaciteit afdoende om de problematiek van het partnergeweld doeltreffend aan te pakken?

18. Wordt de aanpak van gevallen van partnergeweld als prioritair omschreven in het zonaal veiligheidsplan?

19. Algemene opmerkingen/suggesties?